

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Martin Halašta

**Trestný čin krádeže podle § 205
trestního zákoníku**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Katedra Trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 24. 6. 2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 230 671 znaků včetně mezer.

Martin Halašta
diplomant

V Praze dne _____

Děkuji panu JUDr. Lukáši Bohuslavovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za cenné rady a připomínky poskytnuté při zpracování této práce. Dále děkuji své rodině a přítelkyni Nikole Barhoňové za podporu v průběhu celého studia na Právnické fakultě.

Obsah

Úvod.....	6
1. Krádež jako součást majetkové trestné činnosti.....	8
2. Historický exkurz do trestněprávní úpravy krádeže.....	10
2.1 Ohlédnutí do úpravy krádeže v Mezopotámii a idea trestání	10
2.2 Ohlédnutí do úpravy krádeže v Říšském zákoníku z roku 1852, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927 a jeho srovnání s aktuálním trestním zákoníkem	13
2.3 Ohlédnutí do úpravy krádeže v neschválených osnovách trestního zákona z roku 1926 v Československé republice	22
2.4 Ohlédnutí do úpravy krádeže v neschválených osnovách trestního zákona z roku 1937	25
2.5 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1950, ve znění předpisu ke dni 31. 12. 1961.....	28
2.6 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1961, ve znění předpisu k 30. 6. 1990.....	30
2.7 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1961, po novele č. 175/1990 Sb.	33
2.8 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně č. 40/2009 Sb., ve znění předpisu k 1. 1. 2010 a s ní spojené aplikační problémy vzniklé vložním druhého odstavce	35
3. Úprava trestného činu krádeže de lege lata v trestním zákoně č. 40/2009 Sb.,	41
3.1 Rozbor dílčích znaků skutkové podstaty krádeže.....	44
3.1.1. Objekt.....	45
3.1.2. Předmět.....	47
3.1.3. Objektivní stránka	50
3.1.3.1 Škoda nikoli nepatrná.....	56
3.1.3.2 Vloupání	58
3.1.3.3 Násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí	60
3.1.3.4 Věc, kterou má jiný na sobě nebo při sobě	60
3.1.3.5 Evakuované území	61

3.1.3.6 Recidiva.....	62
3.1.3.7 Škoda větší, značná a velká.....	64
3.1.3.8 Organizovaná skupina	65
3.1.3.9 Výjimečné události ohrožující životy a zdraví lidí	66
3.1.3.10 Teroristické trestné činy	66
3.1.4. Subjekt.....	66
3.1.5. Subjektivní stránka	67
4. Právní úprava krádeže v Anglii a její srovnání s TZ.....	71
4.1 Základní znaky trestného činu a úprava krádeže v zákoně Theft Act z roku 1968... 72	
4.1.1. Přivlastnění.....	73
4.1.2. Majetek.....	75
4.1.3. Věc ve vlastnictví jiné osoby	76
4.1.4. Nečestnost	78
4.1.5. Úmysl trvale zbavit vlastníka jeho majetku	80
4.1.6. Sankce	81
4.2 Vloupání	82
5. Návrhy de lege ferenda	85
Závěr.....	88
Seznam použitých zkratk.....	90
Seznam použitých zdrojů	91
Abstrakt	107
Abstract	109

Úvod

Tématem této diplomové práce je trestný čin krádeže dle ustanovení § 205 TZ. Krádež je hlavní představitelkou majetkové trestné činnosti, se kterou se lidstvo potýká od prvotní společnosti až do dnešní doby. V tom mě utvrdila i absolvovaná stáž na Obvodním státním zastupitelství v Praze, kde se většina práce týkala právě krádeže. V rámci stáže jsem měl možnost být součástí mnoha jednání, během kterých jsem si uvědomil, jak málo stačí k tomu, aby se osoba ocitla jak na straně obviněného, tak na straně poškozeného v trestním řízení.

Přestože celková kriminalita v posledních letech klesá, když v roce 2012¹ bylo zahájeno 304 528 trestních stíhání, zatímco v roce 2018 už pouze 192 405, je počet krádeží i nadále vysoký. Krádež je dokonce nejčtetnějším majetkovým trestným činem vůbec. V roce 2018 její podíl na celkové kriminalitě byl téměř 42 % a podíl na majetkové trestné činnosti dokonce 81,7 %.² O významnosti krádeže svědčí i její zařazení na první místo hlavy páté trestního zákoníku. Z těchto důvodů se tedy domnívám, že téma trestného činu krádeže je stále aktuální, a proto si zaslouží podrobnější zpracování.

Cílem mé práce bude podat ucelený pohled a kritiku na úpravu krádeže, a to jak minulou, tak i současnou. Dále má práce za cíl rozebrat jednotlivé dílčí znaky skutkové podstaty krádeže a poukázat na největší aplikační problémy, s nimiž se zákonodárce, ale také i aplikační praxe, museli a stále musí potýkat. Nakonec se pokusím navrhnout možné změny a to i ve srovnání se zahraniční úpravou krádeže v Anglii.

Samotná práce je rozdělena do pěti kapitol a jednotlivých podkapitol. V kapitole první se budu věnovat zařazení krádeže do majetkové trestné činnosti v kontextu s ochranou vlastnictví. Ve druhé kapitole budou detailně popsány a zhodnoceny vývojové změny trestního zákonodárství, hlavně s důrazem na úpravu krádeže včetně jednotlivých soudních rozhodnutí. Dále bude rovněž zmíněna rozdílná ochrana vlastnictví a také aplikační problémy spojené se změnami v právní úpravě.

Třetí, dle mého názoru stěžejní, část bude věnována detailnímu rozboru skutkové podstaty a jejím jednotlivým znakům. Budu se snažit kriticky nahlížet na současnou úpravu a poukázat na možné změny. Věnovat se budu zejména jednotlivým alternativním znakům krádeže,

¹ Statistický přehled kriminality za rok 2012 [online]. Česká republika: PČR, 2019 [cit. 2019-06-22]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

² Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2019 [cit. 2019-06-22]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

problematice výše škody a ustanovení o recidivě. V této části bude také užito detailního rozboru soudních rozhodnutí, jelikož úprava krádeže v trestním zákoníku je velice kazuistická. Často až rozhodnutí Nejvyšších soudů pomáhala interpretovat jednotlivé rozdíly mezi majetkovými trestnými činy, které jsou, jak bude uvedeno, velice tenké.

Předposlední část bude věnována úpravě krádeže v Anglii a jejímu možnému srovnání s TZ a to i přesto, že anglické právo je založeno na úplně odlišných principech, kdy nejvyšší právní sílu mají soudní rozhodnutí. Dle mého názoru dochází v poslední dekádě k určitému sblížení obou systémů práva a to jak kontinentálního, tak angloamerického. Jak jsem již uvedl, velkou část interpretace u majetkové trestné činnosti, a zejména u trestného činu krádeže, musel provést až Nejvyšší soud. Naopak v Anglii dochází k postupné kodifikaci práva. Z těchto důvodů si myslím, že i přes řadu odlišností může být komparace těchto dvou systémů přínosná.

V poslední části budou nastíněny nedostatky trestní úpravy krádeže a jejich možné řešení de lege ferenda, v kontextu historického i zahraničního.

Práce vychází z právního stavu účinného ke dni 24. 6. 2019.

1. Krádež jako součást majetkové trestné činnosti

Jak si popíšeme dále, závist a touha člověka po bohatství je v lidech zakořeněna již od nepaměti. Právě krádež představuje jednu z možností, jak se člověk může snadno obohatit a tak se mít lépe. Na majetek je totiž nahlíženo jako na určitý determinant úspěchu jedince. Proto není překvapivé, že i v dnešní době je majetková kriminalita nejčastějším typem trestné činnosti³, již vévodí právě trestný čin krádeže. Dalo by se říci, že vývoj majetkových trestných činů bude předurčovat vývoj celkové kriminality a řadí se mezi celospolečenské problémy nejen u nás, ale i v jiných zemích.

Jak je již ze samotného názvu zřejmé, pro majetkovou trestnou činnost bude typický útok na cizí majetek. Náhled na koncepci ochrany majetku a celkového vlastnictví byl v průběhu vývoje společnosti rozdílný. Prvotní názory na koncept vlastnictví a jeho ochranu je možné spatřovat již u nejznámějších antických filozofů Platóna a Aristotela. Platón ve svém díle *Zákony* uváděl: „*Nejlepší jsou ty zákony, kde se v obci co nejdříve uskutečňuje staré přísloví, že věci přátel jsou ve skutečnosti společné*“.⁴ Platón tedy zastával myšlenku, že soukromé vlastnictví, a s tím spojené bohatství, kazí charakter člověka. Z toho důvodu by měl být všechn majetek společný. S touto myšlenkou nesouhlasil Aristoteles, který se domníval, že společné vlastnictví není dobrý koncept. To hlavně z toho důvodu, že se nikdo nebude starat o věci, jež nejsou v jeho výlučném vlastnictví s péčí řádného hospodáře. Obě tyto myšlenky měly značný vliv na další vývoj názorů na koncepci vlastnictví.⁵

Určité střípky těchto myšlenek jsme mohli dokonce sledovat i v moderních dějinách u nás, za dob socialismu, kdy v popředí ochrany stálo socialistické vlastnictví, které bude blíže rozebráno v historické části.

V důsledku společenských a politických změn na našem území po roce 1989 došlo k odstranění této nerovnosti. Základem ve vnitrostátní právní úpravě je článek 11 odst. 1 LZPS: „*Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.*“ Právo vlastnit majetek je tedy základním lidským právem, které je upraveno i v některých mezinárodních dokumentech, za zmínku stojí článek 17 Všeobecné deklarace lidských práv: „*Každý má právo vlastnit majetek*

³ Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

⁴ PIPES, Richard. *Vlastnictví a svoboda*. Praha: Argo, 2008. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-0017-4. str. 24

⁵ Ibid str. 25-27.

jak sám, tak spolu s jinými“. Tyto změny se promítly i do trestního práva, které chrání práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob před taxativně vymezenými trestnými činy.⁶

Úpravu skupiny majetkových trestných činů nalezneme v trestním zákoníku v hlavě V. Vedle vlastnictví jsou chráněna i jiná majetková práva a nerušené držení nebo užívání věci. Přestože se pátá hlava nerozděluje na jednotlivé díly, lze všechna jednání rozdělit do čtyř skupin.

První skupinou je jednání obohacovací, které se vyznačuje pohnutkou zištností. Sem řadíme zejména krádež (§ 205 TZ) a zpronevěru (§ 206 TZ). Druhou skupinou jsou jednání poškozovací, která jsou vyjádřena v trestných činech poškozování cizí věci (§ 228 TZ), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 TZ), poškozování věřitele (§ 222 TZ) a v dalších trestných činech. Předposlední skupinou je jednání tzv. furtum usus, jinými slovy, krádež užitku, jež je typická pro trestný čin neoprávněného užívání cizí věci (§ 207). Poslední skupinou je jednání vyznačující se získáváním prospěchu z trestného činu jiného, charakteristickým trestným činem je legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 TZ), pod který nově spadá i zrušený trestný čin podílnictví.⁷

⁶ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-08-4. str. 247-248

⁷ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 632

2. Historický exkurz do trestněprávní úpravy krádeže

Mnoho z nás se mylně domnívá, že historie není důležitá a je to pouze něco, co je už dávno zapomenuto. Dle mého názoru tomu tak není. Historii by se naopak měla věnovat větší pozornost, jelikož se z ní může člověk inspirovat, poučit a pochopit účel právních norem. Myslím si, že můj názor přesně vystihuje citát Hamiltonové⁸: „*Když člověk nezná historii, nezná nic. Je jako list, který neví, že roste na stromě*“. Tato kapitola tedy bude rozebírat zejména vývoj trestněprávní úpravy krádeže se zaměřením na území českého státu. Jednotlivé zákony a ustanovení krádeže budou zařazeny do kontextu své doby a následně budou rozebrány kritickým pohledem v kontextu dnešního TZ.

2.1 Ohlédnutí do úpravy krádeže v Mezopotámii a idea trestání

Ohlédneme-li se v historii až do dob přibližně 4. tisíciletí před n. l., objevíme jedno z nejstarších míst lidské civilizace, území Mezopotámie. Území, ležící v povodí řek Eufrat a Tigris. Na tomto území vznikala prvotní města, která se stávala hospodářskými a kulturními středisky. S tímto rozmachem a postupným shlukováním lidí do prvotních měst souvisí také postupný právní vývoj. Mezopotámské právo bylo původně obyčejové a nepsané, teprve s rozvojem písma, které vznikalo za hospodářským účelem, byly jednotlivé právní normy zaznamenávány na hliněných tabulkách.⁹

Jednou z nejdůležitějších a zároveň široké veřejnosti nejznámějších právních památek Mezopotámské říše je zákoník krále Chammurapiho, který měl následně velmi výrazný vliv na vývoj starobabylonského zákonodárství a také na římskou právní úpravu. Tento kodex se skládá z 282 článků a přesto, že v názvu nalezneme slovo zákoník, nelze ho uznat jako zákoník, pod kterým si ho představujeme v dnešní době. Jedná se pouze o „*zápis těch ustanovení, která se časem stala nějak sporná či nejasná, anebo ta, která vzhledem ke změněným společenským podmínkám musela být reformována*“.¹⁰ Účelem kodexu tedy nebylo poskytnout komplexní právní úpravu všech právních odvětví, ale pouze problemická nebo často se vyskytující jednání ve společnosti, která bylo potřeba objasnit. Úprava byla velice nesystematická a je zde tedy možno nalézt prolínající se majetkoprávní, rodinně-právní, dědické, ale také z velké části trestněprávní normy napříč celým kodexem. Trestněprávní

⁸ Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2019-6-22]. Dostupné z: <https://citaty.net/citaty/276932-laurell-k-hamilton-kdyz-clovek-nezna-historii-nezna-nic-je-jako-lis/>.

⁹ KADLECOVÁ, Marta. *Právní dějiny*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, ISBN 80-868-6110-4. str. 56, 61.

¹⁰ ŽIDLICKÁ, Michaela a Karel SCHELLE. *Právní dějiny*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, ISBN 80-210-1885-2. str. 77.

pravidla, která byla místy až drakonická, měla sloužit k odstrašení pachatele a udržení veřejného pořádku.¹¹

Trestněprávní úprava byla velice kazuistická, tvrdá a nelitostná. Kromě trestů v podobě majetkového vyrovnání a naturální restituce byly časté i tresty mrzačící, kruté a ojedinělým nebyl ani trest smrti. Velice důsledně byl dodržován princip odvěty a to buď uložením obdobného trestu („oko za oko, zub za zub“), nebo trestu, který se nejvíce blížil jednání pachatele. Zvláštností celé úpravy byla nemožnost uložení trestu odnětí svobody.¹²

Trestné činy proti majetku jsou upraveny napříč celým kodexem, ale zdaleka neupravují všechny trestné činy známé v dnešní době, chybí dokonce i úprava jednoho z nejběžnějších trestných činů jako je krádež prostá, která byla ponechána obyčejovému právu. Chammurapi v zákoníku upravil pouze zvláštní případy krádeže, pro ilustraci uvádím např. článek č. 6: *„Jestliže někdo ukradl majetek boží nebo paláce, tento člověk bude usmrcen; také ten, kdo ukradenou věc od něho přijal, bude usmrcen“*¹³ a článek č. 8: *„Jestliže někdo ukradl buď dobytče nebo ovci nebo osla nebo vepře nebo loď, ať je to (majetek) boží, ať je to (majetek paláce), zaplatí třicateronásobek této věci; jestliže je to (majetek) nevolníka, nahradí desateronásobek toho; jestliže zloděj nemá (nic), co by dal, bude usmrcen.“*¹⁴

Do popředí trestního práva se dostávala zejména funkce generálně preventivní a funkce represivní. Stěžejní ideou trestní politiky tedy bylo zastrašit veřejnost vysokými tresty a odradit ji tak od protiprávního jednání. Pro případ, že by k protiprávnímu jednání i tak došlo, musel nutně následovat za takové jednání trest pro pachatele. Lze se domnívat, že velká část pachatelů neměla prostředky na zaplacení až třicetinásobku hodnoty ukradené věci, jelikož pocházela z níže společensky a sociálně postavených vrstev. Je poté jednoduché si představit, jak nedozírné následky na pachatele měla krádež za vlády panovníka Chammurapiho. I přes hrozbu trestu smrti se však ke krádežím uchýlovala nemalá část těchto osob. Je tedy na místě položit si otázku. Má výše uloženého trestu v daný moment vliv na jednání pachatele? Jinými slovy, mohou drakonické tresty plnit svoji úlohu a snížit tak výši kriminality anebo se naopak míjí účinkem?

¹¹ SELTENREICH, Radim. *Dějiny evropského kontinentálního práva: vysokoškolská právnická učebnice*. 3., upr. vyd. Praha: Leges, 2010. Student (Leges), ISBN 978-80-87212-54-7. Str. 25-26, 31-32.

¹² KLÍMA, Josef. *Zákony Chammurapiho*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1954. Studie a prameny, sv. 2. str. 165 – 168.

¹³ Ibid. str. 50.

¹⁴ Ibid. str. 50.

Jedním z prvních, kdo se na tuto otázku pokoušel najít odpověď, byl v 18. století italský právník Cesare Beccaria. Ve svém nejslavnějším díle *O zločinech a trestech* kritizoval tehdejší justiční a sankční systém. Jeden z jeho postulátů zněl následovně: „*Je lepší zločinu předcházet než jej nepřiměřeně trestat.*“¹⁵ Beccaria kladl velký důraz na proporcionalitu mezi uloženým trestem a spáchaným trestným činem. Věřil tedy, že správnou cestou je depenalizace trestných činů. Právě proto se neztotožňoval s ukládáním odstrašujících trestů a trest smrti byl pro něj něčím nepřipustným.¹⁶ Zdůrazňoval také fakt, že trestní právo může působit preventivně pouze v případě, bude-li trest uložen v co možná nejkratší době uplynulé od spáchání trestného činu a také tehdy, pokud pachatel bude přesně vědět, jak vysoký trest mu bude uložen. Prosazoval transparentnost trestů. Právní normy by měly být tedy změněny tak, aby byly dostatečně určité a pochopitelné pro obyčejného člověka¹⁷.

Ohlédneme-li se však za vývojem trestní politiky ve Spojených státech amerických, zjistíme, že zákonodárci se v této oblasti vydali cestou zcela odlišnou. Za správnou byla až do poloviny 20. století považována politika ztřešování trestní represe.¹⁸ Společně se zásadou kumulační, podle níž dochází k ukládání trestů jednotlivě a až následně se tresty sčítají¹⁹, se stávalo velice často, že pachatelé byli odsouzeni k velice vysokým, mnohdy až nesmyslným trestům odnětí svobody. Přelom nastal v druhé polovině 20. století, kdy bylo zpracováno mnoho studií, které analyzovaly vztah kriminality za trestné činy a ukládaných trestů za ně. Za zmínku stojí analýza od Antunese a Hunta z roku 1973²⁰, která vyvrátila pozitivní efekt ztřešování trestní

¹⁵ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a Jana HULMÁKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3. str. 53-54.

¹⁶ BECCARIA, Cesare. *An essay on crimes and punishments. By the Marquis Beccaria of Milan. With a commentary by M. de Voltaire.* [online]. James Donaldson, 1788. [cit. 2019-05-03]. str. 46-48, 94 – 97, 109- 111 Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=_QbpOBKoxMwC&oi=fnd&pg=PA7&dq=An+Essay+on+Crimes+and+Punishment,+By+the+Marquis+Beccario+of+Milan.+With+a+Commentary+by+M.+de+Voltaire.+A+New+Edition+Corrected&ots=YNltJMxIll&sig=1k5CyxOVBXIUQfyfZQ9LyRnQQpo&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

¹⁷ FIJNAUT, Cyrille. Restructuring of the Criminal Justice System During the Enlightenment and the French Period. In: *Criminology and the Criminal Justice System: A Historical and Transatlantic Introduction* [online]. B.m.: Intersentia, 2017 [cit. 2019-05-06] str. 32–36. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/9781780686059.004>.

¹⁸ JOHNSON, Ben. *Do Criminal Laws Deter Crime?: Deterrence Theory in Criminal Justice Policy: A Primer.* [online] MN House Research, 2019 [cit. 2019-05-03]. str. 4-7. Dostupné z: <https://www.house.leg.state.mn.us/hrd/pubs/deterrence.pdf>

¹⁹ HERANOVÁ, S. In: JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 441.

²⁰ ANTUNES, George a A. Lee HUNT. The Impact of Certainty and Severity of Punishment on Levels of Crime in American States: An Extended Analysis. *The Journal of Criminal Law and Criminology (1973-)* [online]. 1973, 64(4) [cit. 2019-05-06]. DOI: 10.2307/1142449. ISSN 00914169. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1142449?origin=crossref>

represe. Z výsledků analýzy naopak vyplývá, že zotřováním trestní represe u majetkových trestných činů dochází k větší recidivě pachatelů.

Pro tento závěr existuje několik možných vysvětlení. Jedním z nich může být zejména ta skutečnost, že pachatel nemá vůbec žádné právní povědomí o výši trestu. Pachateli tím pádem ani nezáleží na tom, jak vysoký trest dostane. V tomto případě nemůže mít tedy jakékoliv zotřování trestní represe pozitivní účinek, ba naopak, je dokázáno, že čím delší dobu je pachatel ve vězeňském prostředí, tím je náchylnější k recidivě.²¹

Na výše uvedených příkladech jsem se snažil poukázat na to, že společnost se musela potýkat s trestnými činy, zejména těmi majetkovými, již od raného období vzniku prvních měst. Nejdříve se společnost snažila kriminalitu potírat drakonickými tresty, následně převýchovou pachatelů. Pokud se podíváme na statistiky kriminality z roku 2018 v České republice, zjistíme, že z celkového počtu 192 405 registrovaných skutků, má stále největší podíl kriminalita majetková. V roce 2018 činila více než polovinu všech registrovaných skutků. Z toho se v 82 % jednalo o krádeže²². Znamená to snad, že jsme od dob Mezopotámie doposud nenašli ten správný recept, jak se s majetkovou kriminalitou vypořádat?

Cílem této práce není podrobně shrnout celosvětový historicko-právní vývoj trestněprávních dějin, proto se dále budu zabývat pouze právní úpravou krádeže na českém území.

2.2 Ohlédnutí do úpravy krádeže v Říšském zákoníku z roku 1852, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927 a jeho srovnání s aktuálním trestním zákoníkem

V polovině 19. století začínalo být obyvatelstvo habsburské monarchie velice nespokojeno se stylem feudálně-absolutistické nadvlády. Přelomovými byly zejména roky 1848 a 1849, kdy docházelo v habsburské monarchii k revolucím a k postupné porážce feudálního absolutismu.²³ Důležitým milníkem byl den 31. 12. 1851, kdy byly přijaty tzv. silvestrovské patenty. Tyto patenty zrušily původní oktrojovanou ústavu a nastolily neoabsolutismus.

²¹ JOHNSON, Ben. *Do Criminal Laws Deter Crime?: Deterrence Theory in Criminal Justice Policy: A Primer*. [online] MN House Research, 2019 [cit. 2019-05-05]. str. 4-7. Dostupné z: <https://www.house.leg.state.mn.us/hrd/pubs/deterrence.pdf>

²² Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

²³ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. str. 271;

Hlavním představitelem tohoto období se stal ministr vnitra Alexandr Bach, podle kterého se také pro tento úsek dějin vžil název Bachovský absolutismus.²⁴

Je samozřejmé, že s touto politickou přeměnou docházelo také k přeměnám právním. Jednou z takových změn v oblasti trestního práva byl zákon *o zločinech, přečinech a přestupcích* zveřejněný pod číslem 117 ze dne 27. 5. 1852, také nazývaný Říšský zákoník. Tento zákoník se stal základem rakouského, a později československého, trestního práva, kdy s určitými novelami byl na našem území platný po dobu téměř sta let.²⁵ Přestože z velké části docházelo k recepci původního *Zákoníku o zločinech a těžkých policejních přestupcích* z roku 1803, nalezneme zde změny a reformy, které reagovaly na potřeby společnosti. Jednou z nich byla separace hmotně právní a procesně právní úpravy, kdy část procesní byla upravena ve zvláštním zákoně. Zaměříme-li se na členění samotného zákoníku, povšimneme si zde rozdělení na dvě hlavní části – a to konkrétně díl první (§ 1 - § 237), upravující zločiny, a díl druhý o přečinech a přestupcích (§ 233 - § 532).²⁶ ŘZ byl založen na dvou nejzákladnějších zásadách trestního práva. První z nich nalezneme hned v úvodních ustanoveních ŘZ, v článku IV.²⁷, kde je zakotvena zásada *nullum crimen sine lege*, která je dále omezena v článku V.²⁸, ve prospěch trestní pravomoci policejních a správních orgánů. Druhá zásada *nulla poena sine lege* je ukryta pod ustanoveními § 32²⁹ a § 33³⁰ ŘZ. Tyto základní zásady tvořily, a stále tvoří i v dnešní době, základ trestního práva hmotného i procesního. Pomáhají nejen pochopit podstatu trestního práva, ale jsou také nedílnou součástí tvorby a interpretace práva.³¹ Nezávislost rozhodování obecných soudů se totiž uskutečňuje v ústavním a zákonném rámci. Dodržování základních pravidel, mezi které patří i tyto zásady, je tedy nezbytným předpokladem toho, aby rozhodnutí byla zákonná. Těmto zásadám je v dnešní době dokonce

²⁴ Ibid. str. 214-215;

²⁵ ADAMOVÁ, Karolina a Ladislav SOUKUP. *Prameny k dějinám práva v českých zemích*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. Dokumenty (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-271-4. str. 328;

²⁶ zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

²⁷ „Podle tohoto trestního zákona může se počínajíc od toho dne, kterého nabude platnosti, jen to za zločin, za přečin nebo za přestupek pokládati a trestati, co se v něm výslovně za zločin, za přečin nebo za přestupek prohlašuje.“

²⁸ „Posuzování a trestání jiných přestupků zákona, na které se ani tento trestní zákoník ani shora (v čl. II.) uvedené zvláštní zákony trestní nevztahují, zůstávají se úřadům k tomu ustanoveným dle předpisů o tom vydaných.“

²⁹ „Trest má se ustanoviti přesně podle zákona a nesmí se vyměřiti ani ostřeji ani mírněji, než jak zákon podle dané povahy zločinu i pachatele předpisuje.“

³⁰ Také se nemůže zpravidla (§ § 52, 54 a 55) žádný jiný způsob trestu zločinci uložit, nežli jaký v tomto zákoně jest ustanoven. Ani nelze zrušiti zasloužený trest pro vyrovnání mezi zločincem a poškozeným (§ § 187 a 188).

³¹ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 26–29.

přiznán mezinárodní³² a ústavněprávní³³ rozměr, což podtrhuje jejich důležitost. Při porušení těchto pravidel dochází k porušení práva na spravedlivý proces.³⁴ Jako jednu z dalších předností ŘZ je možné uvést zejména jeho přesné a stručné formulace a odstupňování deliktů dle společenské nebezpečnosti. I přes tyto klady však nalézáme určité nedostatky. Jedním z nich může být chybějící úprava účastenství.³⁵

Trestný čin krádeže je upraven v hlavě dvacáté první společně se zpronevěrou, a to pod ustanoveními § 171 až § 180 ŘZ. Krádež prostá je obsahem ustanovení § 171 ŘZ, které zní: „*Kdo pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení odejme, dopustí se krádeže.*“ Na výše uvedené ustanovení navazuje § 172 ŘZ, které rozlišuje situace, za kterých je krádež hodnocena jako zločin. Těmito okolnostmi jsou výše částky, povaha činu, vlastnost věci odňaté a vlastnost pachatelova. Všechny tyto okolnosti jsou blíže rozvedeny v ustanoveních § 173 až § 176 ŘZ, jejichž název se shoduje s předmětnými okolnostmi a které budou blíže rozebrány níže. Úpravu trestů a jejich ukládání za trestný čin krádeže nalezneme v ustanoveních § 177 až § 180 ŘZ, které jsou odstupňovány dle závažnosti trestněprávního jednání. Závěrem nesmíme zapomenout zmínit společná ustanovení pro krádež a zpronevěru. Těmi jsou ustanovení § 187 a § 188 ŘZ věnující se úpravě zániku trestní odpovědnosti na základě *účinné lítosti* a ustanovení § 189 ŘZ pojednávající o skutečnostech, za kterých je krádež považována pouze za přestupek.

Jednání pachatele v ustanovení § 171 TZ spočívá v tom, že odejme cizí movitou věc, která je v „*držení*“ někoho jiného. Není podstatné, komu byla daná věc odejmuta, důležitým je, aby tato osoba byla odlišná od osoby pachatele³⁶. Za *držení* se považuje skutečný poměr, kdy určitá osoba má věc ve své moci tak, že s ní může dle své libosti nakládat a vyloučit třetí osoby z jejího užívání.³⁷ Tento poměr je vykládán obdobně i v dnešním TZ, kdy rozhodujícím je *faktický stav, v rámci kterého má poškozený nebo jiný faktický držitel věc ve své moci.*³⁸ Jinými slovy, k dokonání trestného činu krádeže dochází v momentě, kdy pachatel odejme

³² Např. článek 11. odst. 2, Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. prosince 1948, New York.

³³ Např. článek 39, článek 40 odst. 6. ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

³⁴ Nález Ústavního soudu, ze dne 6. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 615/99, [online]. [cit. 2019-5-7] Dostupné <http://www.beck-online.cz/>

³⁵ VLČEK, Eduard. Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu. 3., nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4056-4. str. 31-34.

³⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 23. 3. 1921, sp. zn.: Kr I 725/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) III/1921, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

³⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 9. 5 1927, sp. zn.: Zm I 708/26, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1927, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

³⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1978–1979.

cizí věc a získá tím na nad ní moc - tedy může s ní dle své libosti nakládat, aniž by třetí osoby jakýmkoliv způsobem mohly zasáhnout.³⁹ Situaci, kdy pachatel sáhne do kabelky a odejme z ní peněženku, která je mu následně poškozenou vyražena na podlahu, je nutno posoudit pouze jako *pokus krádeže*. Není podstatným, že poškozená v daný moment nenabyla faktickou moc nad peněženkou z důvodu pronásledování pachatele.⁴⁰ Zásadním rozlišovacím prvkem tedy je skutečnost, že se peněženka nedostala do „*držení*“ pachatele.⁴¹ Naopak k dokonání dochází, pokud pachatel cizí věc ukryje na místo dosavadnímu majiteli neznámé, i přestože ji nemá bezpečně pod kontrolou v „*držení*“.⁴²

Cizí věci se má na mysli fakt, že věc nesmí patřit *vinníku* samému. Vlastník se nikdy nemůže dopustit krádeže, naopak u spoluvlastníka je to přípustné.⁴³

Zaměříme-li se na znění objektivní stránky krádeže prosté, povšimneme si dvou rozdílů. První z nich je formulace „*pro svůj užitek*“. ŘZ předpokládal, že pachatel odejmul věc pro svůj vlastní užitek⁴⁴, neboli zjednání tohoto užitku musí být motivem pachatele⁴⁵, zatímco dnešní TZ nerozlišuje, zda si pachatel přisvojil věc pro užitek svůj nebo cizí.⁴⁶ Druhý rozdíl se týká slov „*bez jeho přivolení*“. Tuto formulaci TZ vypustil ze své úpravy z důvodu nadbytečnosti. Je totiž zřejmé, že osoba se nemůže dopustit trestného činu krádeže, jestliže jedná se svolením dotčené osoby. V obecné části TZ tuto situaci upravuje ustanovení § 30 nazývající se *svolení poškozeného*⁴⁷.

Jak již bylo výše zmíněno, v ŘZ nalezneme několik kvalifikačních kritérií pro posouzení krádeže jako zločinného jednání. Prvním z nich je *výše částky*. Pomyslná hranice byla zákonem stanovena ve výši 600 korun. Výše částky se počítá dle škody okradeného.⁴⁸ Pokud pachatel spáchá více útoků, částky se sčítají a to za podmínky, že za dílčí útoky nesměl být

³⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 4. 2 1927, sp. zn.: Zm I 571/26, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1927, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁴⁰ Ustanovení § 8 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

⁴¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 2. 7 1929, sp. zn.: Zm I 75/29, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1929, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁴² Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 6. 10 1923, sp. zn.: Kr I 265/22, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) V/1923, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁴³ Mířicka, A.: *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní*, Praha: Všehrd, 1934. str. 345

⁴⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 14. 9 1925, sp. zn.: Zm II 320/25, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) VII/1923, [online]. [cit. 2019-5-9] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁴⁵ Mířicka, A.: *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní*, Praha: Všehrd, 1934. str. 347.

⁴⁶ Ustanovení § 205 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁴⁷ „*Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.*“

⁴⁸ Ustanovení § 172 - § 173 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

pachatel již potrestán. Jinými slovy, za dílčí útoky nesměl být soudem vynesena pravomocný rozsudek⁴⁹. Pro představu, v 19.století činil měsíční plat dělníka, tedy osoby z nižší příjmové vrstvy, přibližně 550 korun. Za tento průměrný měsíční příjem si byl schopen pořídit zhruba 21 kilogramů másla nebo 32 kilogramů vepřového masa.⁵⁰ Tato hranice dle mého názoru správně rozlišovala, která jednání je již nutno kvalifikovat jako trestný čin a jednání, která naopak postačí kvalifikovat jako přestupek. Bohužel se totéž nedá říci o úpravě účinné v roce 2019, které bude věnována samostatná kapitola. Pouze pro ilustraci, průměrný hrubý výdělek pomocných pracovníků ve stavebnictví (ne kvalifikovaná práce) koncem roku 2018 byl 21 145 korun českých⁵¹. Což je částka, za kterou si mohl výše uvedený pracovník koupit přibližně 102 kilogramů másla a 183 kilogramů vepřového masa⁵². Pro naplnění objektivní stránky skutkové podstaty postačuje, když pachatel způsobí *škodu nikoli nepatrnou*⁵³, tedy škodu nejméně 5 000 korun českých. Na tomto jednoduchém porovnání průměrných výdělků a parity osoby z nižší příjmové vrstvy je názorně vidět, že hranice je v současné době stanovena velice nízko a z tohoto důvodu došlo k neúměrnému zstřžení trestní represe. Tato represe s sebou nese větší počet trestně stíhaných osob, ale také s tím spojenou zahlcenost justičního systému. Už jen kvůli výše uvedenému by zákonodárce měl tuto hranici zvýšit, dle mého názoru, alespoň na dvojnásobek.

Druhým z kritérií pro klasifikování krádeže jako zločinného jednání je *nebezpečnější povaha skutku*. Tento paragraf dělí jednání dle závažnosti do dvou odstavců. V prvním odstavci jsou upraveny závažnější jednání, u kterých není podstatnou náležitostí výše škody. Naopak ve druhém odstavci nalezneme méně závažná jednání, u nichž je nutné, aby pachatel kumulativně spáchal škodu alespoň ve výši 150 korun. Mezi ta závažnější ŘZ řadí krádež spáchanou *se zbraní nebo jinými nástroji nebezpečnými pro osobní bezpečnost*. Dnešní TZ tuto okolnost vypustil ze své úpravy a takové jednání by bylo posuzováno dle ustanovení

⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 3. 7 1920, sp. zn.: Kr I 495/19, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁵⁰ Národní knihovna ČR, Průměrné ceny 1918–1938. [online]. [cit. 2019-5-9]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/prumerne-ceny-1918-1938>;

⁵¹ Informační systém o průměrném výdělku, 2018 platová sféra, výsledky ke dni 20. 3. 2019, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, str. 26 [online]. [cit. 2019-5-13] Dostupné z: <https://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Aktualni.aspx>;

⁵² Český statistický úřad, Průměrné spotřebitelské ceny, průměr v České republice, období 50. týden 2018, [online]. [cit. 2019-5-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jspx?_afPfm=VYSTUPOBJEKT&pvo=CEN11A&ftr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E301_null_&skupId=1673&z=T&f=TABULKA&katalog=31779&pvo=CEN11A&c=v5~5__RP2018TP50;

⁵³ „Škodou nikoli nepatrnou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 5 000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč, větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč.“

§ 173 odst. 1 TZ o loupeži⁵⁴, jelikož použití zbraně bude posuzováno jako užití *pohrůžky* proti jiné osobě. Další alternativou popisovanou v prvním odstavci je krádež, při které byl pachatel *přistižen*, užil *skutečného násilí*, případně *nebezpečné pohrůžky* za účelem zachování ukradené věci. Za *přistižení* se považuje i situace, kdy byl pachatel po dokonané krádeži přistižen s ukradenou věcí, dokud nebyla tato věc dopravena do bezpečí.⁵⁵ Tomuto jednání odpovídá v současném TZ ustanovení § 205 odst. 1 písm. c). Posledním případem je krádež spáchaná v čase *požáru, povodně nebo jiné obecné nesnáze nebo která okradeného zvláště potkala*.⁵⁶ Kdy za *obecnou nesnázi* by mohla být považována letecká či železniční nehoda nebo také vzpoura vězňů⁵⁷. Té odpovídá v současném TZ ustanovení § 205 odst. 4 písm. b).

Mezi jednání méně závažná, nacházející se v odstavci druhém, řadil ŘZ zejména krádež spáchanou *ve společnosti s jedním nebo několika spolupachateli*. Objektivní stránka je naplněna v případě, kdy alespoň dva pachatelé společným jednáním odejmou cizí věc. Přítom není podstatná nepřetržitá přítomnost obou pachatelů a ani vědomost jednoho z pachatelů o tom, co přesně odcizil pachatel druhý.⁵⁸ Optikou dnešního TZ by takové jednání bylo posuzováno jako spolupachatelství na trestném činu krádeže dle ustanovení § 23⁵⁹, § 205 odst. 1. písm. x (dle skutku) TZ. Druhou alternativou nacházející se i v TZ je *krádež na věcech zamčených*, jež odpovídá ustanovení § 205 odst. 1 písm. b) TZ⁶⁰. Za *uzamčené* se považují takové věci, k nimž nemají přístup cizí osoby a pokud by si osoby cizí chtěli věc присvojit, museli by nejprve zdolat překážku, která slouží k ochraně dané věci.⁶¹ O takovou krádež se jedná i v případě, kdy pachatel vnikl otevřeným oknem do přízemního bytu, jehož dveře byly zamčeny⁶².

⁵⁴ „Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let“

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 21. 2 1920, sp. zn.: Kr II 4/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁵⁶ Ustanovení § 174 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

⁵⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 563-564.

⁵⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 5. 4 1929, sp. zn.: Zm I 592/28, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) XI/1929, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

⁵⁹ „Byl-li trestný čin spáchan úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).“

⁶⁰ „Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a čin spáchá vloupáním.“

⁶¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 5. 4 1919, sp. zn.: Kr I 54/19, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) I/1919, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁶² Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 2. 6 1922, sp. zn.: Kr II 268/21, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IV/1922, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Následovala *krádež v místě určeném ke službám božím*, která byla vypuštěna z dnešní úpravy. Zákonodárce se rozhodl, že tento objekt není třeba chránit speciálním ustanovením. Ochrana ostatních alternativ, jakými jsou *krádež v lesích, na rybách v rybnících a také na zvěři v lesích zahájených nebo se zvláštní smělostí*, byla přesunuta do hlavy VIII. TZ. V této hlavě nalezneme upraveny trestné činy proti životnímu prostředí a také odpovídající trestný čin pytláctví pod ustanovením § 304 odst. 1 TZ.⁶³

Třetím z kritérií pro klasifikování krádeže jako zločinného jednání je *vlastnost ukradené věci*, která je také členěna do dvou odstavců. Obdobně jako v předcházejícím případě, je pro druhý odstavec nutná kumulace výše škody alespoň ve výši 150 korun, zatímco pro první odstavec taková podmínka neplatí. V prvním odstavci jsou zvlášť chráněny věci s *náboženským charakterem*. Jak již bylo výše zmíněno, nepoživají tyto věci zvláštní ochrany v dnešní úpravě, a proto byly z TZ vypuštěny. Zvlášť chráněny jsou naopak věci vyjmenované v ustanoveních § 85 písm. c) ŘZ⁶⁴ a § 89 ŘZ⁶⁵. Jde zejména o věci sloužící k provozu obecně prospěšnému. Dnes bychom takové jednání klasifikovali jako trestný čin poškození a ohrožení obecně prospěšného zařízení upravené v ustanovení § 276 odst. 1 TZ.⁶⁶

Posledním z kritérií pro klasifikaci krádeže jako zločinného jednání je *vlastnost pachatelova*. Členění do dvou odstavců je totožné i s druhou přístupující podmínkou výše škody 150 korun pro druhý odstavec. První odstavec popisuje situaci, kdy pachatel *kradení si ve zvyk vzal*, neboli recidivu. Úprava recidivy prošla problematickým vývojem, kterému bude věnována samostatná kapitola. Pro srovnání pouze uvádím adekvátní ustanovení pro recidivu, kterým je § 205 odst. 2 TZ⁶⁷. Z výše uvedeného zjišťujeme, že podmínky, za kterých se pachatel dle ŘZ považoval za recidivistu, ponechal zákonodárce na soudním výkladu. Naopak v TZ je časový úsek tří let pro recidivu vymezen v souladu se zásadou „*nullum crimen sine lege scripta*“.⁶⁸

⁶³ „Kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán.“

⁶⁴ „Zlomyslné poškození spácháno na železnicích, nechť se jízda po nich provozuje parní silou či bez ní, nebo na zařízeních k nim patřících, na prostředcích dopravních, strojích, náradích nebo jiných věcech, jichž se k provozování jízdy užívá, nebo na lodích parních, strojích parních, kotlech parních, dílech vodních, mostech, přístrojích v báních, nebo když vůbec spácháno za okolností zvláště nebezpečných.“

⁶⁵ „Zlomyslná poškození některé části státního telegrafu a všeliké úmyslné přerušení provozu, jakož i všeliké úmyslné zneužití tohoto státního zařízení“.

⁶⁶ Ustanovení § 175 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

⁶⁷ „Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.“

⁶⁸ Ustanovení § 176 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

Trestný čin a trest jsou neoddělitelně propojeny. Důležitou úlohou trestních zákoníků tedy je nejen správně vymezit protiprávní jednání, které bude postihováno, ale také stanovit právní následek s ním spojený. Trest by měl spočívat v právní újmě, která je pachatelem pocíťována jako určitá odplata, sloužící k ochraně zájmů společnosti. Vymezení trestů za zločin krádeže bylo obsaženo ve třech hlavních ustanoveních § 178 ŘZ, § 179 ŘZ a § 180 ŘZ. První z nich uváděl, že krádež, která nebyla *ničím stížena*, byla potrestána těžkým žalářem mezi šesti měsíci až jedním rokem. Naopak pokud byla krádež *stížena* přitěžující okolností, mohl být trest uložen v rozmezí jednoho až pěti let.⁶⁹ Demonstrativní výčet přitěžujících okolností byl upraven pod ustanoveními § 43 ŘZ⁷⁰, § 44 ŘZ⁷¹ a § 45 ŘZ⁷². Dá se říci, že obdobné přitěžující okolnosti je možné nalézt i v TZ.

Následující paragraf rozšiřoval okolnosti, za kterých je možné uložit vyšší trest. Jednou z takových je výše škody nad 6 000 korun. Dalšími jsou *recidiva*, *obzvláštní odvážlivost*, *násilnost*, *lest* a také užití *skutečného násilí* nebo *nebezpečné pohružky* proti osobě za účelem uchování kradené věci. V takovýchto případech bylo možné uložit trest těžkého žaláře v rozmezí pěti až deseti let⁷³. Zvláštností, jež v dnešní úpravě již nenalezneme, byla možnost zostření trestu v případě, kdy byla krádež spáchána v nočních hodinách.⁷⁴

V ŘZ byla dále zakotvena také možnost zániku trestní odpovědnosti *účinnou lítostí*, nacházející se pod ustanoveními § 187 ŘZ a § 188 ŘZ. K zániku docházelo, pokud pachatel *dobrovolně* odčinil škodu, a to i na naléhání poškozeného, ještě předtím, než byl odhalen vrchností. O účinnou lítost se nejednalo v situaci, kdy se pachateli nepodařilo utéct z areálu a v návaznosti na to odcizenou věc poškozenému vrátil. V takovém případě nebyla totiž splněna podmínka *dobrovolnosti*.⁷⁵ Pachatel se mohl vyhnout trestní odpovědnosti odčiněním škody i v případě, kdy poškozený již oznámil krádež vrchnosti, ale vrchnost dosud nezjistila totožnost pachatele. Toto se ale nevztahovalo na případy, kdy: a) *pachatel zahodil ukradenou věc při*

⁶⁹ Ustanovení § 178 Ibid.

⁷⁰ „Zločin jest vůbec tím větší, čím zralejší jest rozvaha, čím promyšlenější příprava, s níž se zločin před se bere, čím větší škoda tím způsobená nebo nebezpečenství s tím spojené, čím méně opatrnosti proti němu se použiti dalo, anebo čím více povinností se tím poruší.“

⁷¹ „Zvláštní okolnosti přitěžující jsou: a) když bylo spácháno více zločinů různého druhu, b) když byl spáchán týž zločin opětovně, c) když byl zločinec již pro stejný zločin trestán, d) když jiné k zločinu svedl, e) když byl pívodcem, návodcem, náčelníkem zločinu od více osob spáchaného.“

⁷² „Těž jest okolností přitěžující, když obviněný ve vyšetřování soudce vymyšlením nepravdivých okolností obelstíti hledí.“

⁷³ Ustanovení § 179 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

⁷⁴ Ustanovení § 180 Ibid.

⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 9. 10. 1920, sp. zn.: Kr I 377/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

útěku, b) pachatel nesplnil slib narovnáni škody a poškozený jej udal, c) pachatel vrátil pouze část odcizených věcí, d) pachatel nabídnul poškozenému narovnáni, ale poškozený s tím nesouhlasil a pachatele udal vrchnosti.⁷⁶ Účinná lítost je v dnešním TZ upravena přísněji - zánik trestní odpovědnosti je možný pouze tehdy, byl-li trestný čin dokonán a pachatel dobrovolně odčinil škodlivý následek, případně učinil o trestném činu oznámení policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci v době, kdy škodlivému následku mohlo být zabráněno⁷⁷. Tento institut je navíc možný pouze u taxativně vyjmenovaných trestných činů uvedených v ustanovení § 33 TZ, ve kterém nenalezneme ustanovení § 205 TZ týkající se krádeže. K zániku trestní odpovědnosti krádeže tedy nemůže dojít v rámci účinné lítosti.

Posledním ustanovením v ŘZ týkající se krádeže bylo ustanovení § 187 ŘZ zmiňující se o tom, že krádeže, které nelze subsumovat pod ustanovení uvedená výše, je nutné posuzovat dle oddílu přestupků. Navíc zakotvoval výjimku, že krádeže mezi manžely, rodiči a dětmi, mezi sourozenci a osobami ve společné domácnosti, které by byly normálně klasifikovány jako zločiny, se mají posuzovat jako přestupky.

Kvalita právní úpravy krádeže, a nejen té, byla na velice vysoké úrovni. Což lze také doložit tím, že ŘZ s určitými novelizacemi platil v dnešním Rakousku až do roku 1974 a v Československu až do roku 1950, kdy byl nahrazen hlavně z politických, ekonomických a sociálních potřeb, trestním zákonem č. 86/1950 Sb.⁷⁸ Dá se říci, že skutková podstata krádeže se velice nelišila oproti dnešnímu TZ, odchylky můžeme spatřovat pouze v dílčích věcech, například v ochraně náboženských objektů, které již nepoživají speciální ochrany. Jedinou znatelnou změnou je přísnost trestání, kdy v rámci dnešního trestního práva je možné využít řadu hmotněprávních a procesněprávních alternativ oproti normálnímu řízení (odklony). TZ například umožňuje pachatele trestat nejen odnětím svobody, ale také alternativními tresty, které jsou v souladu s myšlenkou restorativní justice. Hlavním účelem tedy není pachatele pouze potrestat, ale také se ho snažit napravit a následně reintegrovat do společnosti.⁷⁹

⁷⁶ Ustanovení § 187 a § 188 zákona č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927;

⁷⁷ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 352.

⁷⁸ SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9. str. 47;

⁷⁹ NAVRÁTILOVÁ, J.T. In: JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 389 - 392.

2.3 Ohlédnutí do úpravy krádeže v neschválených osnovách trestního zákona z roku 1926 v Československé republice

Abychom mohli mluvit o přípravných osnovách trestního zákona v Československé republice, neměli bychom zapomenout stručně zmínit její začátky. Důležitým historickým milníkem pro Československo byl den 28. října 1918. V tento den došlo ke vzniku Československého státu na základě svolání Národního výboru v Praze a prvního zákona publikovaného v úřední sbírce pod č. 11/1918 Sb., který byl také označován jako *recepční zákon*.⁸⁰ V každém nově vzniklém státě je potřeba se prvotně vypořádat s otázkou, jak zamezit bezpráví. Československá republika zvolila cestu celkové recepce a kontinuity nového státu s habsburskou monarchií.⁸¹ Kvůli panujícím rozdílům ve správním uspořádání a v právní úpravě v habsburské monarchii, došlo touto recepcí k *právnímu dualismu*. V oblasti trestního práva to mělo za důsledek platnost rozdílných trestně právních norem. Na území Česka zůstal v platnosti původní novelizovaný Trestní zákon o zločinech a přečinech z roku 1852, zatímco na území Slovenska platil uherský trestní zákon z roku 1878 společně se zákonem o přestupcích z roku 1879. Často se tedy stávalo, že za obdobný trestný čin byly osoby trestány odlišně, což podrývalo představy o právním státu. Tento stav byl velice nežádoucí, a proto bylo za tímto účelem dokonce zřízeno i ministerstvo unifikací.⁸²

Pod záštitou tohoto ministerstva vznikla v roce 1920 komise pro unifikaci trestního práva složená z předních odborníků a akademiků v čele s profesorem Augustem Miříčkou. Úlohou této komise bylo přijít s co nejrychlejším řešením výše zmíněného problému. Prvotní výsledek se dostavil záhy, a to v roce 1921, kdy vznikla osnova obecné části trestního zákona publikovaná pod názvem „*Zatimní návrh obecné části trestního zákona*“. Základem bylo dělení trestných činů na zločiny a přečiny dle pohnutky činu. Následné práce na zvláštní části započaly ihned po odborné diskuzi nad částí obecnou. Komise v návaznosti na to v roce 1926 předložila revidovanou obecnou část společně se zvláštní částí pod názvem „*Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového*.“⁸³

⁸⁰ PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda*. 2., podstatně rozš. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008-. Vysokoškolské právnícké učebnice. ISBN 978-80-7201-694-5. str. 21.

⁸¹ „*Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti*“ In: Ustanovení § 3 zákona č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého;

⁸² SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9. str. 36;

⁸³ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Vilém KNOLL a Alena RUNDOVÁ. *Mezníky českých právních dějin*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-27-x. str. 166–168.

Majetkové trestné činy byly upraveny v osnově pod hlavou XVIII. Hlavními tvůrci odpovědnými za její vytvoření byli profesor Mířička a Dr. Zelenka.⁸⁴ Do této skupiny autoři zařadili zejména jednání, jejichž podstatou bylo zasažení do majetkové sféry třetí osoby, a u kterých z důvodu sociální nebezpečnosti nepostačovala civilní sankce. Mezi znaky, jež rozhodovaly o nebezpečnosti jednání, řadili zejména užití *násilí, lsti, zneužití důvěry nebo asociální charakter jednání*. Naopak autoři měli za to, že *hodnota věci* nebo *výše škody* by neměly být měřítkem nebezpečnosti. Podle autorů je pouze věcí náhody, jak velkou škodu pachatel způsobí, jelikož ji povětšinou nemůže odhadnout. Podle nich by tedy docházelo k porušování zásady odpovědnosti za vinu. Proto se rozhodli od těchto znaků upustit. Dále uvádějí, že není až tak důležité se zaměřovat na absolutní hodnotu škody, ale naopak na výši škody ve vztahu k poškozenému. Závažnější je dle jejich přesvědčení situace, kdy pachatel odcizí nižší částku chudému než pokud by odcizil několikanásobně vyšší částku milionáři.⁸⁵

Přestože lze s výše uvedenou myšlenkou autorů částečně souhlasit, domnívám se, že tato premisa záleží čistě na jednotlivém případě a výši škody nelze takto bagatelizovat. Dle mého názoru by často docházelo k velice subjektivnímu posuzování ze strany soudců, což by nebylo žádoucí. Z těchto důvodů mám pocit, že by tato koncepce nebyla nejlepší variantou řešení. Domnívám se, že ideálním řešením je kombinace obou prvků tak, jak jsou upraveny v TZ. Tedy, v obecné části odstupňovat hranici výše škody do jednotlivých stupňů⁸⁶ a dále zakotvit přitěžující a polehčující okolnosti⁸⁷. Tato konstrukce umožňuje v konkrétních případech lépe stanovit druh a výši trestu. Další podstatnou odlišností bylo zrušení možnosti zániku trestní odpovědnosti *účinnou lítostí*, již považovali za nepřiměřenou a nepřipustnou. S touto změnou se plně ztotožňuji, dle mého by neměl být pachatel u majetkových trestných činů takto zvýhodňován oproti poškozenému. Myslím si, že jedním z primárních účelů trestního zákona by měla být snaha odradit pachatele od páchání trestné činnosti, což by v případě umožnění *účinné lítosti* u majetkové trestné činnosti mělo spíše opačný dopad.

Krádež je ústředním a nejčtetnějším majetkovým trestným činem. Nepřekvapí nás tedy, že hlava XVIII. osnov z roku 1926 začínala ustanovením § 315 POTZ o krádeži prosté znějícím následovně: „*Kdo odejme jinému cizí věc movitou v úmyslu, aby tím opatřil sobě nebo*

⁸⁴ *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – I. Osnovy*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 5–8. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7991>;

⁸⁵ *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – II. Odůvodnění osnov*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 175–176. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7989>;

⁸⁶ Srov. Ustanovení § 138 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁸⁷ Srov. Ustanovení § 41 a § 42 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

někomu jinému majetkový prospěch, na který nemá práva, trestá se žalářem od jednoho měsíce do tří let nebo vězením od čtrnácti dnů do tří let.“⁸⁸ Z návrhu je zřejmé, že definice obsažená v osnově je odlišná oproti definici krádeže⁸⁹ v dříve aktuálním ŘZ. Jedná se o dvojici termínů z *držení jiného a bez jeho přivolení*. U prvního z nich se autoři domnívají, že ze slova *odejme* je zřejmé, že věc je odnímána z držení jiné osoby, a proto je nadbytečné tuto specifikaci v definici uvádět. Naopak zmiňují, že by mohla vyvstat otázka, zdali je možné okrást mrtvolu. Druhý termín považují rovněž za nadbytečný, a to z toho důvodu, že dovolená jednání nemohou být, až na výjimky, považována za trestný čin. Právě kvůli tomu se autoři rozhodli oba termíny z definice vypustit.⁹⁰

Ustanovení § 316 POTZ zakotvuje krádež kvalifikovanou, která je rozdělena do dvou odstavců. Jednalo se o případy společensky nebezpečnější, které byly postihovány přísněji. Tyto případy lze dle autorů rozdělit do tří skupin. Prvním z nich je *zvýšená potřeba ochrany věci z důvodu značné ceny nebo potřeby společnosti*. Typickým příkladem je ochrana věcí veřejně přístupných, vědeckých nebo uměleckých. Druhá skupina se vyznačuje *zvláštním poměrem pachatele k věci*. U této skupiny je možné zmínit krádež věci ve vlastnictví podniku jejím zaměstnancem. Poslední skupinu charakterizuje *nebezpečnost pachatelova jednání*. Jako příklad může posloužit krádež spáchaná se zbraní.⁹¹

⁸⁸ *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – I. Osnovy*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 78. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7991>;

⁸⁹ „*Kdo pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení odejme, dopustí se krádeže.*“

⁹⁰ *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – II. Odůvodnění osnov*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 175–178. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7989>;

⁹¹ „(1) *Trestem je žalář od šesti měsíců do pěti let nebo vězení od tří měsíců do tří let:*

uvede-li viník poškozeného svým činem vědomě do těžké tísně,
spáchá-li krádež ve sbírce veřejně přístupné na věci veliké hodnoty, zejména vědecké neb umělecké,
spáchá-li krádež v budově určené k bohoslužbě na věci určené k těmto účelům,
spáchá-li viník čin na předmětech sloužících k odvrácení nebo zmírnění požáru, povodně nebo jiného obecného nebezpečí nebo k záchraně při něm,
spáchá-li osoba zaměstnaná při podniku uvedeném v § 293 krádež na věci sloužící k provozu podniku nebo na věci podnikem dopravované nebo jemu svěřené,
spáchá-li čin osoba povoláná k výkonu veřejné moci při výkonu svého úřadu nebo zneužívajíc svého úřadu nebo práva s ním spojeného,
jestliže viník, aby se k věci dostal, překoná závažnou překážku neb užije zvláštního násilí, dovednosti neb úskoku,
spáchá-li čin způsobem zvláště nebezpečným nebo drzým.“ In: *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – I. Osnovy*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 78. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7991>;

„(2) *Trestem je žalář od jednoho roku do osmi let nebo vězení od jednoho roku do pěti let:*

opatří-i se viník nebo některý ze spoluvinníků zbraní nebo jinými prostředky k násilnému překonání nebo zamezení odporu,
spáchá-li krádež na padlém nebo zraněném na bojišti nebo využije-li požáru, povodně, železniční srážky nebo jiného podobného neštěstí,

Přestože byl celkový návrh v akademických kruzích hodnocen pozitivně a vzbudil dokonce i zájem v zahraničí, u politiků podporu nenašel, a nakonec nebyl přijat. Hlavním důvodem pro takové rozhodnutí byla údajně obava z oslabení retributivní složky trestního práva.⁹² Domnívám se, že přijetí by bylo velkým přínosem, a to hlavně z důvodu omezení právního dualismu na našem území. Myslím si, že v navrhované úpravě krádeže došlo ke značným pokrokům, zejména ve zpřesnění definice a zamezení *účinné lítosti*. Přesto mám za to, že chybějící úprava výše škody, ať již v obecné části nebo také v základní skutkové podstatě krádeže prosté, by byla Achillovou patou, která by dříve nebo později musela být novelizována.

2.4 Ohlédnutí do úpravy krádeže v neschválených osnovách trestního zákona z roku 1937

Poněvadž se nepodařilo prosadit návrh osnovy z roku 1926, prohluboval se problém právního dualismu. Ministerstvo se na tuto situaci snažilo reagovat ustanovením oficiální komise, která měla plnou podporu ze strany státu. Měla za úkol připravit návrh osnovy, který by byl konzervativnější než ten předchozí od akademiků. Nový návrh měl více než čtyři sta paragrafů a zachovával tripartici dělení na zločin, přečin a přestupek.⁹³

Trestné činy proti majetku byly upraveny v hlavě dvacáté páté. Všechny trestné činy uvedené v této hlavě směřovaly proti cizímu majetku, a proto byl souběh mezi nimi vyloučen. Pokud by souběh přesto zdánlivě nastal, posoudilo by se jednání dle přísnější úpravy. Dle autorů je pro majetkovou trestnou činnost typický rozdílný následek jednání. Z těchto důvodů bylo nutné odstupňovat výši trestní sazby podle závažnosti jednání. Domnívali se, že nejlepším a zároveň nejpřirozenějším měřítkem pro stanovení této závažnosti u majetkových trestných činů, je hodnota věci nebo výše škody. Nesouhlasí tedy s názorem vysloveným v původním návrhu z roku 1926. Dle jejich mínění je ve většině případů *vinník* srozuměn alespoň v hrubých rysech s tím, jakou má věc hodnotu, případně jak vysokou škodu může způsobit.

jedná-li po živnostensku nebo jako člen tlupy.“ In: *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – I. Osnovy*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], str. 78. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7991>;

⁹² JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Vilém KNOLL a Alena RUNDOVÁ. *Mezníky českých právních dějin*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-27-x. str. 166–168 a také SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9. str. 48–50.;

⁹³ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1. str. 415–416.

Pokud by přesto k takové situaci došlo, osnovy na ni pamatují v ustanovení § 25 odst. 1⁹⁴ a odst. 2⁹⁵ NPOTZ o skutkovém omylu.⁹⁶ Autoři také věnují zvláštní pozornost recidivě. Dle jejich názoru nepostačuje ustanovení v obecné části a u jednotlivých trestných činů je proto možné nalézt přísnější sankce za jeho opakované spáchání.

Úprava krádeže byla odsunuta na druhé místo za ustanovení o loupeži. Definici krádeže prosté nalezneme v ustanovení § 382 odst. 1 NPOTZ: „*Kdo někomu odejme cizí movitou věc, aby si ji bezprávně přivlastnil, bude potrestán vězením nebo tuhým vězením od osmi dnů do šesti měsíců*“. Jedná se o ještě stručnější vymezení krádeže než v předchozí osnově. Autoři se inspirovali úpravou z roku 1926 a obdobně vynechali dle nich problematická a nadbytečná slova z *držení jiného a bez přivolení*. Naopak z důvodu nejednotnosti považovali za důležité vymežit to, jaký je třeba *úmysl vinníka*, aby se skutečně jednalo o krádež. Dříve platný ŘZ na českém území požadoval, aby *vinník* jednal *pro svůj užitek*. Naopak zákon z roku 1878, platný na slovenském území, vyžadoval, aby si pachatel věc *bezprávně přivlastnil*. Vystala tedy V teoretických kruzích vystala tedy debata, za jakých okolností je naplněn úmysl u trestného činu krádeže. Bylo potřeba rozhodnout, zda postačuje zájem pachatele si věc přivlastnit nebo je nutné, aby kumulativně existoval zájem pachatele se majetkově obohatit. Z definice je zřejmé, že převážila varianta první.⁹⁷

Zaměříme-li se na objekty kvalifikované skutkové podstaty, začínající ustanovením § 383 NPOTZ, zjistíme, že ministerský návrh se z velké části inspiroval původním návrhem akademiků. Jsou to taková jednání, která jsou společensky nebezpečnější, a to z důvodu poměru pachatele k věci, zvláště nebezpečného chování pachatele, důležitosti věci pro veřejné využití nebo místa zasluhující zvláštní ochranu. Pro představu uvádím několik případů shodujících se s původním návrhem z roku 1926. Mezi shodující se jednání řadíme krádež na věci: a) kterou má zemřelá osoba u sebe nebo na pohřebišti, b) vědecké, umělecké nebo historické na veřejně přístupném místě, c) dopravované poštou, železnicí nebo jiným podnikem, d) sloužící provozu podniku uvedeného v § 272⁹⁸, e) získané vloupáním f) kterou má osoba u sebe a není schopna se bránit, g) kterou má poškozená osoba u sebe a pachatel

⁹⁴ „*Kdo se omylem domníval, že tu nejsou skutečnosti, pro které je jeho čin trestný, nebo že tu jsou skutečnosti, pro které by jeho čin nebyl trestný, není trestný. Zavinil-li však takový omyl nedbalostí, bude potrestán podle ustanovení platných o činu spáchaném z nedbalosti.*“

⁹⁵ „*Kdo se omylem domníval, že tu jsou skutečnosti, pro které by jeho čin byl trestný podle mírnějšího ustanovení, bude potrestán podle tohoto mírnějšího ustanovení.*“

⁹⁶ *Osnova zákona, kterým se vydává trestní zákon*, Osnova trestního zákona 1937, Praha: Min. spravedlnosti, 1937. [online]. [cit. 2019-5-22], str. 402–405. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/8001>;

⁹⁷ *Ibid.* str. 142–144,

⁹⁸ např. *veřejný telegraf, pošta, železnice, zařízení sloužící obecnému prospěchu*;

zneužije její nepozornosti h) provedenou recidivujícím pachatelem. Za všechna výše uvedená jednání je možno pachatele potrestat v rozmezí od tří měsíců do tří let.

Rozdílnou částí v úpravě krádeže oproti původnímu návrhu je již zmíněné odstupňování závažnosti trestného činu krádeže dle výše škody nebo hodnoty věci. Je za potřebí zmínit, že toto odstupňování není důležité jen pro udělení výše trestu, ale také pro příslušnost soudů. Prvotní zostření trestní sankce je možné spatřit tehdy, převyšuje-li cena věci 1 000 Kč, v takovém případě mohl být pachatel potrestán tuhým vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců. Druhou hranicí uvedenou v návrhu zákona je výše převyšující 2 000 Kč, za těchto okolností mohl být pachatel potrestán žalářem na dobu až pěti let. Poslední mez byla stanovena hodnotou převyšující 20 000 Kč, zde se trest žaláře pohyboval v rozmezí jednoho roku až deseti let.⁹⁹ Je třeba si uvědomit, že v tomto období byla ekonomika zdecimována velkou hospodářskou krizí, takže cena práce velice poklesla. Jen pro ilustraci, nebylo ničím ojedinělým, když osoba se středoškolským vzděláním dostávala měsíční mzdu v průměru 100 až 200 korun.¹⁰⁰ Při srovnání výše uvedených hranic a měsíčních příjmů osob z nižších příjmových vrstev je zjevné, že hranice pro zostření trestních sankcí byla v tomto aspektu stanovena adekvátně a nedocházelo tedy k nesmyslným trestům.

Bohužel ani pro tento návrh se nepodařilo najít shodu v politickém spektru a narazil na tvrdou kritiku ze strany konzervativců. A když v roce 1939 došlo k oddělení slovenských krajů a následné okupaci zbytku Československa, návrh upadl v zapomnění. Vzhledem k prohlubujícím se problémům vyvěrajících z právního dualismu by bylo přínosným přijmout jakýkoliv návrh reformující trestní právo. Troufám si ale tvrdit, že alespoň co se majetkových trestných činů a zejména krádeže týče, byl ministerský návrh velice dobře zpracován. Vylepšil původní návrh z roku 1926 v dílčích věcech, za připomenutí stojí zejména odstupňování výše škody, zpřesnění definice a zvláště rozsáhlá úprava kvalifikované podstaty.¹⁰¹

Další vývoj v oblasti trestního práva byl poznamenán německou okupací během druhé světové války. Této oblasti není vhodné věnovat značnou pozornost vzhledem k tomu, že pod německou nadvládou došlo ke změnám v souladu se zásadami německé říše. Pro německé

⁹⁹ *Osnova zákona, kterým se vydává trestní zákon*, Osnova trestního zákona 1937, Praha: Min. spravedlnosti, 1937. [online]. [cit. 2019-5-24], str. 142–144, Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/8001>;

¹⁰⁰ *Zápis z 57. schůze Poslanecké sněmovny ze dne 25. června 1936, stenoprotokol* [online]. [cit. 2019-5-24], Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1935ns/ps/stenprot/057schuz/s057002.htm>;

¹⁰¹ *Osnova zákona, kterým se vydává trestní zákon*, Osnova trestního zákona 1937, Praha: Min. spravedlnosti, 1937. [online]. [cit. 2019-5-24], str. 402–405, 407 – 412. Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/8001>;

státní příslušníky platilo německé trestní právo. Naopak pro příslušníky Protektorátu Čechy a Morava bylo ponecháno právo původní, které bylo měněno dekrety říšského protektora. Na základě změn došlo k omezení opravných prostředků, vychýlení spravedlivého procesu a neobvyklými nebyly ani tresty smrti za nedbalostní delikty.¹⁰²

2.5 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1950, ve znění předpisu ke dni 31. 12. 1961

Po druhé světové válce došlo k obnovení právního pořádku, což znamenalo, že převážná část trestního zákona vycházela z prvorepublikové úpravy. Právní dualismus tedy prozatím nebyl odstraněn. Změny umožnil až politický převrat v roce 1948 a s tím spojené období *právnícké dvouletky*, jejímž účelem byla obsáhlá rekodifikace ve všech oblastech práva v souladu se socialistickou ideologií. O dva roky později dochází v Národním shromáždění k přijetí trestního zákona č. 86/1950 Sb.¹⁰³

Nový trestní zákoník upustil od rakouské úpravy a byl naopak z velké části ovlivněn sovětským právem založeným na třídním přístupu. Socialistický přístup lze spatřovat hned v úvodním ustanovení zákona vymezujícím jeho účel: „*Trestní zákon chrání lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu a jednotlivce a vychovává k dodržování pravidel socialistického soužití. Prostředky k dosažení tohoto účelu jsou pohružka tresty, ukládání a výkon trestů a ochranná opatření*“ a také v ustanovení § 17 TZ50 o účelu trestů, kdy hlavním účelem bylo: „*zneškodnit nepřátele pracujícího lidu, zabránit pachateli v dalším páchání trestných činů a vychovávat k tomu, aby dodržoval pravidla socialistického soužití*“. Je zjevným, že zákon stavil do popředí ochranu prostého pracujícího lidu a naopak postihoval buržoazní vykořisťovatelské osoby toužící po návratu kapitalismu. Zásadní změnou v trestním zákoně bylo rozdílné pojetí trestného činu, kdy v nové úpravě došlo k přechodu z formálního pojetí na pojetí materiální, respektive materiálně-formální. Mimo naplnění znaků formálních zákon také vyžadoval, aby jednání bylo společensky nebezpečné, ale nikterak blíže nedefinoval společenskou nebezpečnost. Jestliže nedošlo ke splnění obou podmínek, nejednalo se o trestný čin. Další změnou učiněnou

¹⁰² MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. str. 479-481 a SOLNAR, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9. str. 50-51;

¹⁰³ VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 3., nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4056-4. str. 48-49.

zákonodárcem bylo zrušení rozlišování deliktů na zločin, přečin a přestupek, místo toho byl uzákoněn pouze jeden druh deliktu, a to trestný čin.¹⁰⁴

Zvláštní část byla rozdělena do deseti hlav, jejichž pořadí bylo určeno významem socialistického pojetí důležitosti společenských zájmů. Na prvním místě stál lidově demokratický stát, hospodářské a sociální uspořádání a zájmy pracujícího lidu. Až poté následovala ochrana jednotlivce, jeho život, zdraví a majetek. Nepřekvapí nás tedy, že v hlavě první jsou upraveny trestné činy proti republice, naopak trestné činy majetkové nacházíme až v hlavě osmé.¹⁰⁵ Důvodová zpráva k majetkovým trestným činům uvádí, že: „*Majetek národní a majetek lidových družstev slouží všem pracujícím a tvoří základ socialistické výstavby. Je zdrojem stále rostoucího blahobytu všech; je proto povinností každého občana tento majetek chránit a o něj pečovat*“.¹⁰⁶ Je tedy zřejmé, že na prvním místě stála ochrana socialistického vlastnictví a až na místě druhém byla ochrana vlastnictví soukromého.

Úprava krádeže byla zařazena do hlavy osmé upravující trestné činy proti majetku. Krádež byla rozdělena do dvou paragrafů dle objektu. Prvním z nich je ustanovení § 245 TZ50 - rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jehož základní skutková podstata zněla: „*Kdo majetek, který je v socialistickém vlastnictví rozkrádá tím, že: a) zmocní se věci z takového majetku v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní, b) nakládá s věcí z takového majetku, která mu byla svěřena, jako s vlastní c) ke škodě takového majetku sebe nebo někoho jiného jinak neoprávněně obohatí, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až pět let*.“ Ustanovení postihovalo nejen jednání obdobná krádeži nebo zpronevěře, nýbrž také i každé jiné jednání směřující ke škodě socialistické sféry. Pod socialistické vlastnictví řadíme zejména národní majetek, což je jakýkoliv veřejný statek sloužící obecnému prospěchu. Za majetek v socialistickém vlastnictví se považovaly i dosud nevyplacené peníze organizace určené brigádníkům za vykonanou práci.¹⁰⁷ Pojem *majetek* je širší než pojem *věc*, jelikož zahrnuje i jakákoliv majetková práva, práva k ochranné známce nebo právo na vynález. Důležitou skutečností je tedy vznik *škody na socialistickém vlastnictví*. Jinými slovy, jedná se o

¹⁰⁴ KUKLÍK, Jan. *Dějiny československého práva 1945-1989*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-17-9. str. 116–113.

¹⁰⁵ GRIVNA, T. Trestní právo hmotné. In: BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7. str. 559–567.

¹⁰⁶ Důvodová zpráva z 5. zasedání Národního shromáždění republiky Československé z roku 1950, k Trestnímu zákonu č. 86/1950 Sb., [online]. [cit. 2019-5-27], Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0472_11.htm#_d;

¹⁰⁷ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, ze dne 31. 1. 1960, sp. zn. 4 To 150/59, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 7-8/1960 [online]. [cit. 2019-5-27] Dostupné <http://www.beck-online.cz/>

neoprávněný přechod hodnoty ze sféry socialistického majetku do vlastnictví osobního. Pachatelem mohl být kdokoliv, nutné bylo, aby jednal *úmyslně*, tedy aby věděl, že jde o majetek v socialistickém vlastnictví, nebo aby si byl alespoň vědom této možnosti a byl s ní srozuměn.¹⁰⁸

Naopak základní skutkové podstaty krádeže prosté se dopustil ten, kdo naplnil ustanovení § 247 odst. 1 TZ50 znějící: „*Kdo se zmocní cizí věci v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta*“. Kvalifikovaná podstata v odst. 2 je naplněna, pokud se pachatel: a) dopustí činu uvedeného v odst. 1 výdělečně, b) dopustí se činu se zbraní c) pokusí se bezprostředně po takovém činu uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou násilí nebo d) je-li tu jiná zvlášť přitěžující okolnost, za což může být potrestán v rozmezí jednoho roku až deseti let. Objektem je věc v osobním vlastnictví, nepatří sem tedy věc spadající pod socialistické vlastnictví, které je zvlášť chráněno ustanovením rozebraným výše. Za věc je třeba považovat také přírodní sílu, která slouží lidské potřebě. Na první pohled je zjevné, že oproti návrhu osnovy z roku 1936 a také oproti dnešnímu TZ absentuje jakékoliv rozlišení závažnosti dle výše škody nebo stanovení její minimální hranice, což má za následek, že krádež z formálního hlediska nikdy nemůže být hodnocena jako přestupek.

Při srovnání obou trestných činů a výše trestů za ně je zřejmé, jaké zájmy byly upřednostňovány. Ochrana kolektivního vlastnictví převažovala nad ochranou vlastnictví osobního. O závažnosti a četnosti tohoto jednání na socialistickém majetku svědčí také to, že 28,7 % ze všech trestaných v roce 1956 bylo odsouzeno právě za výše rozebraný trestný čin, čímž byla způsobena škoda více než 550 milionů Kčs.¹⁰⁹ Tato konstrukce s drobnými změnami přetrvávala až do roku 1989, kdy vzhledem k politickým událostem nastala postupná rehabilitace trestního práva.¹¹⁰

2.6 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1961, ve znění předpisu k 30. 6. 1990

Roku 1960 došlo v Národním shromáždění k přijetí ústavního zákona vyhlášeného pod číslem 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.¹¹¹ Tato změna byla využita vrcholnými představiteli Komunistické strany k prosazení ideologicky progresivních

¹⁰⁸ ŠIMÁK, J. et al. *Trestní zákon, komentář*. Praha: Orbis, 1953, str. 439-444.

¹⁰⁹ GLOGAR, Rudolf a kol. *Trestní zákon: komentář*. Praha: Orbis, 1958, str. 605.

¹¹⁰ Ibid. str. 603-609.

¹¹¹ PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda*. 2., podstatně rozš. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008-. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-694-5. str. 212-213;

základních kodexů napříč právními odvětvími. V rámci trestního práva byl přijat nový trestní zákon č. 140/1961, který nabyl účinnosti 1. ledna 1962. Trestní zákon byl rozdělen na část obecnou a zvláštní. Obdobně jako v trestním zákoně z roku 1950 úvodní ustanovení charakterizovalo účel trestního zákona následovně: „*Účelem trestního zákona je chránit společenské a státní zřízení Československé socialistické republiky, socialistické vlastnictví, práva a oprávněné zájmy občanů a vychovávat k řádnému plnění občanských povinností a k zachovávání pravidel socialistického soužití.*”¹¹² Je tedy zcela zřejmé, že trestní zákoník byl postaven na podobných myšlenkách, kde stěžejní byla ochrana socialistického státu včetně pracujícího lidu a naopak bylo usilováno o potlačení osobního vlastnictví společně s vykořisťovateli. Ponecháno bylo také materiální, respektive materiálně-formální, pojetí trestného činu. Naopak dílčí změny se udály u institutů krajní nouze, nutné obrany, trestnosti přípravy a dalších.¹¹³ Co se zvláštní části týče, ta byla rozčleněna do dvanácti hlav. Jednotlivé pořadí odráželo tehdejší zájmy, kdy přednost měla trestněprávní ochrana státu a společnosti před ochranou jednotlivce.

Hlavní změnou v ochraně majetku oproti předešlé kodifikaci bylo včlenění trestného činu rozkrádání socialistického majetku do oddílu třetího, hlavy druhé, pojednávající o hospodářských trestných činech. Dle Gřivny dříve nesprávně zařazeno mezi trestné činy majetkové¹¹⁴. Ustanovení § 132 odst. 1 o rozkrádání socialistického majetku znělo následovně: „*Kdo majetek, který je v socialistickém vlastnictví, rozkrádá tak, že: a) přivlastní si věc z takového majetku tím, že se jí zmocní, b) přivlastní si věc z takového majetku, která mu byla svěřena, c) ke škodě takového majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že někoho uvede v omyl nebo jeho omylu využije bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.* V druhém odstavci byla poté kvalifikovaná skutková podstata rozlišena do skupin dle osoby pachatele, výše škody nebo způsobu spáchání trestného činu. Výše trestní sazby u méně závažných jednání se pohybovala v rozmezí tří až deseti let a u závažnějších skutků v rozmezí osmi až patnácti let.¹¹⁵ Za rozkrádání byla považována krádež, zpronevěra nebo podvod v případě, že

¹¹² Ustanovení § 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 30. 6. 1990;

¹¹³ KUKLÍK, Jan. *Dějiny československého práva 1945-1989*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-17-9. str. 252-255;

¹¹⁴ GŘIVNA, T. Trestní právo hmotné. In: BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7. str. 571.

¹¹⁵ Ustanovení § 132 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 30. 6. 1990;

došlo ke škodě na socialistickém majetku. Podstatou tedy bylo zmenšení majetkové hodnoty socialistického majetku, kdy pachatel obohacoval sebe nebo jiného.¹¹⁶

Krádež byla upravena v hlavě deváté pojednávající o majetkových trestných činech, konkrétně v ustanovení § 247 odst. 1 TZ61: „*Kdo si přivlastní cizí věc tím, že se jí zmocní, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.*“ V definici byla pozměněna formulace slov z původního znění, *kdo se zmocní na kdo si přivlastní*. Dle mého názoru jsou tato slova nešťastně zvolena, a to z toho důvodu, že pachatel krádeže se nikdy nemůže stát vlastníkem věci, jelikož nejedná v dobré víře. Tento názor sdílí i profesorka Císařová, která kritizovala zejména původ slova přisvojit, nápadně připomínající ruský výraz „prisivajit“.¹¹⁷ K této problematice se vyjadřoval později i Říha, zastávající názor, že krádeži by lépe odpovídala formulace slov: „*kdo se zmocní cizí věci v úmyslu s ní nakládat jako s vlastní*“. Právě úmysl nakládat s věcí jako s vlastní je dle něj hlavním rozlišovacím prvkem vůči ostatním majetkovým trestným činům.¹¹⁸ Kvalifikovaná skutková podstata byla upravena obdobně jako v předchozím trestním zákoníku, s jednou výjimkou. Do ustanovení bylo doplněno písmeno a) zakotvující přísnější trestání krádeže v rámci organizované skupiny¹¹⁹.

Společným pro trestný čin rozkrádání socialistického vlastnictví z hlavy druhé a krádeže z hlavy deváté je to, že k dokonání dochází v momentě, kdy si pachatel věc *přivlastní tím, že se jí zmocní*. Za dokonání lze považovat i situaci, kdy pachatel po násilném vniknutí do místnosti pomocí klíčů vnikne do skříní a stolů, odcizí z nich věci a uloží je do připraveného zavazadla, i když pak z jiného důvodu v místnosti setrvá.¹²⁰ Hlavním rozdílem je chráněný objekt a s tím spojená výše sankce. Zatímco u rozkrádání je sankce za naplnění základní skutkové podstaty v rozmezí šesti měsíců až pěti let odnětí svobody, u základní skutkové podstaty krádeže je stanovena ve výši šesti měsíců až tří let odnětí svobody. I zde lze tedy názorně spatřit preference ochrany socialistického vlastnictví nad vlastnictvím osobním. K odstranění ochrany socialistického vlastnictví došlo až s nástupem demokratického řádu novelou č. 175/1990 Sb.,

¹¹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 15. 7. 1963, sp. zn. 9 Tz 62/63, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 3-4/1964 [online]. [cit. 2019-5-28] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹¹⁷ CÍSAŘOVÁ, D. Několik zamyšlení nad některými problémy návrhu nového trestního zákona. AUC Iuridica, 2007, č. 2, str. 41;

¹¹⁸ ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. Trestněprávní revue, 2009, č.10, str. 291 [online]. [cit. 2019-5-29] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹¹⁹ Ustanovení § 247 odst. 2 a) zákona č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 30. 6. 1990;

¹²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 20. 2. 1976, sp. zn. 6 To 4/76, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 10/1976 [online]. [cit. 2019-5-29] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

2.7 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně z roku 1961, po novele č. 175/1990 Sb.

V roce 1989 došlo v Československé republice k pádu komunistického režimu a nastolení nového demokratického řádu. Tento společenský posun se projevoval v četných novelizacích všech právních odvětví. Cílem změn v trestním právu byla hlavně celková deideologizace, dekriminalizace a depenalizace úpravy. Hlavní ideou bylo zajistit ochranu občanských práv a svobod garantovaných ústavními zákony.¹²¹ Jednou z hlavních porevolučních změn bylo zrušení socialistického vlastnictví.

Trestní zákon byl následně mnohokrát měněn a upravován. Za zmínku stojí první novela č. 175/1990 Sb., účinná od 1. 7. 1990, kterou došlo ke zrušení již obsoletního ustanovení trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví v oddílu třetím, hlavy druhé TZ61. Další změnou bylo vložení úpravy výše škody do obecné části, konkrétně do výkladového ustanovení § 89 odst. 14 TZ61¹²². Toto ustanovení mělo zásadní význam, neboť odlišovalo trestné činy od přestupků a také stanovovalo hranice pro výklad okolností podmiňujících zostření trestní sazby.¹²³ Zákonodárce se rozhodl rozdělit škodu do pěti kategorií: *nikoli nepatrnou, nikoli malou, větší, značnou a velkou*. Výše škody byla navázána na měsíční mzdu stanovenou nařízením vlády č. 258/1990 Sb., o stanovení nejnižší měsíční mzdy pro účely trestního zákona, ve výši 1600 Kč. Smyslem stanovení výše škody ve vládním nařízení byla možnost pružněji reagovat na inflační vývoj a paritu osob. Později byl tento přístup kritizován zejména z důvodu narušení dělby moci, kdy vláda by mohla suplovat práci zákonodárce, čímž by docházelo k porušení základní zásady *nulla poena sine lege* vyplývající z ustanovení čl. 39 LZPS^{124, 125}.

¹²¹ SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9. str. 70;

¹²² „Škodou *nikoli nepatrnou* se rozumí škoda, dosahující nejméně poloviny nejnižší měsíční mzdy stanovené obecně závaznými právními předpisy, škodou *nikoli malou* se rozumí částka dosahující nejméně trojnásobku takové mzdy, větší škodou se rozumí částka dosahující nejméně desetinasobku takové mzdy, *značnou* škodou částka dosahující nejméně padesátinasobku takové mzdy a škodou *velkého rozsahu* částka dosahující nejméně dvousetpadesátinasobku takové mzdy. Těchto hledisek se užije obdobně pro určení výše prospěchu a hodnoty věci.“

¹²³ ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-896-7. str. 672-673;

¹²⁴ „Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“

¹²⁵ ŠÁMAL, Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-896-7. str. 672-673;

Dílčí změny zaznamenala také ustanovení zakotvující krádež. Ty se projevily za a) v definici krádeže prosté, do které byla zakomponována výše škody nikoli nepatrné a za b) ve vložení druhého odstavce s kvalifikačním znakem *vloupání*, jež se objevil i v odstavci čtvrtém pod písmenem c). Ustanovení § 247 odst. 1 znělo po změnách následovně: „*Kdo si přivlastní cizí věc tím, že se jí zmocní a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.*“ Co se týká skutkové podstaty v odst. 2, ta byla upravena následovně: „*Kdo si přivlastní cizí věc vloupáním nebo kdo se bezprostředně po činu pokusí uchovat si věc, které se zmocnil násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.*“. V dalších odstavcích nalezneme s výjimkou *vloupání* obdobné okolnosti podmiňující užití kvalifikované skutkové podstaty jako v předchozí úpravě, a proto nebudou dále rozebrány.

Po novele vyvstaly nejasnosti a rozpaky ohledně provázanosti jednotlivých odstavců mezi sebou. Tuto otázku vyjasnil Krajský soud v Ústí nad Labem ve svém rozhodnutí následovně: „*Ustanovení § 247 odst. 2 tr. zák. ve znění novely postihuje skutky, jimiž byla na cizím majetku způsobena škoda bez ohledu na její výši, pokud si pachatel přivlastnil věc vloupáním nebo bezprostředně po činu se pokusil uchovat si věc, které se zmocnil, násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí. Pokud je takto způsobena škoda nedosahující částky 800,- Kčs, jde výlučně o trestný čin krádeže podle § 247 odst. 2 tr. zák. Jestliže však škoda způsobená za podmínek uvedených v § 247 odst. 2 tr. zák. dosahuje částky 800,- Kčs (avšak nedosahuje částky 4800,- Kčs), je nutno trestný čin posoudit i podle ustanovení § 247 odst. 1 tr. zák., neboť jsou naplněny všechny znaky i tohoto ustanovení. Jestliže si pachatel přivlastní cizí věc vloupáním a způsobí škodu dosahující částky alespoň 4800,- Kčs, dopouští se trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1, 3, 4 písm. c) tr. zák.*¹²⁶

Co se týká pojmu *vloupání*, jeho hlavním nedostatkem, dle mého názoru, byla absence definice v trestním zákoně. S jeho interpretací se musela vypořádat soudní praxe. Obvodní soud v Praze ve svém rozhodnutí uvedl, že za *vloupání* je považováno také vypáčení pokladničky ve skřínce veřejného telefonního automatu.¹²⁷ Kritice slova přivlastnit užitého v definici jsem se věnoval již v předchozí kapitole. Naopak jako pozitivní vnímám vložení minimální výše škody do základní definice. Tuto podmínku najdeme i v platném a účinném

¹²⁶ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 21. 11. 1990, sp. zn.: 2 To 193/30, in: Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek, 4-5/1991, [online]. [cit. 2019-5-30] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

¹²⁷ Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 3. 8. 1990, sp. zn.: 3 T 49/90, in: Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek, 4-5/1991, [online]. [cit. 2019-5-31] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

TZ v dnešní době. Je třeba si povšimnout skutečnosti, že druhý odstavec nevyžaduje pro naplnění skutkové podstaty výši škody. Na tento nedostatek poté reagovala novela trestního zákona pod č. 557/1991 Sb., jež přidala výkladové ustanovení *vloupání* do obecné části.

Troufám si říct, že posun správným směrem nastal i v sankcionování za trestný čin krádeže. Dle mého názoru by u krádeží bez nebezpečných kvalifikačních prvků měla celková úprava sankcí směřovat k nápravě pachatele a častějšímu využití alternativních trestů. Naopak krádeže, obsahující prvek nebezpečnosti ať už ve způsobu provedení, nebo ve výši škody, by měly být trestány přísněji. Přesně touto logikou se řídila i novela. U základní skutkové podstaty došlo ke snížení trestních sazeb ze tří let na jeden rok odnětí svobody. Naopak u kvalifikovaných skutkových podstat došlo ke zvýšení trestních sazeb, příkladem může být rozmezí sazby za škodu velkého rozsahu od pěti do dvanácti let odnětí svobody oproti předchozí úpravě od dvou do osmi let odnětí svobody.¹²⁸

2.8 Ohlédnutí do úpravy krádeže v trestním zákoně č. 40/2009 Sb., ve znění předpisu k 1. 1. 2010 a s ní spojené aplikační problémy vzniklé vložením druhého odstavce

Trestní zákoník z roku 1961 byl založen na socialistické ideologii. Přestože byl po společensko-politických změnách v roce 1989 mnohokrát novelizován, jednalo se spíše o dílčí nekoncepční změny reagující na potřeby společnosti. Trestní zákoník nebyl schopen obstát v podmínkách demokratického právního státu a nezajišťoval dostatečnou ochranu svobod a práv jednotlivce. Z těchto a mnoha dalších důvodů se stal nevyhovujícím. Logickým krokem byla rekonstrukce trestního práva, která by více odpovídala evropským standardům. Prání se stalo skutečností a 27. 1. 2008 prezident Václav Klaus podepsal nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb. Cílem nového trestního zákoníku bylo úplně oproštění od třídního pojetí trestního práva, zajištění ochrany občanských práv, svobod a dalších práv garantovaných ústavou. Tím mělo dojít k většímu přiblížení pojetí, jež je typické pro země s demokratickým systémem. Nový trestní zákoník prošel řadou zásadních obměn a to jak v obecné, tak i ve zvláštní části. Z obecné části stojí za zmínku přechod z materiálního pojetí na formální, respektive formálně-materiální pojetí trestného činu z důvodu materiálního korektivu v ustanovení § 12 odst. 2 TZ upravujícího zásadu subsidiarity trestní represe¹²⁹. Jako další

¹²⁸ Ustanovení § 247 zákona č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 1. 7. 1990;

¹²⁹ „Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.“

můžeme uvést kategorizaci trestných činů na přečiny a zločiny¹³⁰ nebo propracovanější systém sankcí¹³¹ s důrazem na větší využití trestů alternativních.¹³²

V novém trestním zákoníku došlo k nadřazení základních lidských práv a svobod nad zájmy ostatní. Do popředí trestně právní ochrany se tak dostal člověk, jeho život a integrita, nedotknutelnost, soukromí, obydlí a v neposlední řadě ochrana majetku. V návaznosti na tyto změny byla odlišně upravena systematika zvláštní části. V první hlavě jsou upraveny trestné činy proti životu a zdraví. Úprava majetkových trestných činů se přesunula oproti předchozímu TZ61 z hlavy deváté do hlavy páté.¹³³

Na prvním místě v hlavě páté je ustanovení upravující trestný čin krádeže. Hlavní změnou oproti předcházející úpravě je vyjmutí alternativního znaku recidivy z prvního odstavce dříve upraveného pod ustanovením § 247 odst. 1 písm. e) TZ61 a jeho zařazení do samostatné skutkové podstaty do ustanovení § 205 odst. 2 TZ. Aby toho nebylo málo, zákonodárce k formulaci přidal také slova „*čin uvedený v odstavci 1*“ jež situaci ještě více znepráhlednilo. Důvodová zpráva k této změně je velice kusá a nic neříkající, když uvádí: „*Recidiva ve formě odsouzení nebo potrestání v posledních třech letech je pak znakem přísněji trestné samostatné skutkové podstaty krádeže*“¹³⁴.

Ustanovení § 205 odst. 1 TZ znělo následovně: „(1) *Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se ji zmocní, a: a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou, b) čin spáchá vloupáním, c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí, d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla proveden evakuace osob, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*

Ustanovení § 205 odst. 2 TZ znělo následovně: „(2) *Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se ji zmocní, a byl za čin uvedený v odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.*

Takové vložení recidivy do druhého odstavce rozvířilo odbornou debatu nad tím, zda se jedná o skutkovou podstatu kvalifikovanou nebo, jak uvádí důvodová zpráva, o skutkovou podstatu

¹³⁰ Ustanovení § 14 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 2010;

¹³¹ Ustanovení § 52 Ibid.

¹³² ŠÁMAL, Pavel. *Prezident republiky podepsal nový trestní zákoník*, Právní rozhledy, č. 3/2009, s. II. [online]. [cit. 2019-5-31] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹³³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-109-3. str. 1289 – 1290;

¹³⁴ Vláda: *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník*. str. 261 [online]. [cit. 2019-5-30] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

samostatnou, z čehož pramenil problém souběhu a právní kvalifikace trestného činu. Hlavním problémem byl pojem *samostatné* skutkové podstaty, jelikož naše trestní právo takový pojem nezná a třídí skutkové podstaty na základní, kvalifikované a privilegované.¹³⁵

Této otázce se důkladně věnoval Říha ve svém článku publikovaném v *Trestněprávní revue*. Říha se v úvodu vyjadřuje k tomu, co mohlo vést zákonodárce ke změně. Dále nastiňuje možnosti dle výkladových metod a teoretické uvedení do problematiky dělení skutkových podstat. Zejména uvádí, že trestněprávní nauka pojem *samostatné* skutkové podstaty neuvádí. K možnému pochopení předkládá dělení dle německé nauky, která zná obměnu *samostatnou*¹³⁶ a obměnu *nesamostatnou*. Po rozboru znaků uvádí že: „*Je zřejmé, že nejde o dvě skupiny znaků, z nichž by jedna současně vždy byla obsažena i ve druhé skupině, nejde tak o jeden kruh znaků vnořený do druhého, ale jde o tzv. křížící se kruhy znaků, protože uvedené skupiny mají společné pouze některé znaky a jiné nikoli. Nemůže tak jít o poměr obecného a zvláštního ustanovení ve smyslu privilegovaných a kvalifikovaných skutkových podstat.*“¹³⁷ Autor se domnívá, že ustanovení § 205 odst. 2 TZ mělo být pouze *samostatnou* obměnou ustanovení § 205 odst. 1 TZ.¹³⁸

Opačný názor zastával Kratochvíl. Dle jeho názoru je dělení na *samostatnou* a *nesamostatnou* skutkovou podstatu, tak jak ho popsál Říha, velice obtížně určitelné a také irelevantní. Navíc vzhledem k tomu, že česká teorie a praxe s takovými pojmy nepracuje, je dle něj lepší se neodchylovat od dělení na *privilegovanou*, *kvalifikovanou* a *základní* skutkovou podstatu. Z těchto důvodů byl autor přesvědčen, že zpětnost zakotvená v ustanovení § 205 odst. 2 TZ byla znakem skutkové podstaty *kvalifikované, navazující, odkazující* na skutkovou podstatu *základní* uvedenou v ustanovení § 205 odst. 1 TZ.¹³⁹ Spíše na stranu Kratochvíla se přiklání i Chromý, který ve svém příspěvku v *Trestněprávní revue* uvedl: „*speciální recidiva není v trestním zákoníku zpravidla znakem základních skutkových podstat trestných činů; výjimka –*

¹³⁵ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 162.

¹³⁶ „*Samostatná obměna (delictum sui generis) je obvykle charakterizována tak, že jde právě o nově vytvořenou skutkovou podstatu kombinací jedné základní skutkové podstaty s dalšími znaky, nebo kombinací dvou skutkových podstat přičemž výchozí skutková podstata je obměněna natolik, že nově vytvořená skutková podstata má svůj vlastní obsah bezprávi*“ In: Kindhäuser, U. *Strafrecht : Allgemeiner Teil*. 2. Auflage. Baden-Baden : Nomos, 2002, str. 92;

¹³⁷ ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. *Trestněprávní revue*, 2009, č. 10, str. 291 [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹³⁸ Ibid. Str. 294-295.

¹³⁹ KRATOCHVÍL, V. Zpětná krádež podle trestního zákona a trestního zákoníku. *Trestněprávní revue*, 2011, č. 1, str. 16 [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

*byť je to sporné – by se mohla týkat výlučně úpravy v § 205 odst. 2 TZ“ a v závěru dodává: „Recidiva není v trestním zákoníku součástí základních skutkových podstat trestných činů“.*¹⁴⁰

Výše popsaný problém samostatné skutkové podstaty nebyl pouze teoretickým sporem akademiků, ale měl reálné aplikační dopady při posuzování jednočinného souběhu¹⁴¹ krádeže. Pachatel mohl svým jedním jednáním naplnit skutkovou podstatu uvedenou v ustanovení § 205 odst. 1 a odst. 2 TZ buď zvlášť, nebo zároveň. V trestním právu platí, že každý skutek má být posouzen dle všech zákonných ustanovení, jejichž znaky obsahuje.¹⁴²¹⁴³ Přestože skutečnost nemá vliv na samotné rozpětí trestní sazby, může mít význam při ukládání výše trestu.¹⁴⁴ Říha uvádí, že v případě, kdy pachatel naplnil svým jednáním obě skutkové podstaty, bylo třeba takové jednání kvalifikovat jako jednočinný souběh stejnorodý, přičemž takový důsledek je velice absurdní a neobvyklý.¹⁴⁵ Jednoduchým řešením mohlo být vyloučení jednočinného souběhu a následný postih jednání pouze dle ustanovení přísnějšího. Z důvodu absence *vnořených kruhů* popsaných výše ale nelze o takovém vyloučení z důvodu speciality mluvit. Dalším argumentem pro užití obou odstavců je již zmíněná nešťastná formulace ve druhém odstavci znějící: „*čin uvedený v odstavci 1*“. Přijatá formulace totiž neumožňovala postihnout jednání, které nenaplněvalo alespoň jeden ze znaků uvedených v § 205 odst. 1 TZ. Při doslovném výkladu nebylo možné postihnout pachatele, který si přisvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil a byl za stejný trestný čin v posledních 3 letech odsouzen či potrestán.¹⁴⁶

Jak závažný tento aplikační problém byl, je možné vyvodit i z protichůdných rozhodnutí senátu Nejvyššího soudu České republiky, která následně muselo sjednotit kolegium Nejvyššího soudu. Jako první je možné uvést rozhodnutí sedmého senátu trestního úseku ze dne 16. 2. 2011. Meritem věci bylo posouzení možnosti jednočinného souběhu krádeže dle

¹⁴⁰ CHROMÝ, J. K právnímu pojetí recidivy v novém trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*, 2009, č. 11, str. 331, [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

¹⁴¹ JELÍNEK, J. definuje souběh jako: „*případ, kdy pachatel spáchal dva nebo více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich odsouzen, tj. než byl za takový čin vyhlášen odsuzující rozsudek soudem prvního stupně, nebo dříve, než byl obviněnému doručen trestní příkaz*“ In: JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 336.

¹⁴² JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 342.

¹⁴³ Srov. Rozhodnutí Krajského soudu v Brně, ze dne 31. 8. 1995, sp. zn.: 8 To 131/95 (R 57/1996 tr.), Sbírká soudních rozhodnutí a stanovisek, 10/1996 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁴⁴ Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 25. 3. 2014, sp. zn.: II. ÚS 3758/13, [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁴⁵ ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. *Trestněprávní revue*, 2009, č. 10, str. 291 [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁴⁶ Ibid. str 294-295.

§ 205 odst. 1 a odst. 2 TZ. Nejvyšší státní zástupkyně ve svém dovolání uváděla, že znaky skutkové podstaty je možné naplnit samostatně a nelze je stavět do vzájemného vztahu speciality. Dle jejího názoru právní posouzení pouze dle § 205 odst. 2 TZ nepostihuje celou povahu jednání obviněného. Z těchto důvodů zastávala názor, že skutek je nutné posoudit jako krádež dle § 205 odst. 1 v jednočinném souběhu s odst. 2 TZ. Nejvyšší soud se s jejím názorem neztotožnil a uvedl, že: „*Jestliže si pachatel přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, za splnění podmínek tzv. zpětnosti, pak není žádného rozumného, přesvědčivého a logického důvodu hledat splnění spodního limitu trestnosti činu v jiných okolnostech*“ a dále dodal, že: „*Připustit takový souběh by v podstatě znamenalo, že to, co je materiálně jednou krádeží by bylo dvěma přečiny krádeže. Taková konstrukce vyznívá nelogicky a nedává žádný smysl*“. Z těchto důvodů dovolání nejvyšší státní zástupkyně odmítl jako zjevně neopodstatněné.¹⁴⁷ O měsíc později rozhodoval sedmý senát obdobný případ, ve kterém znova odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce ze stejných důvodů jako v případě předchozím. V rozhodnutí uvedl: „*Na tomto právním názoru Nejvyšší soud setrvává a neshledal důvod odchýlit se od něj ani v této trestní věci*“.¹⁴⁸

O měsíc později se s obdobným případem musel vypořádat šestý senát Nejvyššího soudu. Šestý senát ve svém rozhodnutí, vědom si dřívějších obdobných rozhodnutí, shrnul důvody vedoucí odlišný senát k jeho dřívějšímu rozhodnutí. Šestý senát poté v rozhodnutí uvedl, že ačkoliv sdílí názor vyslovený v původním rozhodnutí týkající se samostatnosti skutkové podstaty, tak v otázce přípustnosti jednočinného souběhu došel k jinému závěru. Ve svém rozhodnutí se přiklonil k názoru Říhy, kdy dle jeho názoru se nová úprava ustanovení § 205 odst. 1 a odst. 2 TZ vymyká obecným zásadám. Každá ze skutkových podstat může být naplněna, aniž by byla naplněna druhá, obě ale také mohou být naplněny jediným jednáním. Z těchto důvodů měl soud za to, že je nutné skutek kvalifikovat v jednočinném souběhu dle obou odstavců. Jelikož dospěl senát k odlišnému právnímu názoru než dříve vyslovenému senátem Nejvyššího soudu, předložil případ velkému senátu k zaujetí stanoviska.¹⁴⁹

Třetím v pomyslné řadě byl osmý senát Nejvyššího soudu. Ten ve svém rozhodnutí nejdříve shrnul závěry dvou předcházejících senátů. Následně uvedl, že se plně neztotožňuje ani s jedním z výše zmíněných závěrů, pouze částečně souhlasí se závěry šestého senátu. Dle jeho

¹⁴⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 2. 2011, sp. zn.: 7 Tdo 23/2011, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 1. 3. 2011, sp. zn.: 7 Tdo 248/2011, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 26. 4. 2011, sp. zn.: 6 Tdo 1621/2010, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

úvah se jedná o zvláštní a neobvyklou legislativní techniku úpravy skutkové podstaty. Osmý senát proto ve svém rozhodnutí uvedl: „nelze dojít k závěru o jednočinném souběhu dvou základních skutkových podstat, poněvadž u odstavce 2 se jedná o skutkovou podstatu, která je zvláštní svou povahou, jež ve vztahu k odstavci 1 vyjadřuje i kvalifikační znak zpětnosti, a proto je třeba v právní kvalifikaci tuto zvláštnost vyjádřit“. Z těchto důvodů je takový případ posoudit jako jeden přečin krádeže podle § 205 odst. 1 a odst. 2 TZ.¹⁵⁰

Tento nesourodý názor musel sjednotit velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu. Ten se přiklonil k názoru vyslovenému osmým senátem a tedy, že pro případ, kdy jsou naplněny znaky uvedené v § 205 odst. 1 a současně i v odst. 2 TZ, je třeba v právní kvalifikaci vyjádřit její zvláštní povahu a posoudit jej jako jeden přečin krádeže podle § 205 odst. 1 a odst. 2 TZ.^{151 152}

S tímto názorem se ztotožňuji, protože je dle mého názoru nutné právně kvalifikovat skutek tak, aby byly vystiženy všechny znaky a bylo možné tak v konkrétním případě stanovit odpovídající výši trestu.

Na tomto konkrétním případě je zjevné, jak i malý detail v novelizaci, který dle mého názoru zákonodárce ani nepředpokládal, může vyvolat značný aplikační problém. Na výše nastíněné problémy reagovala novela trestního zákoníku provedená zákonem č. 330/2011 Sb. Ta odstranila z druhého odstavce kritizovanou nesystematickou formulaci slov *čin uvedený v odstavci 1* a nahradila ji slovy *takový čin*. Tato změna měla za důsledek rozšíření podmínky zpětnosti, kterou bude zakládat jakékoliv jednání spočívající se *přisvojení si cizí věci zmocněním*. Půjde tedy i o trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 TZ^{153 154}.

¹⁵⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 6. 2011, sp. zn.: 8 Tdo 18/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁵¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 14. 11. 2011, sp. zn.: 15 Tdo 706/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁵² Obdobně se vyjádřili i v Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 14. 11. 2011, sp. zn.: 15 Tdo 1035/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁵³ „Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.“

¹⁵⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 2. 9. 1996, sp. zn.: 3 To 595/1996, In: Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek, 3/1997–R 22/1997 tr. [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

3. Úprava trestného činu krádeže de lege lata v trestním zákoně č. 40/2009 Sb.,

Základem trestní odpovědnosti v našem trestním právu je spáchání trestného činu, u mladistvých provinění. Trestný čin je definován v ustanovení § 13 odst. 1 TZ následovně: „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“. Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání.¹⁵⁵ Dle teorie se jedná o formální pojetí trestného činu se dvěma korektivy, prvním z nich je zásada subsidiarity trestní represe vyjádřená v ustanovení § 12 odst. 2 TZ¹⁵⁶ a zásadou oportunity vyjádřenou v § 172 odst. 2 písm. c) TR¹⁵⁷. V definici je možné si povšimnout několika důležitých znaků, které musí být naplněny, aby mohl být skutek kvalifikován jako trestný čin.¹⁵⁸

Prvním z nich je *protiprávnost*. Jde o to, že jednání musí být v rozporu s právní normou v rámci právního řádu jako celku¹⁵⁹. Jinými slovy, trestným činem může být pouze jednání, které je nedovolené. To ale neznačí, že všechna nedovolená jednání jsou trestným činem. Trestným činem jsou pouze společensky nebezpečnější jednání uvedená ve zvláštní části trestního zákoníku. Ostatní nedovolená jednání mohou být kvalifikována pouze jako přestupek.

Druhým z nich jsou *znaky uvedené v trestním zákoně* tzv. formální znaky trestného činu, kterými jsou: a) znaky skutkové podstaty – *objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní*

¹⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 1. 2013, sp. zn.: Tpjn 301/2012, [online]. [cit. 2019-6-5] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁵⁶ „*Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.*“

¹⁵⁷ „*Státní zástupce může zastavit trestní stíhání, jestliže vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu, je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo*“.

¹⁵⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 126-130.

¹⁵⁹ „*Protiprávnost se totiž zpravidla dovozuje z porušení právních norem jiných právních odvětví, než je trestní právo, např. z ústavněprávních předpisů, zejména z Listiny základních práv a svobod, dále z porušení předpisů o bezpečnosti práce, z porušení pravidel silničního provozu, z porušení předpisů o nakládání s omamnými látkami nebo jedy apod.*“ In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 148-149;

*stránka, b) věk, přičetnost a u mladistvých rozumová a mravní vyspělost.*¹⁶⁰ Tyto znaky budou podrobeny rozboru v následujících podkapitolách.

Pokud se nyní blíže zaměříme na krádež, zjistíme, že je dle teoretického dělení společně se zpronevěrou a podvodem charakterizována jako trestný čin obohacovací.¹⁶¹ Hlavním motivem pachatele je zejména majetkový prospěch. Dle dalšího dělení může být krádež přečinem, zločinem, ale v případě naplnění nejzávažnější kvalifikované skutkové podstaty také i zvlášť závažným zločinem. U krádeže je nedbalost vyloučena a pro naplnění skutkové podstaty musí být splněna ustanovení týkající se úmyslu pachatele¹⁶². Je zjevné, že krádež musí být činem *komisivním*. Pachatel si musí aktivně přisvojit cizí věci tím, že se jí zmocní. Není možné, aby si přisvojil cizí věc opomenutím. Po teoretickém zařazení krádeže je na místě zmínit paragrafové znění.¹⁶³ Krádež je upravena hned v úvodním ustanovení hlavy páte pojednávající o majetkových trestných činech. Aktuální znění je následující:

§ 205 TZ

Krádež

(1) *„Kdo si přisvojí cizí věc, tím, že se jí zmocní, a*

a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,

b) čin spáchá vloupáním

c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,

d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo

e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) *Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.*

(3) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.*

(4) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*

¹⁶⁰ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 128-129.

¹⁶¹ Tamtéž. str. 146-149, 632, 635.

¹⁶² Ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶³ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 146-149.

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo
- c) způsobi-li takovým činem značnou škodu.

(5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) způsobi-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, trestného činu financování terorismu (§ 312d) nebo vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f).

(6) Příprava je trestná. “

Základy znění, jež má krádež dnes, je možné spatřovat již v trestním zákoně č. 40/1961 Sb. Přestože došlo k určité kritice jednotlivých formulací, např. ze strany Císařové¹⁶⁴ a Říhy,¹⁶⁵ kteří kritizovali slovo přisvojit evokující ruský termín, nedošlo k zásadním změnám od původního znění zavedeného trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb. Ustanovení obsahuje dvě samostatné skutkové podstaty vycházející ze základní definice krádeže doplněné o alternativní znaky. Skutková podstata uvedená v § 205 odst. 1 TZ vyžaduje mimo *přisvojení si cizí věci, tím že se jí zmocní* také to, aby byl alternativně naplněn alespoň jeden znak uvedený v písm. a) až e). Skutková podstata uvedená v § 205 odst. 2 TZ je charakteristická tím, že postihuje recidivisty, tedy sankcionuje osoby, které byly za takový čin v posledních třech letech odsouzeny nebo potrestány. Vzájemný vztah mezi oběma odstavci byl rozebrán v předcházející kapitole.¹⁶⁶

V následujících odstavcích jsou upraveny kvalifikované skutkové podstaty postihovány přísnějšími sankcemi. Mezi takové zákonodárce zařadil případy, kdy pachatel způsobi dle odst. 3 škodu větší nebo dle odst. 4 písm. c) škodu značnou, popřípadě dle odst. 5 písm. a) škodu velkou. Další kritéria, která se zákonodárce rozhodl zvláště chránit, se vyznačují způsobem spáchání, účelem spáchání, místem a časem spáchání trestného činu krádeže. A protože příprava není obecnou formou trestné činnosti, musí být její trestnost uvedena zvlášť

¹⁶⁴ CÍSAŘOVÁ, D. Několik zamyšlení nad některými problémy návrhu nového trestního zákona. AUC Iuridica, 2007, č. 2, str. 41;

¹⁶⁵ ŘIHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. Trestněprávní revue, 2009, č. 10, str. 291 [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁶⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1979-1980;

u každé jednotlivé skutkové podstaty, což u krádeže je. V návaznosti na ustanovení § 20 odst. 1 TZ¹⁶⁷ z obecné části je příprava trestná pouze u zvlášť závažného zločinu, kterým je pouze krádež dle § 205 odst. 5 TZ.¹⁶⁸

3.1 Rozbor dílčích znaků skutkové podstaty krádeže

Na úvod, než se budu podrobněji věnovat skutkové podstatě trestného činu krádeže, si musíme uvědomit, co přesně si pod skutkovou podstatou představujeme. Skutkovou podstatu je nutné odlišovat od skutku, což je konkrétní skutkový děj, jež má znaky skutkové podstaty. Jak již bylo výše zmíněno, naplnění skutkové podstaty je jednou z podmínek pro kvalifikování skutku jako trestného činu. Jedná se o teoretický pojem, jež vytvořila nauka. Jelínek skutkovou podstatu definuje jako: „jeden z formálních znaku trestného činu. Jde o právní formu vyjadřující typové znaky trestného činu uvedené v trestním zákoně.“¹⁶⁹ Šamal v komentáři uvádí, že skutková podstata je: „souhrn objektivních a subjektivních znaků, které určují jednotlivé druhy trestných činů a odlišují je od sebe navzájem.“¹⁷⁰ Jinými slovy jedná se o určité typické rysy, jimiž se zvláště společensky nebezpečná jednání vyznačují, a ty jsou v souladu se zásadou *nullum crimen sine lege* definovány v trestním zákoníku. Pouze za tato zákonodárcem vymezená jednání je možné osobu splňující obecné znaky obvinít, obžalovat a následně při prokázání zavinění i potrestat.

Skutková podstata má znaky obligatorní a fakultativní. Za znaky obligatorní se považují takové znaky, které jsou přítomny u každé skutkové podstaty trestného činu, i přestože nemusí být výslovně vyjádřeny v dispozici právní normy. Mezi takové řadíme objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku trestného činu. Pokud jakýkoliv z těchto znaků chybí, nemůže se jednat o trestný čin. Naopak fakultativní znaky se vyznačují tím, že u trestného činu přítomny být nemusí. Avšak v případě, že je fakultativní znak ve skutkové

¹⁶⁷ „Jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu (§ 14 odst. 3), zejména v jeho organizování, opatrování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, srocení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu, je přípravou jen tehdy, jestliže to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví a pokud nedošlo k pokusu ani dokonání zvlášť závažného zločinu.“

¹⁶⁸ Ustanovení § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁹ JELÍNEK, J a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 158.

¹⁷⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 144-145;

podstatě obsažen, musí být bez podmínky naplněn a stává se znakem obligatorním. Příkladem může být určité místo, způsob provedení, hmotný předmět útoku nebo účinek.¹⁷¹

Skutkové podstaty můžeme rozlišovat dle různých hledisek – jedním z nejzásadnějších dělení je dělení na skutkové podstaty základní, kvalifikované a privilegované. Základní skutkové podstaty bývají raženy převážně v prvních odstavcích příslušných ustanovení a uvádějí běžné znaky charakteristické pro daný trestný čin. Kvalifikované skutkové podstaty je možné poznat podle toho, že k základním znakům přistupuje další znak činící jednání závažnějším a společensky více nepřijatelnějším, s čím je také spojena vyšší trestní sazba. Kvalifikovanou skutkovou podstatu nalezneme v druhém odstavci nebo v odstavcích následujících, a vždy je součástí skutkové podstaty základní. Poslední z nich je skutková podstata privilegovaná. Ta se v trestním zákoníku příliš nevyskytuje. Je charakterizována okolností mající za následky nižší stupeň nebezpečnosti pro společnost, z toho vyplývá i nižší sankce.¹⁷²

3.1.1. Objekt

Rozlišujeme objekt obecný, skupinový a individuální. Ve většině případu není v ustanovení přímo vyjádřen a je nutné si ho výkladem dovodit. Za objekt obecný jsou v teorii i v praxi považovány společenské hodnoty a zájmy, jimž poskytuje trestní zákoník ochranu. Objekt obecný je tedy určitým zrcadlem hodnot ve společnosti. Jelikož je trestní právo považováno za krajní prostředek ochrany společnosti, neposkytujeme ochranu všem zájmům, ale pouze těm, které společnost považuje za tak zásadní, že si zvláštní ochranu zaslouží. Někdy se také hovoří o fragmentárním smyslu trestního práva. Mezi hlavní chráněné hodnoty a zájmy řadíme zejména člověka jako jednotlivce, život, zdraví, tělesnou integritu, osobní svobodu a majetek.

Objekt skupinový označuje užší skupinu příbuzných, obdobných zájmů a hodnot. Typickým jevem je zařazení trestných činů s obdobným objektem a zájmem ochrany do odpovídajících hlav a dílů v systematické zvláštní části trestního zákoníku. Ustanovení o krádeži bylo podle toho zařazeno do hlavy páté zvláštní části trestního zákoníku pojednávající o trestných činech proti majetku. Skupinovým objektem je u těchto trestných činů majetkový zájem, kdy vedle

¹⁷¹ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo hmotné*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2. str. 116-119.

¹⁷² JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 162-163

vlastnictví jsou pod ochranou i jiná majetková práva včetně nerušeného držení a užívání věci.¹⁷³

Pohled na vlastnictví nebyl v průběhu vývoje společnosti jednoznačný.¹⁷⁴ S vlastnictvím je často také spojována specifická vlastnost člověka, kterou je chamtivost. Nedostatek a nepřiměřená touha po penězích a jiných hmotných statech pohltily nejednu lidskou bytost. Záleželo jen na tom, v jakém postavení se tato osoba nacházela. Tato touha po moci a větším bohatství byla příčinou mnoha válečných konfliktů. Dle mého názoru tomu není jinak ani v dnešní kapitalistické době, kdy většina sporů a protiprávních jednání je spojena s narušením vlastnictví, peněz nebo s odcizením věci.

V dnešní době je právo vlastnit věc řazeno mezi základní lidská práva. Jeho úpravu nalezneme nejen na národní, ale také i na mezinárodní úrovni. Na mezinárodní úrovni je ochrana vlastnictví a majetku zakotvena v článku 17 Všeobecné deklarace lidských práv a svobod, který zní: „(1) Každý má právo vlastnit majetek jak sám, tak spolu s jinými, (2) Nikdo nesmí být svévolně zbaven svého majetku.“¹⁷⁵ Dalším dokumentem, v němž je ochranu možné nalézt, je Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod v článku 1¹⁷⁶. Na národní úrovni je základním kamenem článek č. 11 odst. 1 zákona č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod ve znění: „Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.“ Z výše uvedeného je zřejmé, že vlastnictví je v demokratické tržní společnosti důležitým institutem, kterému je na rozdíl od minulosti poskytována náležitá ochrana.¹⁷⁷

Objektem individuálním je jednotlivá hodnota vyjádřená v příslušném ustanovení trestního zákoníku. Pouze individuální objekt je obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu, protože pokud nebyl porušen chráněný zájem, je vyloučeno, aby se v takovém případě jednalo o trestný čin. Rozpoznání individuálního objektu je zásadním pro určení závažnosti

¹⁷³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 152-154;

¹⁷⁴ PIPES, Richard. *Vlastnictví a svoboda*. Praha: Argo, 2008. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-0017-4. str. 21.

¹⁷⁵ *Všeobecná deklarace lidských práv*, United Nations, 2015 [online]. [cit. 2019-6-6] Dostupné z: https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf

¹⁷⁶ „Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.“ In: *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (čl. 1-10)*, [online]. [cit. 2019-6-6] Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁷⁷ WAGNEROVÁ, Eliška a Vojtěch ŠIMÍČEK a Tomáš LANGÁŠEK a Ivo POSPÍŠIL. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6. str. 300-304.

trestného činu, z něj se také následně dovozuje společenská nebezpečnost protiprávního jednání. Objektem krádeže je dle Šámala následující: „*vlastnictví věci, dále i držba věci, ale i jen faktické držení věci. Rozhodující je faktický stav, v rámci, kterého má poškozený nebo jiný faktický držitel věc ve své moci.*“ Za jiného držitele je považován dokonce i předchozí zloděj.¹⁷⁸

3.1.2. Předmět

Od objektu je třeba odlišovat předmět útoku i přesto, že má k němu velice blízký vztah. Jelínek ve své učebnici uvádí: „*Předmětem útoku jsou buď lidé nebo věci, na které pachatel trestného činu bezprostředně útočí, tím zasahuje objekt trestného činu.*“¹⁷⁹ Zatímco tedy objekt je obligatorním znakem skutkové podstaty a napomáhá nám rozpoznat hodnoty, do kterých pachatel zasáhl, tak předmět je pouze znakem fakultativním pomáhajícím státnímu zástupci přesně individualizovat trestný čin v obžalobě. Teorie o porušení předmětu útoku pachatelem mluví jako o účinku trestného činu.¹⁸⁰

Nejdříve je potřeba vyjasnit, co si představujeme pod pojmem věc. Na tuto otázku nám odpovídá ustanovení § 134 TZ reagující na změnu pojetí věci¹⁸¹ s přijetím zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jedná se o odlišnou koncepci než v předcházející úpravě, kdy za věc jsou považovány jak hmotné, tak i nehmotné statky. Došlo tedy k rozšíření pojmu věci. Za věc jsou např. brány cenné papíry, peněžní prostředky na účtu, ale také i pohledávky.¹⁸² Shrneme-li zjednodušeně výše uvedené, věc má dle NOZ dva základní atributy, jež musí být splněny kumulativně. Těmi jsou ovladatelnost věci a její využitelnost pro potřeby lidí. Eliáš se tuto koncepční změnu snažil vysvětlit tím, že koncepce pouze s hmotným statkem byla zapříčiněna německou naukou ovlivňující ABGB.¹⁸³ Tuto změnu kritizovali ještě v návrhu občanského zákoníku Stuna se Švestkou. Ve svém článku uváděli, že tato změna může přinést aplikační a interpretační problémy, společně se kterými bude nezbytné, aby došlo k patřičným

¹⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1978-1979;

¹⁷⁹ JELÍNEK, J a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 173

¹⁸⁰ SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Část druhá – základy trestní odpovědnosti, Praha: Novatrix, 2009. ISBN 9788025440339. str. 181-182.

¹⁸¹ Nově je věc definována následovně: „*věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*“. In: Ustanovení § 489 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;

¹⁸² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1980-1981;

¹⁸³ ELIÁŠ, K. *Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku* (Také o abstrakci v juristickém myšlení). Právní rozhledy. 2011, roč. 19, 11, str. 410-415, ISSN 1210-6410.

změnám napříč právním řádem.¹⁸⁴ K této problematice se vyjádřil také Kuchta uvádějící ve svém příspěvku následující: „*co obnáší širší pojetí věci ve smyslu návrhu (občanský zákoník), to zahrnuje trestní zákoník pod pojmy věc a jiná majetková hodnota*“. Kuchta měl za to, že rozdíl by šlo překlenout pouhou interpretací. I přes patřičnou kritiku byla koncepce zachována.¹⁸⁵

Z těchto důvodů musel zákonodárce reagovat a novelou č. 86/2015 Sb., tak sjednotil, až na výjimky, výklad věci v NOZ i TZ. Ustanovení § 134 TZ po změně zní následovně: „*Věci se rozumí i ovladatelná přírodní síla. Ustanovení o věcech se vztahují i na živá zvířata a zpracované oddělené části lidského těla, nevyplývá-li z jednotlivých ustanovení trestního zákona něco jiného.*“ Došlo tedy k vyjmutí formulace slov *jiné majetkové hodnoty*, obsažené již v definici věci, čímž se tyto slova staly obsoletními. Pod ovladatelnou přírodní silou si představujeme parní energii, jadernou energii, ale také i elektrický proud, tedy energii, kterou jsme schopni ovládat.¹⁸⁶ Za věc je považována i předplacená jízdenka na dopravu což potvrdil i Nejvyšší soud.¹⁸⁷ Naproti tomu telefonní hovor nelze považovat za věc, jelikož je pouze prostředkem ke komunikaci, u něhož je využita elektrická energie.¹⁸⁸ Jedinou odlišností vůči NOZ tedy zůstává úprava dopadající na živá zvířata a oddělené zpracované části lidského těla, které se oproti NOZ považují v trestním právu za věci.¹⁸⁹ To potvrdil ve svém rozhodnutí i Nejvyšší soud, který uvedl že zvíře dle NOZ již nelze považovat za věc, ale vzhledem k tomu, že pociťují bolest a utrpení, je třeba k nim přistupovat v souladu se zásadou humanity. Z těchto důvodů spadají zvířata do zvláštní skupiny, u nichž se užijí ustanovení o věci dle TZ. V opačném případě by docházelo k absurdním situacím, kdy za odcizení zvířete by nebylo možné pachatele postihnout.¹⁹⁰

Jak již bylo zmíněno výše, podstata krádeže tkví v tom, že pachatel si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní. Je tedy na místě vymezit věc *cizí*. Šámal ji charakterizuje jako: „*věc, jež nenáleží*

¹⁸⁴ STUNA,S, ŠVESTKA,J. *K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku*. Právní rozhledy, 2011, č. 10, str. 366 a násl., [online]. [cit. 2019-6-7] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

¹⁸⁵ KRATOCHVÍL,V. *K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku a v platném trestním zákoníku*. Právní rozhledy, 2011, č. 19, str. 706 a násl., [online]. [cit. 2019-6-7] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

¹⁸⁶ Rozhodnutí Okresního soudu v Třebíči, ze dne 12. 4. 1951, sp. zn.: T 22/51 (R 90/1951) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁸⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 11. 2010, sp. zn.: 8 Tdo 1290/2010 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁸⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 6. 8. 1998, sp. zn.: 3 Tz 71/98 (R 44/1999 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁸⁹ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. Glosátor. ISBN 978-80-7502-106-9. str. 192

¹⁹⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 9. 2015, sp. zn.: 6 Tdo 1014/2015 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

*pachateli bud' vůbec, nebo nenáleží jen jemu a kterou pachatel nemá ve své dispozici*¹⁹¹ Není přitom nezbytné, jakou bude mít věc hodnotu, jelikož postačuje, aby pachatel naplnil jeden z alternativních znaků uvedených § 205 odst. 1 písm. b) až e.), případně odst. 2 TZ. Pachatel tedy může být stíhán i za krádež dopisu, knihy a jiných drobných věcí. Otázkou poté bude v konkrétním případě posoudit společenskou nebezpečnost takového chování.

Z logiky věci předmětem krádeže může být pouze věc movitá¹⁹². Je však možné ukrást i věc nemovitou, která byla původně věcí movitou. Příkladem mohou být vysazená okna nebo dveře. Obdobným případem mohou být porosty, které jsou součástí pozemku. V momentě, kdy jsou vykopány se stávají věcí samostatnou a tím pádem také způsobilým předmětem trestného činu krádeže.¹⁹³ Další důležitou skutečností je, že krádeže se nemůže dopustit vlastník věci. Výjimkou je případ, kdy je věc v podílovém spoluvlastnictví. V takovém případě je věc považována za věc *cizí* a spoluvlastník je způsobilý dopustit se trestného činu krádeže, a to ve výši nevlastněného podílu.¹⁹⁴ K jiné situaci dochází u manželů jejichž věci spadají do společného jmění manželů. Nejvyšší soud uvedl, že v tomto případě je věc nezpůsobilým předmětem krádeže mezi manželi, jelikož oba jsou společnými vlastníky celé věci.¹⁹⁵ Za věc *cizí* jsou považovány i peníze z karetní hry, které prohrávající dobrovolně předal výherci. Prohrávající nemůže svémocně tyto peníze odejmout, a to i přesto, že ve hře došlo k podvodu. Jedinou možností prohrávajícího je podat žalobu na vydání věci.¹⁹⁶ Obdobně nelze doporučit dodavateli, aby svémocně odejmul peníze objednateli i přesto, že mu poskytl službu a nedostal za ní zapláceno. I v této situaci budou peníze považovány za věc *cizí*.¹⁹⁷

¹⁹¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1980-1981;

¹⁹² NOZ movité věci definuje negativním vymezením vůči věcem nemovitým. Srov. Ustanovení § 498 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;

¹⁹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 19. 4. 2006, sp. zn.: 8 Tdo 446/2006 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 25. 4. 2001, sp. zn.: 5 Tz 63/2001 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 13. 6. 2001, sp. zn.: 7 Tz 120/2001 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky, ze dne 18. 2. 1986, sp. zn.: St 1/75 (R 13/1976 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

¹⁹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky, ze dne 22. 6. 1990, sp. zn.: 8 Tz 94/90 (R 33/1991 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

3.1.3. Objektivní stránka

Dalším znakem skutkové podstaty je objektivní stránka. Ta charakterizuje způsob spáchání trestného činu a také jeho následky. Dle mého názoru jde tedy o jeden z nejméně výrazných znaků, na základě kterého lze odlišovat trestné činy mezi sebou navzájem. Mezi obligatorní znaky řadíme *jednání, následek a jejich příčinný vztah*. Chybí-li byť i pouze jeden z těchto znaků, není naplněna objektivní stránka a tím pádem nelze mluvit o trestném činu.

Jelínek jednání definuje jako: „*projev vůle ve vnějším světě*“.¹⁹⁸ Jednání je tedy charakterizováno jak složkou vnitřní – vůle, tak i složkou vnější – projev vůle. Obě složky musí být splněny kumulativně. Vůle může být naplněna jak konáním, tak i opomenutím. Co se týká krádeže, tu je možné spáchat pouze konáním, z tohoto důvodu je řazena mezi komisivní trestné činy. Příkladem porušení složky vnější může být vedení ruky osobě, jež svírala nůž a podepsala tak veřejnou listinu. V takovém případě se nebude jednat o jednání, osoba sice konala, ale neprojevila svobodnou vůli.¹⁹⁹

Dalším nezbytným znakem je *následek*, který je zapříčiněn jednáním. Novotný následek definuje jako: „*ohrožení nebo porušení zájmů chráněných trestním zákonem*“.²⁰⁰ Jedná se tedy o porušení individuálního objektu. Dle způsobu zasažení do objektu trestného činu lze trestné činy rozlišovat na ohrožovací nebo poruchové. U poruchových trestných činů je nutné, aby jednáním byl přímo porušen chráněný zájem, zatímco u ohrožovacích postačuje, pokud je přítomna možnost zasažení do chráněného zájmu. Následkem krádeže je způsobení škody na cizím majetku. Škoda se chápe jako újma v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná penězi nebo jiným všeobecným ekvivalentem.²⁰¹ Pro majetkové trestné činy je hranice škody zásadní zejména z důvodu odlišení trestného činu od přestupku a případné kvalifikace jednání dle okolností podmiňující užití vyšší trestní sazby. Výše škody musí být zjištěna přesně a stanovena číselně. Není možné ji vyjádřit pouze slovním popisem.²⁰²

Škoda je v dnešním TZ stanovena pevnými částkami, ale nebylo tomu vždy tak – úprava si prošla trnitým vývojem. Proměňám úpravy výše škody jsem se blíže věnoval v příslušných

¹⁹⁸ JELÍNEK, J a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 176

¹⁹⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 157-158;

²⁰⁰ NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo hmotné*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2. str. 131.

²⁰¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 21. 10. 2009, sp. zn.: 5 Tdo 923/2009-II. [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁰² Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 11. 12. 2002, sp. zn.: 7 Tdo 954/2002-I. [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

kapitolách historického vývoje, na které tímto odkazují. V dnešním TZ je stěžejním ustanovením § 138 odst. 1, který byl převzat z trestního zákona 1961 v novelizovaném znění z roku 2002. Toto ustanovení rozlišuje jednotlivé hranice na škodu nikoli nepatrnou dosahující částky nejméně 5 000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč, větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč.²⁰³

Tyto hranice jsou v poslední době velice kritizovány, a to kvůli jejich nízkým hodnotám, které nebyly již přes patnáct let měněny. Je zjevné, že od roku 2002 došlo ke zvyšování cen. Úměrně s tím docházelo také k navyšování příjmů. K této problematice se podrobně vyjádřil ve svém článku soudní znalec Křístek. Ten na základě dat Českého statistického úřadu porovnával průměrnou měsíční mzdu od roku 2001²⁰⁴ do roku 2017²⁰⁵ a také částku 5 000 Kč zvýšenou v příslušných letech o inflaci. Na základě těchto dat uvádí, že hodnota peněz se v průběhu let zmenšila o 36 %. Naopak průměrný příjem byl skoro dvojnásobný. Jinými slovy, ceny rostou pomaleji, než lidé bohatnou.²⁰⁶ Důsledkem toho je neúměrně se rozšiřující působnost trestního zákoníku. Tohoto nedostatku si byl již v roce 2018 vědom i ministr spravedlnosti Jan Kněžínek, který veřejně prohlásil, že trestní právo by mělo reagovat na ekonomickou situaci a z toho důvodu by se hranice výše škody měla zdvojnásobit u všech kategorií. U nejnižší kategorie by to představovalo změnu z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Plánovanou změnu vítají také státní zástupci, advokáti i soudci.²⁰⁷

Na kritiku reagovala skupina poslanců napříč politickým spektrem v čele s Válkovou, která předložila Parlamentu novelu trestního zákoníku. Novela zákona plánuje zvýšení hranice škod u všech kategorií, a to na dvojnásobnou hodnotu. Dle důvodové zprávy k návrhu je hlavním motivem vzdálení stanovených hranic od ekonomické reality, čímž docházelo k výraznému zostření trestní represe. Jediným úskalím této změny může být postihování jednání do 10 000 Kč. Taková jednání by měla být nově řešena ve správním řízení u věcně a místně příslušného správního úřadu. Je otázkou, jestli jsou správní orgány na tuto změnu dostatečně,

²⁰³ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 187-188.

²⁰⁴ Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2001 v posledním čtvrtletí činila 15 908 Kč, In: KŘÍSTEK L., *Škoda v trestním právu a zvyšování cen*, Česká justice [online] 19. 9. 2018. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/skoda-trestnim-pravu-zvysovani-cen/>;

²⁰⁵ Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2001 v posledním čtvrtletí činila 31 646 Kč In: Ibid.

²⁰⁶ Srov. Ibid.

²⁰⁷ POKORNÝ M., *Spodní hranice škody u trestných činů se má posunout na deset tisíc korun*, Právní rádce [online] 6. 11. 2018. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-66327820-spodni-hranice-skody-u-trestnych-cinu-se-ma-posunout-na-deset-tisic-korun-uvvedl-knezinek>;

ať už personálně nebo finančně, zajištěny, aby nedocházelo k zániku odpovědnosti pachatele za přestupek, a tedy nemožnosti pachatele potrestat. Proti návrhu se postavilo ministerstvo vnitra a také ředitel svazu měst a obcí. Upozorňují zejména na to, že společně se změnou musí dojít k finančnímu navýšení pro obce na tuto agendu.²⁰⁸ Naopak předkladatelé návrhu zákona v důvodové zprávě odhadují, že dopady na správní úřady by neměly být zásadní. Dle jejich názoru by navýšení agendy mohlo čítat okolo 3 až 5 tisíc přestupků, což představuje 3 až 5% nárůst. V důvodové zprávě dále uvádějí, že v roce 2017 došlo oproti roku 2016 k poklesu počtu přestupků proti majetku, tím pádem by měl být nárůst minimální. Dle mého názoru, nelze tato čísla přesně určit a realita může být daleko závažnější.²⁰⁹

Pokud by došlo ke schválení, na což prozatím poukazují všechny poznatky, myslím si, že by se jednalo o krok správným směrem. Je ale potřeba vypořádat se s námitkami ministerstva vnitra a také vyslyšet volání obcí a krajů. Nutné je zvážit, jak bude po této případné změně upraveno jejich financování, aby obce a kraje mohly zajistit dostatečné, ale zároveň kvalitní personální obsazení. Odpovědnost za přestupek v řízení o přestupcích zaniká buď po třech letech u méně závažných přestupků nebo po pěti letech, a to v případě, že se jedná o přestupek, u něhož je horní hranice pokuty stanovena alespoň ve výši 100 000 Kč²¹⁰. Toto kritérium nesplňuje přestupek proti majetku, za který je možné uložit pokutu pouze do výše 50 000 Kč.²¹¹ K čemu by nám poté byla kvalitní úprava, když by docházelo k tomu, že skutek by ve správním řízení nebylo možné ve lhůtě vyřešit? Vzhledem k tomu, že by za přestupky byla považována jednání s dvojnásobnou škodou, mám za to, že by bylo správné přiměřeně zvýšit i pokuty za taková jednání. Dle mého názoru by nejlepším řešením bylo zvýšení pokuty u kvalifikované skutkové podstaty, a to alespoň na 100 000 Kč. V takovém případě by odpovědnost za přestupky proti majetku zanikala až po pěti letech. Tím by se mohlo u složitějších případů, ve kterých často procesní obranou pachatele bývají obstrukce, zamezit zániku odpovědnosti obviněného za přestupek.²¹²

²⁰⁸ ŠTEFAN V., *Kdy už jde o trestný čin? Skupina poslanců chce zvýšit hranici škody z pěti na deset tisíc korun*, In: iROZHLAS, [online] 12. 5. 2019. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hranice-trestneho-cinu-kradeze-pokuta-vezeni_1905121343_dbr

²⁰⁹ Poslanecký návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (...), sněmovní tisk č. 466/0, část č. 1/4 v VIII. volebním období [online], [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>

²¹⁰ Ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

²¹¹ Ustanovení § 8 odst. 1 písm. a), odst. 4 a) zákona č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

²¹² Poslanecký návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (...), sněmovní tisk č. 466/0, část č. 1/4 v VIII. volebním období [online], [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>

Neméně podstatným je také způsob, jakým se výše škody bude stanovovat. Základem je ustanovení § 137 TZ²¹³, které vytvořilo tři pravidla, dle kterých se musí postupovat. Tato pravidla mají určitou hierarchii a orgány činné v trestním řízení si nemůžou dle svého uvážení vybrat jaké pravidlo užijí. Ba naopak, musí postupovat chronologicky od prvního pravidla a až v situaci, kdy pravidlo není možné užít, mohou přistoupit k pravidlu dalšímu.^{214,215} Důležité je tedy individuálně posoudit konkrétní případ a vyhodnotit, zda neexistují okolnosti, které znesnadňují užití stanoveného pravidla a případně přistoupit v řadě k dalšímu.²¹⁶ Takovým příkladem může být kulturněhistorická památka, u níž tržní cena nebude vypovídající, a proto se rovnou užije pravidlo dle účelně vynaložených nákladů.²¹⁷

Prvním pravidlem je, že se vychází z ceny věci, za kterou se věc v době a místě činu obvykle prodává. Za takovou cenu se považuje cena při legálním prodeji a nikoli při obchodování na černém trhu.²¹⁸ Druhým pravidlem, ze kterého se vychází, jsou účelně vynaložené náklady na obstarání stejné nebo obdobné věci. A jestliže ani takto není možné výši škody určit, posoudí se účelně vynaložené náklady na uvedení věci v předešlý stav. Při zjišťování výše škody se vždy vychází z částky představující hodnotu, o kterou byl poškozený zkrácen, a ne z částky, o kterou se pachatel obohatil. Příkladem může být krádež kovů a jejich následný prodej ve sběrném dvoře.²¹⁹ Vždy je nutné vystihnout celkovou škodu. Pokud tedy pachatel odcizil počítač, výše škody se nebude počítat pouze dle hodnoty počítače. Do výše škody bude nutné započítat také jeho programové vybavení, jelikož je vyloučeno, aby bez něj mohl počítač fungovat.²²⁰ Naopak výše škody se nesnižuje v případě, že pachatel na místo odcizené

²¹³ „Při stanovení výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení věci v předešlý stav.“

²¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 19. 7. 2017, sp. zn.: 7 Tdo 23/2017 (NS 4312/2017). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2001, sp. zn.: 7 Tz 103/2011 (R 39/2002 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²¹⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 28. 6. 2006, sp. zn.: Tpjn 304/2005 (R 45/2006 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²¹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 17. 12. 2009, sp. zn.: 6 Tdo 1182/2009 [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²¹⁸ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 22. 1. 1993, sp. zn.: 1 To 66/92 (R 19/1993 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²¹⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky, ze dne 16. 7. 1971, sp. zn.: 1 To 78/71 (R 71/1971 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 15. 3. 2005, sp. zn.: 5 Tdo 291/2005 (R 53/2005 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

nezastupitelné věci, položí věc obdobnou. V takovém případě není možné výši škody určit rozdílem hodnoty věci odcizené a odložené, ale posoudí se dle hodnoty věci odcizené.²²¹

Posledním obligatorním znakem objektivní stránky je *příčinný vztah*. Musí existovat souvislost mezi jednáním pachatele a následkem, účinkem, případně i těžším následkem, který je jednou z okolností pro kvalifikování trestného činu dle okolností podmiňující užití vyšší sazby. Výše popsaná příčinná souvislost zakládá trestní odpovědnost pouze v případě, že je její vývoj alespoň v hrubých rysech zahrnut zaviněním.²²² Jestliže příčinná souvislost absentuje, není pachatel trestně odpovědný.²²³

TZ obsahuje dvě základní samostatné skutkové podstaty trestného činu krádeže, a poté kvalifikované skutkové podstaty, které jsou tvořeny znaky základní skutkové podstaty a dále znak, typizující vyšší stupeň nebezpečnosti. Objektivní stránka první základní skutkové podstaty krádeže dle § 205 TZ spočívá v tom, že osoba si присvojí cizí věc tím, že se ji zmocní a zároveň naplní alespoň jeden z alternativních znaků vymezených v § 205 odst. 1 písm. a) až e) TZ. Objektivní stránka druhé skutkové podstaty má stejný základ, tedy, že osoba si присvojí cizí věc tím, že se ji zmocní, ale liší se v tom, že klade zvláštní požadavek na osobu pachatele. Ta musela být za takový čin v posledních třech letech odsouzena nebo potrestána. Co se týká přitěžujících znaků kvalifikované skutkové podstaty, mezi ně řadíme: škodu větší, značnou nebo velkou, dále také jestliže krádež spáchala osoba jako člen organizované skupiny, případně za výjimečné situace nebo s úmyslem umožnit některé z trestných činu hlavy deváté TZ. Před tím, než přejdeme k rozboru jednotlivých alternativních znaků, je třeba vymezit slova *prísvojit* a *zmocnit* se.

Prísvojení není v TZ nikde definováno. Vzhledem k tomu, že je to jeden z charakteristických znaků několika majetkových trestných činu, považuji to za nedostatek, který by bylo třeba překonat přidáním definice do výkladových ustanovení. Nezbyvá nám nic jiného než nahlédnout do komentáře a soudních rozhodnutí. Šámal jej charakterizuje jako: „*získání možnosti trvalé dispozice s věcí*“.²²⁴ Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší soud, který v rozhodnutí uvedl: „*Znak „prísvojení si“ cizí věci v § 205 odst. 1 tr. zákoníku je naplněn, pokud pachatel*

²²¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 22. 8. 1962, sp. zn.: 8 Tz 49/1962 (R 2/1963 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²² Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 18. 11. 1980, sp. zn.: 2 Tz 10/80 (R 20/1981 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²³ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 189-190.

²²⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1983-1984;

získá možnost neomezené dispozice s cizí věcí.“²²⁵ Podstatou tedy je, že zloděj trvale vyloučí možnost vlastníka nebo faktického držitele s věcí nakládat. Je třeba uvést, že zloděj se nikdy nemůže stát vlastníkem věci. Důležitým se jeví zkoumat znak trvalosti a úmysl pachatele v konkrétním případě. Pokud by totiž pachatel chtěl s věcí disponovat jen po přechodnou dobu a následně by zajistil navrácení věci do dispozice oprávněné osoby, je nutné takové jednání posoudit pouze jako neoprávněné užívání cizí věci dle § 207 TZ odst. 1.²²⁶ Odlišně bude posuzováno neoprávněné užívání motorového vozidla v případě, že došlo k podstatnému opotřebení. V takovém případě bude skutek posouzen jako krádež.²²⁷

Zmocnění je jednání pachatele, kterým pachatel odejme věc z faktické moci jiného a sobě umožní dispozici s věcí.²²⁸ Zmocnit se věci může pachatel buď vlastním jednáním – rukou sáhne do kapsy poškozeného, nebo za pomoci nástroje – bagrem odveze část stavebního materiálu, případně může využít osobu trestně neodpovědnou – navede dítě, ať v obchodě vezme hračku, což bude postihováno dle ustanovení § 22 odst. 2 TZ o nepřímém pachatelství. Je třeba vzít v potaz, že věc je v moci vlastníka i v případě, že ji nemá fyzicky u sebe v držení – automobil na parkovišti. Jinak tomu není ani u věcí ztracených, výjimkou je, pokud se tři roky nepřihlásí vlastník věci k nález, poté ztracená věc za splnění podmínek přechází do vlastnictví nálezce, obce nebo jiné osoby, které byla věc svěřena²²⁹.

Prisvojit si cizí věc může osoba i jinak než zmocněním a to tak, že je mu svěřena. To znamená, že je mu odevzdána do faktické moci a to většinou aby s takovou věcí nakládal určitým způsobem. V takovém případě bude nutné jednání posoudit dle ustanovení § 206 TZ o zpronevěře. Jako zpronevěra bude posuzováno i jednání osoby, která si ponechá převzaté finanční prostředky zaměstnance restaurace, jež měli být odevzdány na poštu.²³⁰

Pro kvalifikaci a rozlišení jednotlivých trestných činů je důležité odlišit, kdy je věc stále v moci oprávněné osoby, a naopak kdy už se jedná o dokonané zmocnění se věci. To, zda se jedná o dokonané zmocnění, bude vždy záležet na konkrétní situaci a předmětu krádeže. U drobnějších krádeží postačí, když si pachatel věc schová do tašky, zatímco u objemnějších

²²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2018., sp. zn.: 5 Tdo 444/2018 (R 51/2018 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 25. 9. 2001., sp. zn.: 7 Tz 215/2001 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 5. 9. 1972., sp. zn.: 2 Tz 6/72 (R 17/1974 tr.) [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 29. 3. 1966., sp. zn.: 1 Tz 16/66 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²²⁹ Ustanovení § 1057 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 28. 3. 1996., sp. zn.: 2 Tzn 72/95 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

věcí může zmocnění spočívat v jejich odvezení. Judikatura dovodila, že za dokonané zmocnění se cizí věci je možné považovat i případ, kdy pachatel neopustí místnost, ve které se dopustil krádeže. Soud posoudil za dokonání trestný čin krádeže, když pachatel vniknul do místnosti, uložil část cizích věcí do připraveného zavazadla a následně za účelem přespání v místnosti zůstal.²³¹ Není tedy podstatným znakem přemístění věci do větší vzdálenosti, ale důležitým je ukrytí věci na místo poškozenému neznáme.²³² Jako dokonání bereme i případ, zmocní-li se pachatel cizí věci tak, že ji má u sebe a opustí místnost, i přesto že byl bezprostředně poté zadržen příslušníkem Policie České republiky. O pokus by se jednalo pouze v případě, že by byl přistižen při prohledávání místnosti.²³³ Obdobně bude posuzována i situace v obchodních centrech. Dokonáním se trestný čin stane tím, že pachatel pronese zboží přes pokladní prostor, který odděluje oddělení. Pozdější odložení věci na jiném místě v obchodním centru nemá na právní kvalifikaci žádný vliv.²³⁴

3.1.3.1 Škoda nikoli nepatrná

Prvním z alternativních znaků je škoda nikoli nepatrná. Ta je výkladovým ustanovením stanovena ve výši nejméně 5 000 Kč. Jde o nejnižší hodnotu stanovenou TZ. Pokud není dosaženo této hranice a není-li naplněn ani jeden z dalších alternativních znaků, případně čin nebyl spáchán recidivujícím pachatelem, jedná se pouze o přestupek proti majetku dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 1 PZ, za který je možné uložit pokutu ve výši 50 000 Kč. Vymezení hranice škody, pravidlům pro její určení a připravované změně jsem se již věnoval v předchozí kapitole, proto na ni tímto odkazuji.

Co by ale na tomto místě zasloužilo pozornost, je pokračování v trestném činu. Lidé si často myslí, že pokud odcizí věc hodnoty nižší než 5 000 Kč, vyhnou se tak trestnímu řízení. Nemusí tomu tak být vždy. Nejvýraznějším příkladem jsou skupiny osob z nejnižších sociálních vrstev žijících často z prostředků nedosahujících ani hranice minimální mzdy. Je tedy možné částečně chápat důvody, které je k takovému jednání vedou. Tyto osoby se často dopouštějí opakovaných dílčích krádeží bagatelní hodnoty, a to zejména v obchodech. Právě na takové případy pamatuje ustanovení § 116 TZ jehož znění je následující: „*Pokračováním*

²³¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 20. 2. 1976., sp. zn.: 6 To 4/76 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³² Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 18. 12. 2013., sp. zn.: 5 Tdo 1237/2013-20 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. 9. 2007., sp. zn.: 8 Tdo 1092/2007 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, ze dne 13. 10. 1997., sp. zn.: 11 To 453/97 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

v trestném činu se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují, byť i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.“ Ustanovení tedy stanovuje pravidla, která musí být naplněna, aby se jednalo o pokračování v trestném činu. Jedním z těchto pravidel je časová souvislost. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl, že u majetkových trestných činů lze vycházet z toho, že čím větší je počet jednotlivých útoků, vyšší způsobená škoda a obohacení pachatele, tím delší může být časový úsek mezi jednotlivými činy.²³⁵ Nejzásadnějším významem pokračování u trestných činů je fakt, že se při takovéto formě trestné činnosti škoda z jednotlivých dílčích útoků sčítá. Pokud součet škody z jednotlivých útoků dosáhne alespoň výše škody nikoli nepatrné, bude jednání dle hmotného práva posuzováno jako jeden skutek.²³⁶ O pokračování se bude jednat i pokud pachatel naplní různé alternativní znaky dle § 205 odst. 1 a) až e) TZ.²³⁷ Naopak pokračování v trestném činu je vyloučeno v případě, kdy jednotlivé útoky byly spáchány v jiných formách pachatelství a účastenství. Škody nelze v tomto případě sčítat.²³⁸

Problém s pokračováním trestného činu krádeže nastává v případě, že je obviněnému sděleno obvinění.²³⁹ Z procesního hlediska v momentě, kdy je obviněnému doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání, dochází k přetržení pokračování a od této chvíle se na jednání hledí jako nový skutek. Na první pohled se může zdát, že jde pouze o formální věc, ale opak je pravdou. Pro pochopení bude nejlepší uvést příklad. Představme si, že pachatel dvakrát v krátkém časovém úseku odcizil elektroniku – pokaždé ve výši 10 000 Kč. Jednou možností je posoudit takovéto jednání jako pokračování trestného činu krádeže, kdy se výše škod sečte. V takovém případě by bylo jednání kvalifikováno dle ustanovení § 205 odst. 1 písm. a) TZ za což by pachateli hrozil trest odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Druhou, a horší variantou pro pachatele, je situace, kdy mu za první skutek bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání. V takovém případě by došlo k přerušení pokračování a rozdělení jednání na dva samostatné skutky a tedy i k postupnému odsouzení. Dopady by byly zjevné, pachatel by v konečném důsledku byl potrestán souhrnným trestem

²³⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 5. 2007., sp. zn.: 5 Tdo 479/2007 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³⁶ Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 27. 8. 1990., sp. zn.: 3 T 62/90 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 6. 2011., sp. zn.: 11 Tcu 43/2011 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 24. 4. 1978., sp. zn.: 3 To 11/78 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²³⁹ Srov. Ustanovení § 12 odst. 2, § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

jako recidivující osoba dle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 2 TZ, za což hrozí trest odnětí svobody až na tři léta.²⁴⁰

Možným řešením je dle mého názoru zefektivnění spolupráce orgánu činných v trestním řízení. Aby se v případě takto bagatelních jednání orgány činné v trestním řízení vyvarovaly zbytečnému vydávání usnesení o zahájení trestního stíhání, čímž by bylo možno předcházet neúměrnému trestání pachatele. Nebo jak bude popsáno později, zrušení minimální hranice trestu odnětí svobody u druhého odstavce krádeže. V takovém případě by mohl soudce přihlídnout při stanovování výše trestu k okolnostem případu.

3.1.3.2 Vloupání

Krádež vloupáním je velmi častý způsob krádeže, který má v posledních letech sestupnou tendenci – v roce 2016 policie evidovala 28 220 krádeží vloupáním²⁴¹, zatímco v roce 2018 policie musela řešit pouze 21 151 případů²⁴². Hlavními důvody poklesu této kriminality jsou dle mého názoru nižší nezaměstnanost, kvalitnější a dostupnější prostředky zabezpečení, ale také i celkové povědomí osob o nutnosti chránit svůj majetek. V případě, že si pachatel vybere za svůj cíl útoku obydlí nebo dům je nutné takové jednání kvalifikovat v jednočinném souběhu s trestným činem porušování domovní svobody dle § 178 TZ.²⁴³

Vloupání je druhým alternativním znakem krádeže. U tohoto typu jednání není podstatným znakem výše škody, ale vniknutí do uzavřeného prostoru. Pro pochopení je opět nutné se obrátit na výkladové ustanovení § 121 TZ, jehož znění je následující: „*Vloupáním se rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly.*“ Podstatnou náležitostí tedy je vniknutí pachatele do uzavřeného prostoru a to jedním ze tří možných způsobů uvedených výše. *Vniknutí Šámal* charakterizuje jako otevření, narušení nebo vstup do uzavřeného prostoru, který slouží jako ochrana proti odcizení předmětu jiným člověkem. Důležité je, aby věc byla uvnitř uzavřeného prostoru. O vloupání se tedy nejedná, pokud pachatel odcizí jízdní kolo stojící před budovou, i přestože bylo přivázáno řetězem k zábradlí. Za uzavřený prostor lze považovat ohraničený

²⁴⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. str. 259-261.

²⁴¹ Statistický přehled kriminality za rok 2016 [online]. Česká republika: PČR, 2016 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

²⁴² Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

²⁴³ „*Kdo neoprávněně vnikne do obydlí jiného nebo tam neoprávněně setrvá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*“

pozemek, místnost, budovu, dům nebo jakoukoliv jinou stavbu, ale také i menší prostory jakými jsou třeba trezor, příruční pokladna²⁴⁴, zavazadlo a jiné. K uzavření se často využívá zámek, případně i oplocení daného místa.²⁴⁵

Prvním z možných způsobů vniknutí je za pomoci *lsti*. Pod *lstí* je možné si představit vyvolání nebo využití omylu osoby za účelem obohacení se. Za vloupání *lstí* bude považováno jednání pachatele, který přečkal v obchodě po zavírací době, aby mohl během noci krást a tímto jednáním se obohatit. Obdobně bude posuzováno i to, když pachatel vstoupí do bytu se souhlasem jeho vlastníka, pokud tento souhlas získal uvedením nepravdivých informací o sobě, případně o účelu vstupu. Typickým příkladem je vydávání se za kontrolora elektřiny.²⁴⁶

Nedovolené překonání uzamčení je druhou a nejtypičtější variantou, kdy pachatel bez souhlasu překoná uzamčení prostoru rozlomením zámku nebo obdobným jednáním. Za vloupání překonáním uzamčení by bylo jednání považováno i tehdy, pokud by manželka vnikla do bytu sousedů za použití jejich klíčů, které byly svěřeny jejímu manželovi.²⁴⁷ Naopak o krádež vloupáním se nebude jednat, pokud pachatel otevře zalepenou obálku, jelikož ta nemůže dostatečně ztížit přisvojení si cizí věci.²⁴⁸

Poslední ze způsobů vloupání je užití síly k překonání jistící překážky, za kterou se považují dveře, zeď, ale také i drátěný plot o výšce 185 cm²⁴⁹. Za užití síly se bude považovat i užití nástroje, takže vlastní fyzická síla může být pouze minimální.²⁵⁰ Do této kategorie je možné zařadit i případ, kdy pachatel násilím odstraní uzamčený visací zámek z objektu a současně jej nahradí vlastním zámkem, byť teprve s časovým odstupem za použití vlastních klíčů vstoupí do objektu, kde odcizí cizí věci.²⁵¹

²⁴⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 21. 11. 1990., sp. zn.: 2 To 193/90 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 1311-1313.

²⁴⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 10. 2007., sp. zn.: 7 Tdo 1147/2007 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 1313-1314.

²⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 4. 12. 1920., sp. zn.: Kr I 661/20 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁴⁹ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých budějovicích, ze dne 11. 1. 1993., sp. zn.: 4 To 65/1993 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁵⁰ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 21. 5. 1993., sp. zn.: 3 To 16/93 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁵¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 8. 2011., sp. zn.: 7 Tdo 1017/2011 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

3.1.3.3 Násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí

Dle ustanovení § 205 odst. 1 písm. c) TZ bude posuzováno jednání, jímž se pachatel *pokusí bezprostředně po činu uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí*. Není rozhodující, jestli snaha pachatele přisvojit si cizí věc byla úspěšná. K dokonání postačuje, pokud se tímto způsobem pachatel o zmocnění pokusil. *Násilí* je bráno jako fyzická síla pachatele směřující k překonání nebo zamezení kladeného nebo i očekávaného odporu, zatímco *pohrůžka bezprostředního násilí* je pohrůžka takovým způsobem, která má být vykonána ihned.²⁵²

Důležitým odlišovacím znakem je bezprostřednost. Takové jednání totiž musí nastat v krátké časové návaznosti po zmocnění se cizí věci. Nejvyšší soud uvedl, že podstatným rozlišovacím znakem mezi krádeží dle odst. 1 písmena c) TZ a loupeží je v posouzení okamžiku, kdy dojde ke zmocnění se cizí věci.²⁵³ Došlo-li by totiž k užití násilí ještě před zmocněním se cizí věci, bylo by nutné kvalifikovat jednání jako loupež dle ustanovení § 173 TZ²⁵⁴. Naopak pokud by se pachatel s poškozeným setkal až za několik dní a až v tento moment by užil násilí nebo jakékoliv výhrůžky, nebyla by splněna podmínka bezprostřednosti a jednalo by se o vícečinný souběh krádeže a vydírání dle § 175 TZ^{255, 256}.

3.1.3.4 Věc, kterou má jiný na sobě nebo při sobě

Pod ustanovením § 205 odst. 1 písm. d) TZ se skrývá ochrana věci, kterou *má jiný na sobě nebo při sobě*. Tento typ krádeže lze také nazývat krádež kapesní. Věcmi na sobě se zejména myslí oblečení, šperky, hodinky a jiná bižuterie. Za věc, kterou má jiný *při sobě* lze považovat takovou věc, která se nachází v bezprostřední blízkosti poškozeného. Není nutné, aby byla s jeho tělem přímo spojena. O věc při sobě se jedná i v případě, že poškozený věc odložil nebo upustil ve své bezprostřední blízkosti a má ji ve své moci.²⁵⁷ Typickým

²⁵² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5, str. 1986-1988.

²⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 10. 10. 2012, sp. zn.: 8 Tdo 1149/2012. [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁵⁴ „Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.“

²⁵⁵ „Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem.“

²⁵⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 22. 2. 2012., sp. zn.: 8 Tdo 98/2012 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁵⁷ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 28. 8. 2007., sp. zn.: 23 To 686/2007 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

příkladem může být položení peněženky na stůl. Naopak dle tohoto odstavce není možné posoudit situaci, kdy poškozený věc odložil a nebyl v bezprostřední blízkosti, i přesto že měl nad ní dohled.²⁵⁸

Kapesní krádeže bývají často páčány specializovanými skupinami osob, jež využívají nepozornosti osob na místech, kde se pohybuje větší množství lidí. Objasněnost u těchto krádeží je minimální, v roce 2018 se dařilo dopadnout pachatele pouze v necelých 8 % případech²⁵⁹. Hlavní důvod takto malé objasněnosti je zejména ten, že okradený se o chybějících věcech většinou dozví až později a na jiném místě. Pro policejní orgán je pak tedy velice náročné jakkoliv vypátrat pachatele. Dle mého zvýšení trestu za tento typ krádeží není na místě, jelikož tento typ pachatelů by to vzhledem k malé objasněnosti neodradilo. Nezbyvá tedy nic jiného než varovat obyvatele před tímto jednáním a vybědnout k obezřetnosti na místech s větším počtem osob.

3.1.3.5 Evakuované území

S přijetím TZ bylo ustanovení § 205 krádeže prosté rozšířeno o jeden poslední znak upravený v odst. 1 pod písm. e). Ten umožňuje stíhat jednání pachatele, který se dopustí zmocnění se cizí věci prisvojením na *území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace*. Evakuace je proces, při kterém dochází k vyklizení majetku a osob z důvodu jejich ohrožení. Ať již z důvodů válečné činnosti, ekologických nebo průmyslových katastrof nebo jiného nebezpečí, které by mohly významně ohrozit zdraví nebo majetkové hodnoty postižených osob. Oprávněnou osobou pro vyhlášení evakuace je dle krizového zákona za nouzového stavu²⁶⁰ nebo za stavu ohrožení státu²⁶¹ vláda České republiky. Pokud byl vyhlášen pouze stav nebezpečí je takovou osobou primátor hlavního města Prahy nebo hejtman kraje.²⁶² Dle důvodové zprávy k zákonu tímto reagoval zákonodárce na obdobné činy páchané v minulosti – zejména během povodní. Úmysl to byl určitě chvályhodný, ale níže si uvedeme aplikační problém.²⁶³

²⁵⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 640.

²⁵⁹ Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

²⁶⁰ Srov. článek 5 úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

²⁶¹ Srov. článek 7 úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

²⁶² Srov. § 3 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

²⁶³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1987-1989;

Toto ustanovení se totiž může překrývat s ustanovením § 205 odst. 4 písm. b) TZ stanovujícím, že odnětím svobody na dvě až osm let bude pachatel potrestán v případě, že spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné vážně události ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek – takovéto události bývají rovněž důvodem evakuace osob. Ve výše uvedeném případě by tedy bylo nutné jednání pachatele kvalifikovat dle obou odstavců, což by následně mohlo vést k nepřiměřeným trestům.

Tento poměr mezi oběma ustanoveními podrobil kritice také Říha. Ten uvádí, že při krádeži na území postižených povodněmi dochází k současnému naplnění obou okolností. Dle jeho názoru se jedná o nevídané zpřísnění trestní represe, která nemá oporu ve věcném záměru trestního zákoníku a bude mít dalekosáhle důsledky pro pachatele, jelikož dle odstavce čtvrtého bude na jednání nahlíženo jako na zločin. Hlavní rozdíl mezi přečinem a zločinem je v tom, že nelze užít odklonů ani rozhodnout trestním příkazem. Proto by mohlo dojít k tomu, že by pachatel, který si přisvojí cizí věc o hodnotě vyšší než 5 000 Kč tím, že se ji zmocní, měl být postihován trestem odnětí svobody od dvou do osmi let.²⁶⁴

Myslím si, že odstavec čtvrtý by mohl být úplně zrušen. Dle mého názoru je dostačující, pokud může soudce v těchto výjimečných situacích zvýšit trestní sazbu s přihlédnutím k přitěžujícím okolnostem dle obecné části.

3.1.3.6 Recidiva

Ve druhém odstavci ustanovení § 205 TZ je upravena samostatná skutková podstata směřující proti recidivujícím pachatelům. Toto ustanovení je naplněno v případě, že si osoba přisvojí cizí věc tím, že se ji zmocní, a zároveň byla za takový čin v posledních třech letech odsouzena nebo potrestána. Pachatel bude za takové jednání potrestán odnětím svobody od šesti měsíců do tří let. Úpravě recidivy jsem se blíže věnoval již v předcházející kapitole, kde jsem popisoval i aplikační problémy se zavedením recidivy do druhého odstavce (kapitola 1.8). Proto bych se nyní v krátkosti chtěl zamyslet nad výší trestní sankce a nad tím, zda je opravdu nutné, aby dolní hranice trestu odnětí svobody byla šest měsíců.

K tomu je nutné uvést, alespoň základní statistiky, náhledy na pojetí recidivy a co to recidiva vlastně je. Pojem recidivy je v teorii popisován ve třech rovinách a to v trestněprávním

²⁶⁴ ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. Trestněprávní revue, 2009, č. 10, str. 291 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

vymezení, kriminalisticko-statistickém a kriminologickém. Každý vědní obor s tímto pojmem pracuje odlišně a proto se statistické údaje o recidivě často liší. Trestněprávní vymezení spočívá v tom, že pachatel se dopustí trestného činu opětovně poté, co byl již za předchozí trestný čin pravomocně odsouzen. Ve kriminalisticko-statistickém jde o označení opětovných trestných stíhání a odsouzených pachatelů k trestu, jde tedy o to, že pachatel je opakovaně evidovaný v kriminálních statistikách ať už soudních nebo vězeňských. Poslední z uvedených se věnuje obecně opakujícímu se asociálnímu chování osob.²⁶⁵

Recidiva je bezpochyby společenským problémem, ohlédneme-li se totiž do statistik rezortu vnitra, zjistíme, že podíl recidivujících osob na páchání celkové trestné činnosti je značný. V letech 2009 až 2015 se pohyboval v rozmezí od 45,9 % do 53,2 %²⁶⁶ a jinak tomu nebylo ani v roce 2018, kdy došlo k mírnému snížení na 44,3 %.²⁶⁷ U trestného činu krádeže byla četnost recidivistů ještě výraznější a činila dokonce až 70,1 %.²⁶⁸ Je nutné uvést, že ve statistikách rezortu vnitra je za recidivistu považován takový pachatel úmyslného trestného činu, který již byl v minulosti za jiný úmyslný čin pravomocně odsouzen.

Naopak v soudních statistikách je možné najít odlišná čísla hlavně z důvodu toho, že se evidují pouze soudem označení recidivisté. Dle mého názoru je nutné se podívat na statistiku, která uvádí, jak velkou část tvoří recidivisté u nepodmíněných trestů odnětí svobody a to právě z důvodu výše sankce uvedené u druhého odstavce krádeže. Od roku 2009 do roku 2015 se podíl recidivistů u nepodmíněných trestů pohyboval v rozmezí 42,9 % až 51 %.²⁶⁹

Jak z výše uvedených statistik vyplývá, polovina z nepodmíněných trestů odnětí svobody byla uložena recidivistům. Položme si ale otázku – je opravdu nutné mít stanovenou dolní hranici i u krádeže dle druhého odstavce? Není tato hranice příliš přísná? K nepodmíněnému trestu odnětí svobody totiž může být odsouzena i recidivující osoba, v případě, že se dopustí bagatelní krádeže. Což potvrdil i Nejvyšší soud, když uvádí že: „Zařazením krádeže spáchané speciálním recidivistou do zvláštní skutkové podstaty s přísnějším postihem, než je

²⁶⁵ MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminální recidiva a recidivisté: (charakteristika, projevy, možnosti trestní justice)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-119-6. str. 8-10

²⁶⁶ ROZUM, Jan, Jan TOMÁŠEK, Jiří VLACH a Lucie HÁKOVÁ. *Efektivita trestní politiky z pohledu recidivy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-164-6 [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/439.pdf>

²⁶⁷ Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

²⁶⁸ Vypočteno jako podíl recidivistu na objasněných trestných činech krádeže. In: Ibid.

²⁶⁹ ROZUM, Jan, Jan TOMÁŠEK, Jiří VLACH a Lucie HÁKOVÁ. *Efektivita trestní politiky z pohledu recidivy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-164-6. [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/439.pdf> str. 49-51

tomu ve skutkové podstatě základní, je důsledkem názoru zákonodárce, že recidiva sama o sobě je již dostatečně závažnou okolností, vyžadující (dokonce přísnější) trestní postih, a to bez ohledu (v obecném smyslu) na hodnotu odcizené věci a výši škody. (...) Proto také spáchání přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku odůvodňuje závěr o existenci společenské škodlivosti, neexistují-li v konkrétní věci natolik výjimečné okolnosti, ze kterých by bylo možné dovodit opak.²⁷⁰ Není to také jeden z problému přepínání trestních sankcí, čím dochází dle mého názoru k přeplněnosti²⁷¹ věznic?

Z výše uvedených důvodů si myslím, že je dolní hranice šesti měsíců trestu odnětí svobody příliš přísná. Řešením by dle mého názoru mohlo být její úplné zrušení, s tím, že by zaleželo posouzení závažnosti skutku na soudci. Po mé navrhované úpravě by tedy ustanovení mohlo znít: *Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.* Myslím si, že lepší by bylo řešit příčinu, tedy nápravu pachatele alternativními tresty a výchovnými prostředky, než odsouzením k trestu odnětí svobody do vězení.

3.1.3.7 Škoda větší, značná a velká

Výše škody je důležitým rozlišovacím znakem závažnosti majetkových činů. Určení výše škody a její kritice jsem se věnoval již v předchozí kapitole a proto na ni tímto odkazuji (kapitola 3.1.3). U krádeže lze ve kvalifikovaných skutkových podstatách najít ve třetím odstavci škodu větší, za níž je možné uložit trest odnětí svobody od jednoho do pěti let, ve čtvrtém odstavci písmena c) škodu značnou, za níž je možné uložit trest odnětí svobody od dvou do osmi let a v pátém odstavci písmena a) škodu velkou, za níž je možné uložit nejprísnejší trest – a to odnětí svobody ve výši pěti až deseti let.²⁷² Zákonodárce dle mého názoru do ustanovení o krádeži nezařadil škodu nikoli malou a to z toho důvodu, že postačuje až hranice škody větší. Soudce totiž může u konkrétního případu zohlednit výši škody dle obecných ustanovení o přitěžujících okolnostech. Výše trestu odnětí svobody až na deset let je

²⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2018., sp. zn.: 7 Tdo 446/2017 [online]. [cit. 2019-6-22] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁷¹ Dle zprávy Evropské rady je v České republice ve věznicích 208,8 osob v přepočtu na 100 000 obyvatel, což je jedno z nejvyšších čísel v Evropské unii. In: Aebi, M. F., & Tiago, M. M. SPACE I 2018 – *Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations*, [online] Strasbourg 2018 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: http://wp.unil.ch/space/files/2019/04/FinalReportSPACEI2018_190402.pdf, str. 28.

²⁷² Pro jednotlivé hranice výše škody srov. In: Ustanovení § 138 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

u krádeže se značnou škodou důležitá, protože se již jedná o zvlášť závažný zločin²⁷³, u kterého je trestná i příprava²⁷⁴.

Dle mého názoru pokud projede navrhovaná změn výše škody, budou tresty přiměřené a není potřeba na celkové konstrukci dále nic měnit.

3.1.3.8 Organizovaná skupina

Krádež je výrazněji trestána také v případě, že je spáchána osobou, která je členem organizované skupiny. Za takové protiprávní jednání stanovil zákonodárce v ustanovení § 205 odstavci čtvrtém písmena a) TZ, trest odnětí svobody od dvou do osmi let. Interpretaci organizované skupiny v TZ nenajdeme a proto je nutné její výklad dovozovat ze soudní praxe. Organizovanou skupinou je podle judikatury sdružení tří²⁷⁵ osob, pro které je typická dělba úkolů a jehož činnost se vyznačuje známkami koordinovanosti a plánovitosti. To zvyšuje pravděpodobnost úspěchu, s čímž také souvisí vyšší míra nebezpečnosti pro společnost.²⁷⁶ Osoba nemusí být oficiálně přijata do organizované skupiny, stačí aby se aktivně podílela na její činnosti. Vzhledem ke specifickému znaku je nutné, aby byl naplněn úmysl pachatele.

V minulosti byly předmětem krádeží organizovaných skupin zejména motorová vozidla, která byla jednoduchou kořistí. Dle statistik bylo v roce 2009 nahlášeno 14 770²⁷⁷ odcizení motorových vozidel, zatímco v roce 2018 jich bylo pouze 3469²⁷⁸. Tento dlouhodobě klesající trend dle mého názoru bohužel nelze přisuzovat právní úpravě nebo činnosti orgánu činných v trestním řízení, ale zdokonalování techniky a zabezpečovacích systémů. Je tedy otázkou na jakou oblast trestné činnosti se tyto organizované a specializované skupiny přeorientovaly. Nedělám si totiž iluze, že by se tyto organizované skupiny najednou rozpustily.

²⁷³ Ustanovení § 14 odst. 3 Ibid.

²⁷⁴ Ustanovení § 205 odst. 6. Ibid.

²⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyšší soud České socialistické republiky, ze dne 18. 7. 1985., sp. zn.: 11 To 51/85 [online]. [cit. 2019-6-21] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁷⁶ Rozhodnutí Nejvyšší soud České socialistické republiky, ze dne 28. 5. 1976., sp. zn.: 4 To 13/76 [online]. [cit. 2019-6-21] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁷⁷ Statistický přehled kriminality za rok 2009 [online]. Česká republika: PČR, 2019 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>

²⁷⁸ Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2019 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

3.1.3.9 Výjimečné události ohrožující životy a zdraví lidí

Ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) TZ upravuje krádež spáchanou za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek osob. Za tento trestný čin je možné pachateli uložit trest odnětí svobody v rozmezí dvou až osmi let. Stav ohrožení státu je oprávněn na návrh vlády vyhlásit Parlament České republiky a to v případě bezprostředního ohrožení státu. Druhou ještě závažnější situací je válečný stav, který rovněž vyhláší Parlament České republiky a to v případě, že je republika napadena nebo je nutné plnit mezinárodní závazky státu.²⁷⁹

Dle mého názoru by mohlo být ustanovení zrušeno a to z důvodu jeho nadbytečnosti, detailněji odkazuji na předchozí kapitolu o evakuovaném území (kapitola 3.1.3.5).

3.1.3.10 Teroristické trestné činy

Terorismus se stal v globálním měřítku fenoménem poslední doby. Na vývoj tedy musela reagovat pod tlakem mezinárodního práva i úprava českého trestního práva. To se stalo novelou č. 455/2016 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 2. 2017. Touto novelou došlo v ustanovení krádeže ke změnám v odstavci pátém, písmena b). Nově bude pachatel potrestán v rozmezí pěti až deseti let, dopustí-li se trestného činu krádeže s úmyslem umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, trestného činu financování terorismu dle ustanovení § 312d TZ, nebo vyhrožování teroristickým trestným činem dle ustanovení § 312f TZ. Došlo tedy k vyjmutí trestného činu vlastizrady.²⁸⁰

Podstatou je tedy postihovat jednání, které by mohlo vést k podpoře teroristických struktur. V souladu s principem co není zakázáno, je dovoleno, je potřeba pamatovat i na tato jednání, a to přestože si myslím, že bude takovéto ustanovení užito jen velice zřídka, zdali vůbec.

3.1.4. Subjekt

Mezi obligatorní znaky skutkové podstaty řadíme i subjekt trestného činu, jimž je pachatel. Dle ustanovení § 22 odst. 1 TZ je pachatelem trestného činu osoba, která svým jednáním naplní znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Za

²⁷⁹ Srov. Článek 43 odst. 1 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,

²⁸⁰ Ustanovení § 205 odst. 5 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

pachatele je považován i spolupachatel a v širším pojetí také účastník²⁸¹. Definice pachatele není úplná, jelikož opomíjí věk, přičetnost i rozumovou vyspělost u dospělých, případně mravní vyspělost u mladistvých. Až do účinnosti zákona ZTOPO byla za pachatele považována pouze osoba fyzická, která v době činu byla přičetná, dovršila patnáctý rok věku, byla rozumově, případně mravně vyspělá, šlo-li o mladistvého pachatele, a u některých trestných činů bylo také zapotřebí, aby byl naplněn zvláštní znak (např. recidiva). Pro bližší vymezení obecných znaků odkazují na příslušnou literaturu.²⁸²

Dne 1. 1. 2012 nabyl účinnosti ZTOPO, který rozšířil trestní odpovědnost i na právnické osoby. ZTOPO v ustanovení § 9 odst. 1 definuje pachatele jako: „*právnickou osobu, které lze přičítat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem způsobem uvedeným v tomto zákoně*“. Od tohoto momentu mohla být pachatelem jak fyzická osoba, tak i osoba právnická. V původním znění byl ZTOPO postaven na pozitivním taxativním výčtu trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit. Trestný čin krádeže v tomto výčtu chyběl. Změna nastala v momentě, kdy zákonodárce s účinností novely č. 183/2016 Sb. převrátil koncepci pojetí trestných činů na výčet negativní. Od této chvíle se právnická osoba může dopustit všech trestných činů, za splnění podmínek přičitatelnosti²⁸³, kromě činů vymezených v § 7 ZTOPO. Ve výčtu není uveden trestný čin krádeže.

S účinností novely se tedy trestného činu krádeže může dopustit jak fyzická osoba, tak i právnická osoba, za splnění obecných znaků kromě dvou výjimek. První z nich dopadá na vlastníka věci. Ten se nemůže dopustit krádeže na věci, jež je v jeho vlastnictví. Druhá z nich směřuje na speciální požadavky pachatele. Až na jednu výjimku stanovenou v § 205 odst. 2 TZ nevyžaduje žádné speciální požadavky na pachatele. Podmínkou, která dle odstavce druhého musí být splněna, je, že pachatel byl v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán za trestný čin krádeže, případně i loupeže.

3.1.5. Subjektivní stránka

České právo je postaveno na odpovědnosti za zavinění. Zavinění je obligatorním znakem subjektivní stránky trestného činu. Jelínek ho charakterizuje jako: „*vnitřní psychický vztah člověka k určitým skutečnostem, jež zakládají trestný čin, ať již vytvořeným pachatelem nebo*

²⁸¹ Ustanovení § 22 až § 24 Ibid.

²⁸² Srov. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 202-215.

²⁸³ Ustanovení § 8 zákona č. 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.

*objektivně existujícím bez jeho přičinění již v době činu“.*²⁸⁴ Lze říci, že zavinění je vytvořeno na dvou základních složkách. Těmi jsou *složka vědění* a *složka vůle*. Zatímco složka vědění představuje vnímání a představu pachatele v době spáchání trestného činu, tak složka volní představuje chtění nebo srozumění osoby. Na základě těchto složek rozlišujeme dvě formy zavinění a těmi jsou úmysl a nedbalost.

Princip odpovědnosti za zavinění je vyjádřen v ustanovení § 13 odst. 2 TZ, které stanovuje, že: *k trestní odpovědnosti je třeba úmyslného zavinění nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti*. Pro základní skutkové podstaty tedy platí, že pokud není uvedeno výslovně, že postačuje zavinění z nedbalosti, je třeba úmyslného zavinění. Naopak u kvalifikovaných skutkových podstat, není-li stanoveno jinak, postačuje zavinění z nedbalosti.²⁸⁵

Obecně platí, že zavinění se musí vztahovat na všechny skutečnosti, které jsou znaky skutkové podstaty trestného činu. Jinými slovy, u trestného činu krádeže je nutné prokázat úmysl u všech znaků objektivní stránky včetně přisvojení. U krádeže je také nezbytné, aby úmysl směřoval k přisvojení si cizí věci zmocněním, *nikoli jen po přechodnou dobu*. Pokud by bylo prokázáno, že obviněný chtěl disponovat s věcí jen po přechodnou dobu, bylo by nutné kvalifikovat jednání dle ustanovení o neoprávněném užívání cizí věci.²⁸⁶ Pachatel ale nemusí mít v úmyslu odcizenou věc trvale užívat, o krádež půjde i v případě, že odcizenou věc zahodí, daruje a případně zničí. Důležitým znakem je vyloučení poškozeného z dispozice s takovou věcí. Úmysl pachatele přisvojit si cizí věc musí existovat v momentě, kdy se dané věci zmocňuje. Pokud by totiž v momentě, kdy si přisvojuje cizí věc, myslel, že daná věc je jeho a až záhy by zjistil, že se jedná o věc cizí, nejednalo by se o trestný čin krádeže, ale o trestný čin zatajení věci^{287, 288}.

V dřívější judikatuře bylo dovozováno, že pokud pachatel odcizí peněženku s úmyslem zmocnit se finančních prostředků, musí si být vědom toho, že tam mohou být i jiné hodnoty (šek, jízdenka) a v takovém případě odpovídal i za tuto škodu.²⁸⁹ V dnešní době je to

²⁸⁴ *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 219

²⁸⁵ Ustanovení § 17 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

²⁸⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 21. 9. 2011, sp. zn.: 3 Tdo 579/2011 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁸⁷ Ustanovení § 219 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

²⁸⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. 3. 2008, sp. zn.: 8 Tdo 342/2008 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 2. 11. 1984, sp. zn.: 4 Tz 33/84 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

relevantní zejména u platebních karet, které má každý většinou u sebe, popřípadě v peněžence. Tento názor byl překonán nálezem Ústavního soudu z roku 2004, ve kterém uvádí následující: „*Tvrzení obsažené v odůvodnění rozsudku nalézacího soudu, totiž že obžalovaní „museli předpokládat, že poškozený může mít platební karty ve svých osobních věcech“, postrádá jakékoli zdůvodnění a svou povahou se blíží konstatování údajné notoriety. Při dokazování v trestním řízení je takovýto způsob argumentace nepřijatelný“.*²⁹⁰ Nejvyšší soud měl za to, že náleze je již překonaný a začal krádeže peněženek posuzovat optikou původního rozhodnutí z roku 1984 - pachatel musí počítat s tím, že součástí peněženky mohou být platební karty.²⁹¹ Ústavní soud, ve svém novějším nálezu zakročil a uvedl, že závěry o úmyslu nepřímém musí být podloženy konkrétními zjištěnými okolnostmi. Je vyloučeno, aby bez patřičného dokazování bylo jednání automaticky kvalifikováno jako krádež v jednočinném souběhu s trestným činem neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. Dle jeho názoru tímto extensivním výkladem dochází k vyprazdňování subjektivní stránky trestného činu.²⁹²

Se subjektivní stránkou trestného činu u majetkových trestných činů, a zejména krádeže, je úzce spojen také omyl. Jedná se o nesoulad představy pachatele s objektivní realitou. Pro majetkové trestné činy bude nejvýznamnějším skutkový omyl pozitivní o okolnostech, které by naplňovaly znaky mírnějšího trestného činu v prvním případě, a v druhém případě znaky přísnějšího trestného činu. V prvním případě bude pachatel potrestán za mírnější trestný čin, zatímco ve druhém případě bude potrestán za pokus přísnějšího trestného činu.

Uveďme si dva totožné případy ale s rozdílnou představou pachatele. V prvním z nich se pachatel zmocnil cizí kabelky, jejíž reálná hodnota byla 20 000 Kč, ale pachatel si myslel, že je to značková kabelka, která má hodnotu 100 000 Kč. V takovém případě bude nutné posoudit jednání jako pokus krádeže s větší hodnotou dle ustanovení § 21 odst. 1 TZ, § 205 odst. 1 písm. a), odst. 3 TZ, s maximální výší trestu odnětí svobody pěti let. Ve druhém případě se pachatel zmocnil cizí kabelky, jejíž reálná hodnota byla 100 000 Kč, ale pachatel si myslel, že je to obyčejná kabelka v hodnotě 7 000 Kč. Ledaže by bylo zjevné, že daný předmět má zmíněnou vyšší hodnotu. V takovém případě bude jednání nutné kvalifikovat

²⁹⁰ Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 17. 6. 2004, sp. zn.: IV. ÚS 37/03 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁹¹ Srov. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 15. 11. 2011, sp. zn.: 8 Tdo 1419/2011 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁹² Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 19. 6. 2014, sp. zn.: III. ÚS 3255/13 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

jako krádež nikoliv nepatrné hodnoty dle ustanovení § 205 odst. 1 písm. a) TZ s maximálním trest odnětí svobody na jeden rok.

Na těchto případech jsem se snažil demonstrovat, jak důležité je správně objasnit všechny podstatné náležitosti a skutečnosti včetně představ pachatele z důkazních prostředků, protože se nejedná pouze o teoretické poznatky, ale tyto drobnosti mají reálný dopad na výši trestů a tím i na život jednotlivce.

4. Právní úprava krádeže v Anglii a její srovnání s TZ

Ochrana člověka, života a jeho majetku je ve všech demokratických zemích v popředí na pomyslném žebříčku chráněných hodnot. Proto si myslím, že může být velice přínosné nahlédnout do úpravy jiných zemí a podrobit tak právní úpravu komparativnímu srovnání. Dle názvu kapitoly je zřejmé, že tato část bude věnována právní úpravě krádeže v Anglii a to i přesto, že Anglie spadá do jiného systému právní kultury. Právní řády v jednotlivých státech se vyvíjely v různém historickém, politickém a kulturním prostředí. Právo až na výjimky vždy platí pouze na určitém území státu, z jehož suverenity je odvozována také možnost samostatné úpravy. Proto lze z historického hlediska a podobnosti hlavních znaků právní řády rozdělit do dvou základních právních systémů.²⁹³

Prvním z nich je systém práva *kontinentálního*, který vznikl v Evropě a postupně se rozšířil formou kolonizace do ostatních zemí na Blízkém Východě, Africe, Indonésii atp. Charakteristickým znakem kontinentálního systému je, že hlavním pramenem práva jsou psané zákony, které jsou výsledkem legislativní činnosti zvolených zástupců. V rámci právní síly jsou tedy zákony na samém vrcholu, zatímco soudní rozhodnutí by měla být omezena pouze na jejich výklad a interpretaci.²⁹⁴

Druhým systémem je právo *angloamerické*, které vzniklo v Anglii a bylo původně nazýváno *common law*. Anglické právo platí ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku s výjimkou Skotska a některých dalších zemí. Tento systém je naopak charakterizován tím, že nejdůležitějším pramenem práva jsou soudní rozhodnutí, kdy soudce, na rozdíl od kontinentálního postavení, právo nejen nalézá, ale také i tvoří. Soudní rozhodnutí ale nejsou výlučným pramenem práva, i v angloamerickém systému existuje právo psané. Tyto normy nejsou však chápány jako vyčerpávající úprava problematiky, ale pouze jako určitý základ pro soudce, ze kterého by měl při svém rozhodování vycházet. Proto je typické, že je zákon psán velmi obecně a je u něj ponechán značný prostor pro dotvoření soudními rozhodnutími, jelikož právo soudcovské má větší právní sílu než právo psané.²⁹⁵

²⁹³ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-652-1. str. 115-117.

²⁹⁴ KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 80-7179-089-3. str. 112-113

²⁹⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 80-7179-028-1. str. 94-95.

Právní řád v České republice spadá do kontinentálního systému, kde nejdůležitějšími prameny trestního práva jsou TZ a TR a soudní rozhodnutí by měla sloužit pouze k jejich interpretaci. Dle mého názoru tomu tak vždy není a dochází k částečnému posunu a prolamování čistě kontinentálního pojetí, kdy soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu a nálezy soudu Ústavního začínají mít čím dál tím větší důležitost a to i přesto, že nejsou formálním pramenem práva. Příkladem může být vymezení pojmu prisvojení, jehož úprava v psaných zákonech absentuje, dále je také možné uvést z minulosti vymezení výše škody, jež bylo rozebráno v historických kapitolách nebo stanovení množství nižšího než malého u omamných látek²⁹⁶. I z těchto důvodů si myslím, že není úplně od věci se zaměřit na právní úpravu Anglie, kde soudci mají výsostné postavení.

4.1 Základní znaky trestného činu a úprava krádeže v zákoně Theft Act z roku 1968

Jak již bylo výše uvedeno, právní systém Anglie řadíme do angloamerického systému, kde jsou základem soudní rozhodnutí. Od druhé poloviny 20. století ale nastává přibližování se kontinentálnímu systému práva. Dochází ke tvorbě velkého množství zákonů, kterými musel zákonodárce reagovat na prudký vzrůst kriminality. V těchto zákonech je možné spatřovat kodifikování dříve nepsaných pravidel, případně pravidel vyjádřených pouze soudními rozhodnutími. Existující precedenty jsou nadále platné, ale nesmí být v přímém rozporu se zákonem. Mezi takové zákony řadíme i Theft Act z roku 1968, který nově vymezil základní znaky majetkových trestných činů. Kromě vymezení trestného činu krádeže a loupeže, je v něm nově možné nalézt také úpravu podvodu, zpronevěry nebo i falšování účetnictví.²⁹⁷

Pro trestní odpovědnost dle Anglického trestního práva je nutné nade vší pochybnost naplnit dvě složky a těmi jsou *actus reus* a *mens rea*. *Actus reus* lze definovat jako protiprávní jednání nebo opomenutí pachatele, kterým v příčinné souvislosti způsobil předpokládaný následek, někdy také označován jako *vinný akt*. *Mens rea* je možné vystihnout jako psychický vztah pachatele k následkům svého protiprávního jednání. Pro pochopení je možné uvést příklad vraždy, u které bude *actus reus* jednáním zapříčiňující smrt oběti a *mens rea* úmysl

²⁹⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 13. 3. 2014., sp. zn.: Tpjn 301/2014 [online]. [cit. 2019-6-17] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

²⁹⁷ KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. *Dějiny angloamerického práva*. Praha: Linde, 2007. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-688-4. str. 182-183.

pachatele usmrtit danou osobou.²⁹⁸ Jestliže nejsou nade vší pochybnost prokázány obě výše uvedené složky, nemůže být pachatel odsouzen. Je zřejmé, že ačkoliv Anglické trestní právo užívá jiných institutů pro vymezení trestných činů, je možné říci, že jsou si velice podobné s naší úpravou objektivní a subjektivní stránky trestného činu. Hlavním rozdílem je v *mens rea*. Ta je vždy vymezena u jednotlivého trestného činu, zatímco v TZ je subjektivní stránka trestného činu upravena v obecné části.

Jak již bylo uvedeno výše, základním zákonem upravující trestný čin krádeže je Theft Act z roku 1968. Krádeži se věnuje prvních sedm paragrafů zákona. Definici krádeže je možné nalézt hned v § 1 TA. Volný překlad této definice je následující: „*Krádež spáchá ten, kdo si nečestně přivlastní majetek ve vlastnictví jiné osoby s úmyslem trvale zbavit vlastníka majetku*“²⁹⁹. Trestný čin tedy charakterizuje pět základních znaků. Tři z nich vymezují *actus reus*, tedy objektivní stránku, a těmi jsou *přivlastnění, majetek a vlastnictví jiného*. Dva zbylé charakterizují *mens rea*, tedy subjektivní stránku, a těmi jsou *nečestnost a úmysl trvale zbavit vlastníka majetku*. Nejvyšší možnou sankcí je trest odnětí svobody ve výši 7 let. Zvláštností je, že dle anglického práva není výše škody kvalifikačním znakem krádeže.³⁰⁰

4.1.1. Přivlastnění

V českém právu se dopustí krádeže osoba pouze v případě, že si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní a tímto způsobem vyloučí možnost vlastníka nebo faktického držitele s věcí nakládat. V Anglii je jednání definováno a pojato jinak. Dle výkladového ustanovení § 3 odst. 1 TA dochází k přivlastnění *při jakémkoliv zasažení do majetkových práv vlastníka případně faktického držitele věci, a to i v případě že danou věc získal jinak než krádeží*³⁰¹. V anglickém právu je oproti našemu právnímu řádu pojem přivlastnění daleko širší a není omezeno pouze na zmocnění se věci nebo držbu věci.

Je nutné pamatovat na to, že pouhým přivlastněním neboli zásahem do majetkových práv se osoba nedopouští trestného činu krádeže. Krádeže se osoba dopustí pouze v případě, že si

²⁹⁸ JEFFERSON, Michael. *Criminal law*. Fifth edition. Pearson Education Limited, 2001. ISBN 0-582-438144. str. 127-128, 145-147.

²⁹⁹ CRACKNELL, Douglas. *Criminal law*, Sixth edition. Routledge-Cavendish, 2008. ISBN 0-415-45121-3. str. 53-55.

³⁰⁰ SIMESTER, A. P. a G. R. SULLIVAN. *Criminal law: theory and doctrine*. Third edition. Portland, Or.: Hart Pub., 2007. ISBN 978-1-84113-705-6. str. 441-442

³⁰¹ Srov. Ustanovení § 3 odst. 1 Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-17] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

danou věc přivlastní nečestně s úmyslem trvalého odnětí věci.³⁰² O zásah do majetkových práv půjde tedy v jakémkoliv případě, kdy osoba začne vykonávat práva, která náleží pouze vlastníkovu nebo faktickému držiteli. Není nutné, aby byla přivlastněna všechna majetková práva, postačuje pouze zasažení do některého z nich.³⁰³ Takový zásah do majetkových práv může nastat i několikrát na stejné věci a to až do momentu, než si onu věc osoba přivlastní s úmyslem ji ukrást. Jako příklad je možné uvést osobu, která si z věšáku omylem vezme cizí bundu domnívající se, že je vlastníkem této bundy. K přivlastnění, neboli k zásahu do majetkových práv jiného, bude docházet pokaždé, kdy tuto bundu osoba užije, a to až do momentu, kdy zjistí, že bunda patří jiné osobě.³⁰⁴

Dle anglického pojetí není podstatné, jak by se zachoval vlastník, a proto ani souhlas vlastníka nevyklučuje přivlastnění si věci. Tento názor byl potvrzen v rozhodnutí *R v Gomez*. Gomez zastával pozici prodavače v obchodě. Jednoho dne se domluvil se svými kamarády, kteří měli kradené šeky, aby přišli do obchodu a nakoupili za ně zboží. Gomez, vědom si toho, že šeky jsou kradené, přemluvil majitele obchodu, aby šeky přijal a vydal jim za ně zboží, čímž došlo k platnému uzavření kupní smlouvy. Následně byl za toto jednání Gomez obviněn z krádeže. Soud judikoval, že souhlas majitele obchodu nevyklučuje postižení Gomeze za trestný čin krádeže.³⁰⁵ Přivlastnění věci není za určitých okolností vyloučeno ani v případě darování věci. V případě *R v Hinks* byla obviněná uznána vinou z trestného činu krádeže, a to i přestože ji věci byly darovány osobou, o níž pečovala. Soud totiž prokázal, že obviněná měla značný vliv na takovou osobu a svým způsobem ji donutila k tomu, aby ji věci darovala.³⁰⁶

Jedinou výjimkou je zvláštní ustanovení, které upravuje situaci, kdy osoba v dobré víře koupí věc a následně zjistí, že věc je kradená. V takovém případě je vyloučeno, aby byla osoba stíhána za trestný čin krádeže.³⁰⁷

Z výše uvedeného je zjevné, že anglické pojetí se neomezuje pouze na přivlastnění zmocněním, ale k přivlastnění dochází při jakémkoliv zásahu do majetkových práv oprávněné osoby. Krádež tedy zahrnuje i formy jednání, které jsou v našem právním řádu

³⁰² ORMEROD, D. C. a Karl LAIRD. *Smith and Hogan's criminal law: text, cases, and materials on criminal law*. Eleventh edition. New York, NY: Oxford University Press, [2014]. ISBN 978-0-19-969-488-4. str. 742.

³⁰³ Rozhodnutí ve věci *R v Morris* (1983) 3 WLR 697 House of Lords.

³⁰⁴ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. Sixth edition. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227. str. 514-524.

³⁰⁵ Rozhodnutí ve věci *R v Gomez* (1993) AC 442 (HL).

³⁰⁶ Rozhodnutí ve věci *R v Hinks* (2001) 2 AC 241 (HL)

³⁰⁷ Srov. Ustanovení § 3 odst. 2 Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-18] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

charakteristické pro jiné trestné činy, a to zejména podvod, zpronevěra nebo zatajení cizí věci. Dle mého názoru je tato konstrukce velice zastaralá a nepraktická, což může mít i velice neblahé následky, kdy i v případě, že byla osobě darována věc, může být takové jednání posouzeno jako trestný čin krádeže.

4.1.2. Majetek

TZ užívá termín *věc*, zatímco anglická úprava odlišně užívá pojem majetek. Myslím si, že tento termín zvolili z důvodu lepšího vystižení majetkových práv jako předmětu krádeže. Majetek je druhým ze znaků *actus reus* krádeže. TA ve výkladovém ustanovení § 4 odst. 1 majetek definuje jako: „*peníze a všechny ostatní majetek, ať již nemovitý nebo movitý, včetně žalovatelných práv a jiného nehmotného majetku*“. Tato definice je velice obecná a čistě dle jazykového výkladu bychom do ní zařadily věci, které nemohou být předmětem krádeže. Proto je třeba si všechny pojmy vyjasnit. *Penězi* jsou myšleny mince nebo bankovky. Věci movité jsou obdobně jako v TZ hlavním předmětem krádeže, a to bez jakéhokoliv omezení. Dle výkladového ustanovení by se mohlo zdát, že dle anglického práva mohou být předmětem krádeže i věci nemovité, není to ale tak jednoznačné. Pozemek ani jiné stavby samozřejmě nemohou být předmětem krádeže, takže oplocením pozemku není naplněn *actus reus* krádeže. Zákon TA ale v ustanovení § 4 odst. 2 písm. a) až c) stanovuje několik výjimek, při jejichž splnění může dojít ke krádeži nemovité věci. Jako krádež nemovité věci tedy budou posuzovány následující případy:

- a) jestliže likvidátor společnosti nebo zástupce vlastníka nemovité věci na základě plné moci prodá větší část nemovité věci, než byl oprávněn prodat,
- b) jestliže osoba, která nemá pozemek v držení si přivlastní cokoliv, co tvořilo součást pozemku tím, že ji oddělí nebo způsobí její oddělení, případně poté, co došlo k samovolnému oddělení
- c) jestliže si osoba, která má uzavřenou nájemní smlouvu s vlastníkem, přivlastní stavbu, jakoukoliv její část nebo jakoukoliv jinou budovu, která je určena k společnému užití s pozemkem.³⁰⁸

Anglické právo tedy na rozdíl od české úpravy umožňuje za výše uvedených podmínek krádež věci nemovité. Rozdílně je posuzována situace uvedená pod písm. b), kdy dle

³⁰⁸ CRACKNELL, Douglas. *Criminal law*, Sixth edition. Routledge-Cavendish, 2008. ISBN 0-415-45121-3. str. 54

anglického práva jde o krádež nemovité věci, zatímco dle českého práva dochází oddělením součástí věci ke změně věci nemovité na věc movitou, a v takovéto situaci se bude jednat o krádež věci movité.

Z definice nám zbývají žalovatelná práva a nehmotný majetek. Pojmem žalovatelná práva se má na mysli pohledávka, která může být uplatněna u soudu. Ke krádeži nehmotného majetku dochází v momentě, kdy pachatel prodává práva z patentu nebo ochranných známek, aniž by k tomu byl oprávněn.³⁰⁹ V českém právu byla obdobná úprava až do novely č. 86/2015 Sb., která reagovala na nové pojetí věci dle NOZ. Novelou došlo k vynětí právě jiných majetkových hodnot, které jsou momentálně zahrnuty již pod pojmem věci. Tento výčet ale není konečný, anglická judikatura výčet rozšiřuje. Předmětem krádeže mohou být i drogy,³¹⁰ domácí zvířata³¹¹, volně rostoucí houby, rostliny, ovoce, a to v případě, že je osoba sbírá za účelem prodeje nebo výdělku, ale také i tělní tekutiny jako krev, sperma nebo sliny. Naopak za věc ve spojení s krádeží není považována informace³¹², elektrický proud³¹³, lidská mrtvola³¹⁴ a také divoké zvíře.³¹⁵

4.1.3. Věc ve vlastnictví jiné osoby

V obvyklém případě není příliš těžké zjistit vlastníka věci a tím i osobu poškozenou. Právo ale musí pamatovat i na ne zcela jednoznačné situace. Je nutné vyřešit jakému okruhu osob se bude poskytovat ochrana vlastnického práva. Tyto otázky TA řeší ve čtyřech odstavcích pátého ustanovení. Prvním z nich je ustanovení § 5 odst. 1 TA, jehož volný překlad je následující: „*majetek bude považován ve vlastnictví jiné osoby i v případě, že vykonává pouze držbu nebo má kontrolu nad věcí, dále také v případě, že k věci má jakýkoliv druh vlastnického práva nebo podílu*“.³¹⁶ Ochrana se totiž poskytuje nejen vlastníkům či spoluvlastníkům věci, ale také i komukoliv, kdo má věc u sebe, má nad ní kontrolu³¹⁷ nebo kdo má věc v držení. Zákon nerozlišuje, jestli držba je poctivá nebo nepoctivá, ochrany

³⁰⁹ Rozhodnutí soudu ve věci *Mensah Lartey and Relevy*, (1996), Cr App R 143 (CA).

³¹⁰ Rozhodnutí soudu ve věci, *R v Smith (Michael Andrew)*, (2011).

³¹¹ Srov. Ustanovení § 4 odst. 4 Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-17] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>

³¹² Rozhodnutí soudu ve věci *Oxford v Moss* (1979) 68 Cr App R 183 (CA).

³¹³ Rozhodnutí soudu ve věci *Low v Blease* (1975) Crim LR 513.

³¹⁴ Rozhodnutí soudu ve věci *White* (1853) 169 ER 696.

³¹⁵ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227. str. 506-509.

³¹⁶ Srov. Ustanovení § 5 odst. 1 Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-17] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

³¹⁷ Rozhodnutí soudu ve věci *Woodman* (1974) QB 754 (CA).

požívá i zloděj, který věc ukradl jiné osobě.³¹⁸ V dalších odstavcích se řeší již specifické ne příliš časté případy.

Ve druhém odstavci pátého ustanovení zákona TA je upravena ochrana institutu podobající se našemu veřejně prospěšnému svěrenskému fondu, bez určeného beneficenta (charitable trust). V takovém případě je oprávněn k ochraně generální prokurátor. Ve třetím odstavci je pamatováno na situaci, kdy osoba obdrží věc od jiné osoby a s touto věcí má pak určitým způsobem naložit. I přestože je osoba, která věc obdržela, právoplatným vlastníkem věci dle občanského práva, v případě, že s věcí nenaloží určeným způsobem, bude považována za zloděje. Této konstrukci v našem TZ odpovídá ustanovení § 206 o zpronevěře.³¹⁹

Poslední odstavec upravuje situaci, kdy osoba se stane vlastníkem věci z důvodu pochybení jiné osoby. V takovém případě je osoba povinna navrátit majetek nebo obdrženou hodnotu nazpět. Odmítne-li tak učinit, bude tato věc posuzována jako věc ve vlastnictví jiné osoby a její držení bude tedy kvalifikováno jako krádež. Podobný případ musel řešit soud v Anglii, kdy příslušník policie odmítl po výzvě od zaměstnavatele navrátit přeplatek platu.³²⁰ Soud rozhodl, že v takovém případě lze peníze posuzovat jako věc ve vlastnictví jiného, v tomto konkrétním případě Policejního orgánu, a z tohoto důvodu může být jednání kvalifikováno jako krádež.³²¹ Dle české právní úpravy by taková situace byla posuzována jako bezdůvodné obohacení, protože schází právní titul k nabytí vlastnického práva.³²² Dle trestního práva by kvalifikování jednání dle ustanovení o krádeži nepřipadalo v úvahu. Takové jednání by bylo posuzováno jako trestný čin podvodu dle § 209 TZ³²³ nebo zatajení věci dle § 219 TZ³²⁴. Vodítko pro správné vyřešení poskytl Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí zdůraznil, že rozhodujícím znakem je, jestli pachatel o omylu jiné osoby věděl v době, kdy se peníze dostaly do jeho moci. Pokud by bylo prokázáno, že pachatel o tom, že peníze mu byly zaslány omylem, věděl, je možné jednání kvalifikovat pouze jako podvod. Ale v případě, že si

³¹⁸ Rozhodnutí soudu ve věci Kelly (1998) 3 All ER 741 (CA).

³¹⁹ „Kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou“.

³²⁰ Rozhodnutí ve věci A-G Ref (No 1 of 1983) [1985] QB 182.

³²¹ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227. str. 510-514.

³²² Srov. Ustanovení § 2991 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³²³ „Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou“.

³²⁴ „Kdo si přisvojí cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci náležením, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné“.

pachatel uvědomil omyl, třeba i po upozornění, až poté, co již získal cizí věc do své dispozice, je na místě posoudit takové jednání jako trestný čin zatajení věci.³²⁵

V TZ je věc doplněna přívyskem cizí, čímž dle mého názoru dává najevo a zdůrazňuje nemožnost krádeže věci vlastní. Anglické právo na to jde trošku jiným způsobem, a to opisem slov, věc patří někomu jinému než pachateli. Důsledek je však stejný. Obě úpravy poskytují ochranu nejen vlastníkově věci, ale také držiteli, případně komukoliv, kdo má nad věcí moc nebo kontrolu vůči třetí osobě. V obou právních úpravách se tedy vlastník věci nemůže dopustit trestného činu krádeže. Naopak anglické právo rozdílně kvalifikuje specifická jednání popsaná výše. Dle jejich úpravy by se jednání posuzovalo jako trestný čin krádeže, zatímco u nás, dle okolností, jako trestný čin podvodu či zatajení věci.

4.1.4. Nečestnost

Nečestnost je specifickým institutem anglického práva. Řadí se společně s úmyslem trvalého odnětí věci mezi znaky *mens rea* krádeže. Osoba jedná nečestně, jestliže se domáhá práva, ačkoliv nejedná v dobré víře. Základem pro tento institut je ustanovení § 2 TA. Ustanovení neposkytuje obecné výkladové pravidlo, ale pouze vymezuje konkrétní případy, kdy osoba nejedná nečestně. Zákon v ustanovení § 2 odst. 1 TA říká, že osoba přivlastňující si věc ve vlastnictví jiného nejedná nečestně v následujících případech:

- a) pokud je přesvědčena o tom, že je oprávněn vlastníka jeho majetku zbavit.
- b) pokud je přesvědčena o tom, že kdyby se vlastník o přivlastnění dozvěděl, tak by za stávajících podmínek s jeho jednáním souhlasil.
- c) pokud je přesvědčena o tom, že vlastníka není možné nalézt, ale tato situace se nevztahuje na správce majetku a zmocněnce.³²⁶

První z výše uvedených pravidel směřuje na situaci, kdy si osoba myslí, že danou věc vlastní. Typickým příkladem může být již zmíněná osoba v restauraci, která si omylem vezme bundu jiného hosta. V takovém případě totiž bude osoba přesvědčena, že může nakládat s věcí jako vlastní. Z těchto důvodů není možné posuzovat jednání osoby jako *nečestné*. Druhý bod bude zejména dopadat na osoby, které se navzájem znají, ať už se jedná o kamarády nebo o rodinné příslušníky. Podstatným je, že osoba předpokládá, že by vlastník za daných okolností svolil

³²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 5. 2007, sp. zn.: 5 Tdo 538/2007 [online]. [cit. 2019-6-18] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

³²⁶ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227. str. 531.

k přivlastnění dané věci. Proto je vyloučeno, aby takové jednání bylo považováno za *nečestné*. A poslední typ uvedený pod písmenem c) je možné vztáhnout na situaci, kdy z opodstatněných důvodů není možné nalézt ani zjistit skutečného majitele věci. Pokud naleznou odhozenou peněženku bez dokladů v lese, bylo by téměř nemožné najít původního vlastníka věci, za těchto okolností nebude splněna podmínka *nečestnosti*. Jinak by tomu bylo, pokud bych našel peněženku uprostřed města s doklady. V takovém případě je jednoduše dohledatelné, o čí peněženku se jedná a pokud bych si ji ponechal, bude splněna podmínka *nečestnosti*. V takovém případě by bylo možné za splnění dalších okolností kvalifikovat jednání jako krádež. Ve srovnání s českou úpravou by se případy, u nichž nebyl splněn znak *nečestnosti*, posuzovaly dle ustanovení § 18 odst. 1 TZ o skutkovém omylu negativním³²⁷, který vylučuje odpovědnost za úmyslný trestný čin a také za trestný čin spáchaný z vědomé nedbalosti.

TA dále uvádí, že pouhý úmysl a snaha zaplatit za danou věc nevylučuje spáchání krádeže. Představme si situaci, že na horské chatě je obchod. Bohužel prodavač není k nalezení. Pokud bych se rozhodl zboží vzít a tím si ho přivlastnit, bude mě možné stíhat za trestný čin krádeže, a to i přesto, že jsem měl v úmyslu za věc zaplatit a ponechal jsem z tohoto důvodu peníze u pokladny.³²⁸

Jestliže jednání nelze subsumovat pod jeden z těchto bodů zákona, je nutné konkrétní jednání dále poměřit subjektivním a objektivním testem *nečestnosti* jež vychází z rozhodnutí R v Gosh. Objektivní hledisko testu spočívá v tom, že je jednání poměřováno vůči chování průměrně inteligentní a čestné osoby. Jestliže by se průměrně čestná osoba zachovala stejně, není možné jednání posoudit jako *nečestné* a z tohoto důvodu není možné jednání kvalifikovat jako krádež. Naopak pokud bylo dle průměrně čestné osoby jednání shledáno jako *nečestné*, je nutné přistoupit k subjektivnímu testu. Subjektivní test bude splněn pouze pokud si pachatel v době jednání uvědomoval, že na takové jednání bude pohlíženo jako na *nečestné*. V takovém případě bude naplněn znak *nečestnosti*.³²⁹

V české úpravě znak *nečestnosti* ve skutkové podstatě krádeže absentuje. *Nečestnost* řadíme do prvků *mens rea* krádeže. Je tedy logické, že znak *nečestnosti* se nejvíce přibližuje

³²⁷ „O skutkový omyl negativní jde tehdy, jestliže pachatel nezná nějakou okolností patřící ke znakům trestného činu.“ In: JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3. str. 244

³²⁸ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227, str. 531-532.

³²⁹ Rozhodnutí ve věci R v Ghosh (1982) QB 1053 (CA).

subjektivní stránce trestného činu a určité prvky podobnosti lze také spatřovat v ustanoveních o negativním omylu skutkovém, jak již bylo popsáno výše.

4.1.5. Úmysl trvale zbavit vlastníka jeho majetku

Úmysl trvale zbavit vlastníka jeho majetku je druhým znakem *mens rea* krádeže, což odpovídá v české úpravě subjektivní stránce trestného činu. Jedná se o vnitřní vztah pachatele k trestnému činu, zjednodušeně řečeno, jde o to, co svým jednáním zamýšlel udělat.

Z definice krádeže jdou odvodit dva důležité znaky této části subjektivní stránky. Těmi jsou *trvalost a zbavení vlastníka jeho majetku*. Podstatným je, aby si pachatel přivlastňoval majetek s úmyslem trvale zbavit vlastníka jeho majetku. Není podstatným, aby došlo k trvalému odnětí věci jako takovému. Příkladem může být pachatel, který si ve videopůjčovně zapůjčí film s úmyslem jej vrátit za několik dní poté co se na něj podívá, aniž by za něj zaplatil. Takové jednání není možné kvalifikovat jako krádež, ale pouze jako neoprávněné užití cizí věci, jelikož zde chybí právě zmíněný znak *trvalosti*.

Dále musí být prokázán druhý znak a tím je již zmíněné *zbavení vlastníka jeho majetku*, Jako krádež bude posuzováno i vytrhnutí věci z ruky poškozeného i přesto, že takovou věc vyhodil pachatel z okna, jelikož byla naplněna jak podmínka *trvalosti*, tak i *zbavení vlastníka jeho majetku* a není relevantním, že z uvedeného jednání nemá pachatel žádný majetkový prospěch.

TA ve svém ustanovení § 6 odst. 1 stanovuje pravidla pro některé specifické typy jednání, u nichž není nutné prokazovat úmysl trvalého zbavení vlastníka majetku, jelikož se tento úmysl u nich předpokládá. Konstrukce tohoto ustanovení je postavena na úmyslu pachatele chovat se k věci jako k vlastní. Dle mého názoru došlo k tomuto rozšíření zejména z toho důvodu, že by často bylo nemožné prokázat úmysl pachatele a takto byla ulehčena pozice orgánů činných v trestním řízení.³³⁰ Prvním z nich je odhození věci po krádeži. Vezměme si příklad pachatele, který nasedne do cizího auta ujede několik kilometrů, ale následně zjistí, že v autě není dostatek benzínu. Z tohoto důvodu auto odstaví na nejbližším parkovišti a odejde. Obviněný v České republice by mohl namítat, že se chtěl pouze projet a pokud by mu nebyl prokázán úmysl trvalého přisvojení si cizí věci, bylo by jednání možné kvalifikovat pouze dle

³³⁰ Srov. Ustanovení § 6 odst. 1, Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-19] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

ustanovení § 207 TZ³³¹ jako neoprávněné užívání cizí věci. Naopak dle anglického práva je možné takové jednání posoudit jako krádež.³³² Obdobně budou posuzovány případy, kdy se pachatel bude snažit navrátit věc různými způsoby ať již tím, že se ji bude snažit prodat původnímu majiteli nebo za ni bude požadovat výkupné. Ve všech takových případech se anglická úprava snaží předejít tomu, aby obviněný nemohl argumentovat tím, že danou věc nechtěl trvale odejmout ale pouze dočasně užít.³³³

4.1.6. Sankce

U výše a stanovování sankcí je dle mého názoru možné najít největší rozdíly mezi anglickou a českou úpravou trestného činu krádeže. V české právní úpravě je možné u trestného činu krádeže pozorovat jednotlivá rozmezí trestu odnětí svobody dle závažnosti skutku. Za krádež prostou je možné uložit trest odnětí až na dvě léta (také i alternativní tresty) a za kvalifikovanou skutkovou podstatu krádeže je rozmezí trestu odnětí svobody vymezeno ve výši od pěti do deseti let.³³⁴

V anglické úpravě je pouze jediné ustanovení týkající se výše trestu krádeže. To stanovuje, že za trestný čin krádeže je možné uložit maximální trest odnětí svobody ve výši 7 let (také i alternativní tresty). Zákon tedy nestanovuje jednotlivá rozmezí dle závažnosti skutku, což sice dává soudcům větší možnosti při rozhodování o výši trestu dle konkrétního případu, ale dle mého názoru může docházet k velkým odchylkám při posuzování závažnosti a tím i ke stanovení rozdílné výše trestní sankce napříč jednotlivými soudy. Každý případ je individuální a něčím specifický, proto je pro soudce složité posoudit všechny okolnosti případu obdobně, jako by je posoudil jiný soudce. Tohoto problému si byli vědomi i v Anglii. Proto v roce 2010 byl vytvořen veřejný nezávislý orgán Rada pro ukládání trestů (Sentencing Council) spadající pod ministerstvo spravedlnosti. Hlavním úkolem Rady je vydávání pokynu a směrnic týkajících se ukládání trestů a snaha o zajištění větší transparentnosti a vyváženosti trestů.³³⁵

V roce 2016 byla Radou vydána směrnice, která stanovuje jednotlivá kritéria pro trestný čin krádeže, jimiž by se soudci při stanovování výše trestu měli řídit. Soudci by měli brát v potaz

³³¹ „Kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat...“

³³² Rozhodnutí ve věci R v Vinall (2011) EWCA Crim 6252.

³³³ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227, str. 525-530.

³³⁴ Ustanovení § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

³³⁵ Rada pro ukládání trestů (Sentencing Council), [online]. [cit. 2019-6-20]. Dostupné z: <https://www.sentencingcouncil.org.uk/about-us/history/>.

skutečnosti jako jsou závažnost trestného činu, jeho následek, výši škody způsobenou tímto trestným činem, polehčující a přitěžující okolnosti, přiznání, recidivu pachatele a také to, jestli pachatel nahradil škodu. Směrnice detailně popisuje a rozděluje jednání dle jednotlivých kritérií, u kterých následně uvádí rozmezí výše trestů. Zatímco u méně závažných jednání převažuje trest obecně prospěšných prací nebo pokuty, u těch nejzávažnějších případů se doporučuje trest odnětí svobody ve výši několika let.³³⁶ Tato směrnice by dle mého názoru mohla pomoci ke sjednocení ukládaných trestů. Bylo by určitě zajímavé po delším časovém úseku srovnat statistiky ukládaných trestů před a po zavedení směrnice.

Troufám si tvrdit, že s podobným problémem se potýkáme i v naší zemi. A to i přesto, že jsou v trestním zákoníku detailně propracované obecné zásady pro ukládání trestů stanovující mnoho hledisek, kterými by se soudce měl řídit při ukládání trestu a jeho výše. Drápal uvádí, že „zhodnotit oblast ukládání trestů v České republice je téměř nemožné, protože se neví, jaký vztah mají mít sazby k ukládaným trestům a pro výzkum se nevidují správná data“.³³⁷ Myslím, si, že ukládání spravedlivých trestů by mělo být prioritou, aby nebyl porušován princip právní jistoty. Kde jinde by měla spravedlnost existovat než u soudu? Z tohoto důvodu si myslím, že by bylo vhodné se inspirovat a podobná směrnice by mohla být skvělým začátkem pro spravedlivější ukládání trestů nejen u krádeže.

4.2 Vloupaní

Narozdíl od české úpravy, dle anglického práva není možné spáchat krádež vloupáním. Naopak dle anglického práva se pachatel může dopustit dvou samostatných trestných činů, mezi které řadíme vloupání upravené v ustanovení § 9 odst. 1 a), b) TA a dále také vloupání za přitěžujících okolností definované v ustanovení § 10 TA.³³⁸

Pro oba odstavce je definice vloupání obdobná. „*Vloupaní se dopustí ten, kdo neoprávněně vnikne do budovy nebo její části a odcizí nebo pokusí se odcizit cokoli uvnitř budovy nebo její součásti a také pokud svým jednáním způsobí jakékoli ublížení na zdraví.*“ Pro určení, jestli bude vloupání kvalifikováno dle písmene a) nebo b) je v úmyslu pachatele. Jestliže již

³³⁶ Rada pro ukládání trestů: *Směrnice pro ukládání trestů u trestného činu krádeže prosté*, 2019 (Sentencing Council) [online]. [cit. 2019-6-20]. Dostupné z: <https://www.sentencingcouncil.org.uk/offences/magistrates-court/item/theft-general/>

³³⁷ DRÁPAL. J. Esej: *Individualizace trestů v České republice: Jak vybíráme tresty a co o tom víme*, Ius et Societas 2016/2017, [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: http://www.iusetsocietas.cz/fileadmin/user_upload/Vitezne_prace/2017_Drapal-prace_na_web-Individualizace_trestu_v_CR.pdf, str. 15-16.

³³⁸ Srov. Ustanovení § 9 a § 10 Theft Act z roku 1968. [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

při vniknutí do budovy byl rozhodnut odcizit věc nebo ublížit osobě, bude jednání kvalifikováno dle písmena a). Pokud se rozhodl odcizit věc nebo ublížit osobě až v momentě, kdy již byl v budově, bude jednání kvalifikováno dle písmena b). Ke kvalifikaci přihlíží soudce při stanovení výše trestní sazby.³³⁹

Zákon rozlišuje výši sankce dle typu objektu, do kterého pachatel vnikne. V případě, že vnikne do budovy určené k bydlení, může být odsouzen až na 14 let odnětí svobody, zatímco ve všech ostatních případech je maximální hranice odnětí svobody stanovena na 10 let. *Budova* v zákoně není nikterak vymezena, a proto v dalším ustanovení je upraveno, že ochrany před vloupáním požívají i obytné vozy, karavany a plavidla, i přesto, že jsou dočasně neobydlené. Jak je z definice zřejmé, pachatel se může vloupat i do součásti stavby. Za součást budovy je považována i místnost pro zaměstnance v obchodním centru.³⁴⁰

Nejdříve je nutné vymezit si, co se myslí *vniknutím* do budovy. Dřívější soudní judikatura stanovila, že *vniknutí* do budovy musí být značné a efektivní, jinými slovy, k naplnění znaku vniknutí nepostačuje pouhé překročení prahu nebo natáhnutí ruky do budovy. O šest let později se pohled na věc změnil a pachatel byl za vloupání odsouzen i v případě, že rozbil okno výlohy a odcizil z ní část zboží. Od této doby k naplnění znaku *vniknutí* postačuje, pokud jakákoliv část těla je uvnitř budovy.³⁴¹ To bylo potvrzeno v případě, kdy pachatel chtěl oknem vniknout do budovy, ale zasekl se v pozici, kdy část jeho těla byla uvnitř budovy a část zůstala vně. I v takovém případě bylo jednání kvalifikováno jako trestný čin vloupání.³⁴²

Typickým rozlišovacím znakem trestného činu vloupání je neoprávněné vniknutí do objektu jiné osoby. K vloupání ale může dojít i přesto, že osoba má svolení ke vstupu do objektu, a to v případech, kdy zneužije svolení osoby k odcizení majetku. Jako příklad je možné uvést obviněného, který vstoupil se svolením svého otce do jeho bytu. Obviněný ale tohoto vpuštění zneužil a odcizil televizní set. V takovém případě i přes svolení vlastníka objektu považujeme vniknutí za neoprávněné a kvalifikujeme jednání dle ustanovení o vloupání.³⁴³

Vloupání za přitěžujících okolností spočívá v naplnění skutkové podstaty vloupání za užití střelné zbraně, náhražky zbraně, jakéhokoliv předmětu, jež může být užit jako zbraň nebo

³³⁹ Ibid.

³⁴⁰ Rozhodnutí ve věci R v Walkington 1979 1 WLR 169.

³⁴¹ Rozhodnutí ve věci R v Brown 1985 Crim LR 212.

³⁴² Rozhodnutí ve věci R v Ryan (1996) Crim LR 320.

³⁴³ Rozhodnutí ve věci R v Jones & Smith (1976) 1 WLR 672.

výbušniny. Orgány činné v trestním řízení nemusí prokazovat, že obviněný měl v úmyslu užít danou zbraň, postačuje, pokud měl danou zbraň u sebe.³⁴⁴

Při srovnání jsou zjevné hlavní rozdíly, a to širší pojetí vloupání, kdy dle české úpravy se jedná pouze o krádež vloupáním, u níž je maximální hranice odnětí svobody ve výši 10 let. Naopak dle anglického práva je vloupání rozděleno do dvou samostatných trestných činů. Vloupání dle jejich úpravy není omezeno pouze na odcizení cizí věci, ale skutkovou podstatu je možné naplnit i ublížením na zdraví při neoprávněném vniknutí do budovy. Rozdílná je také výše trestu, za vloupání se zbraní je možné uložit až trest odnětí svobody na doživotí.³⁴⁵

³⁴⁴ Rozhodnutí ve věci R v Stones (1989) 1WLR 156.

³⁴⁵ HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. 6th ed. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227, str. 593-603.

5. Návrhy de lege ferenda

Tato kapitola bude věnována dílčím změnám a návrhům, jež by mohly pomoci odstranit nedostatky právní úpravy krádeže. Většina těchto nedostatků byla zmíněna již v průběhu jednotlivých kapitol, přesto se pokusím v této kapitole shrnout všechny problémy a navrhnout jejich možné řešení.

Prvním z nich je dle mého názoru rozrůstající se tzv. kazuistický pozitivismus. Kuhn ho vymezuje jako: „*stav, kdy zákony jsou nahrazeny právními větami judikátů, a tyto právní věty interpretované jazykovým způsobem jsou namísto zákona užívány jako platné normy*“.³⁴⁶ Nejvyšší soudy sice mají možnost interpretovat právní normy a zamezit tak vzniklým mezerám v právní úpravě. Ale jestliže se budeme držet toho, že v trestním právu by měla platit zásada *nullum crimen sine lege*³⁴⁷, je dle mého názoru vhodné, aby zákonodárce na tyto nedostatky reagoval novelou. Pokud se tak nestane, je na místě si přiznat, že judikatura nemá pouze funkci pomocnou, ale stává se také součástí jednotlivých skutkových podstat, čímž dochází k přibližování k angloamerickému systému práva. O tomto jevu je možné hovořit zejména při absenci zákonného vymezení slov *přisvojení a zmocnění se*, které jsou užity ve skutkových podstatách mnoha trestných činů, nejen trestného činu krádeže.

Domnívám se tedy, že by mělo dojít u výše uvedených slov k vložení jejich definic do výkladových ustanovení TZ. Definice *přisvojení* by mohla znít: „*Přisvojením se rozumí získání neoprávněné a neomezené dispozice s cizí věcí, čímž osoba vyloučí možnost vlastníka nebo faktického držitele jakkoliv s touto věcí nakládat*. Definice *zmocnění se* by mohla znít: „*Zmocněním se rozumí faktické jednání osoby, kterým dochází odejmutí věci jiné osobě. Není podstatné, jakým způsobem danou věc odejme, může k tomu užít i jiného nástroje*. Myslím si, že tímto krokem by se vzniklá situace mohla alespoň částečně napravit.

Druhým závažným nedostatkem trestněprávní úpravy je stanovená hranice výše škody, která nebyla zvýšena již od roku 2002. Největší problém spatřuji hlavně ve stanovené dolní hranici škody nikoliv nepatrné, jejíž výše je 5 000 Kč. Jak již bylo detailněji popsáno v dřívější kapitole (kapitola 3.1.3), tohoto problému si je vědom i zákonodárce. V poslanecké sněmovně

³⁴⁶ KÜHN Z. In: BOBEK, Michal a Zdeněk KÜHN. *Judikatura a právní argumentace*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Auditorium, 2013. ISBN 978-80-87284-35-3. str. 188

³⁴⁷ Článek 39 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

ted' leží návrh na zdvojnásobení výše všech stanovených hodnot.³⁴⁸ Pokud tento návrh bude schválen, dojde tak k vyřešení a odstranění mnou popisovaného problému.

Přesto si myslím, že vzhledem k rostoucím cenám a nižší hodnotě peněz by mohla být vytvořena ještě jedna, vyšší hranice škody. A to škoda největšího rozsahu, jejíž znění by mohlo být následovné: „*škodou největšího rozsahu se rozumí škoda dosahující 25 000 000 Kč*“. Tato výše škody by se musela projevit ve vytvoření nové kvalifikované skutkové podstaty u všech majetkových trestných činů. Majetkové trestné činy s takto značným následkem sice nejsou běžné, ale nejsou také zcela neobvyklé.^{349, 350} Škoda největšího rozsahu by nejspíš nebyla typická pro trestný čin krádeže, ale zejména pro jiné majetkové trestné činy, jakými jsou podvod, zpronevěra nebo loupež. Jelikož by se jednalo o systémovou změnu, objevila by se nová kvalifikovaná podstata i u krádeže. Trestní právo by dle mého názoru mělo pamatovat na všechny situace a pokud by se někdo dopustil takto závažného jednání, měl by za něj být také náležitě potrestán. Myslím si, že zostření trestu u takto výjimečných skutků není dle obecných přitěžujících okolností³⁵¹ dostačující.

Dalším nedostatkem byla, a dle mého názoru stále je, úprava recidivy u trestného činu krádeže. Jeden z teoretických a aplikačních problémů nastal hned s účinností TZ, jímž byla recidiva přesunuta do § 205 odst. 2 TZ. Tento nedostatek byl zákonodárcem překonán a je již minulostí. Nicméně, jak již bylo detailněji rozebráno v příslušné kapitole (kapitola 3.1.3.6), myslím si, že problém představuje stanovená dolní hranice výše trestu, jež je stanovená na šest měsíců trestu odnětí svobody. Domnívám se, že tato dolní hranice je příliš přísná a měla by být zrušena, což by umožnilo spravedlivěji trestat recidivující pachatele.

Také by se nemělo zapomenout na problematiku překrývajících se znaků u krádeže evakuační dle ustanovení § 205 odst. 1 písm. e) TZ a za výjimečných událostí ohrožujících životy či zdraví dle ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) TZ. Jak bylo v příslušných kapitolách detailněji popsáno (kapitola 3.1.3.5 a 3.1.3.9), mělo by dojít ke zrušení kvalifikované skutkové podstaty z důvodu její nadbytečnosti a nepřesnosti.

³⁴⁸ Poslanecký návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (...), sněmovní tisk č. 466/0, část č. 1/4 v VIII. volebním období [online], [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>

³⁴⁹ ČTK. *Za zpronevěru 113 milionů stráví bývalý exekutor 11 let ve vězení* [online]. 7. 2. 2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/02/za-zproneveru-113-milionu-stravi-byvaly-exekutor11-let-ve-vezeni/>

³⁵⁰ SATTLER.R. *10 let od největší krádeže v historii. Po pachateli a půl miliardě korun se slehla zem*, [online]. 28. 11. 2017 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/10-let-od-nejvetsi-kradeze-v-historii-ceska.A171127_172218_ln_domov_rsa

³⁵¹ Srov. Ustanovení § 42 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

V předposlední kapitole jsem se věnoval komparaci krádeže s anglickou úpravou. Myslel jsem si, že ze srovnání bude možné hodně těžit a bude možné navrhnout změny, které by mohly zdokonalit naši trestněprávní úpravu. Po detailnějším rozboru jsem však změnil názor. Krádež sice vypadá tak, že je obdobně koncipovaná, když pro naplnění skutkové podstaty je nutné naplnit *actus reus* a *mens rea*, které je možné připodobnit k naší objektivní a subjektivní stránce. Opak je ale pravdou. Krádež je totiž postavena na jiných principech, když její součástí jsou i jednání, která jsou u nás vymezena jinými trestnými činy. Za zmínku stojí neoprávněné užití věci, zatajení věci nebo zpronevěra. Naopak samostatným trestným činem je krádež vloupáním. Celá konstrukce mi přišla zastaralá a nekonceptní a až na jednu níže zmíněnou úvahu jsem neshledal nic, co by naši úpravu mohlo posunout vpřed.

Jediným světlým bodem byla problematika udělování sankcí. Jak už jsem více rozvedl (v kapitole 4.1.6), problémem trestního práva a nejen u trestného činu krádeže, je dle mého názoru stanovení výše trestních sankcí napříč jednotlivými soudy. Anglie si tento problém přiznala a založila Radu pro ukládání trestů spadající pod ministerstvo spravedlnosti. Jejím hlavním cílem je zajistit větší vyváženost trestních sankcí. Po vzoru Anglie bychom se tedy mohli inspirovat a vytvořit obdobnou instituci, která by prostřednictvím vytváření metodik a analýz mohla napomoci soudcům při jejich rozhodování o výši trestu. Tímto by mohlo dojít alespoň k částečnému sjednocení výše trestů. Samozřejmě, že ideálním by bylo zpracovat rozsáhlou analýzu statistických dat, ale proto je nejprve třeba si vůbec přiznat, že takový problém u nás existuje.

Závěr

Trestný čin krádeže je nejčastějším trestným činem vůbec. Proto by se mohlo zdát, že hlavním důvodem této četnosti bude nedostatečná trestněprávní úprava. Cílem této práce proto bylo detailně popsat a zhodnotit vývoj trestněprávní úpravy krádeže a zároveň ji srovnat se zahraniční úpravou v Anglii. Důraz byl kladen zejména na jednotlivé znaky skutkové podstaty trestného činu, jakožto i na detailní rozbor soudních rozhodnutí. Právě tyto znaky totiž charakterizují a rozlišují jednotlivé trestné činy mezi sebou.

Tato práce je rozdělena do několika kapitol. V úvodu byla krádež zařazena do systematiky majetkové trestné činnosti, u které byly zmíněny základní myšlenky ochrany vlastnictví, ať již za dob antických nebo i současných. Druhá část práce se věnovala historickému vývoji právní úpravy krádeže na českém území. Na tomto vývoji bylo možné pozorovat zřejmý posun celospolečenských hodnot a zájmů. Kdy nejdříve byly do popředí řazeny zájmy státu a až postupným vývojem se ochraně vlastnictví a majetku přikládal čím dál tím větší význam. S tímto posunem se také úprava krádeže zdokonalovala, což je postupně možné vidět v jednotlivých trestních zákonech. Jedinou pomyslnou kaňku v tomto vývoji lze spatřovat v období nadvlády komunistické strany, kdy došlo opět k předsunutí celostátních zájmů nad ochranu jednotlivce a jeho majetku.

Ve třetí stěžejní části jsou rozebrány hlavní dílčí znaky skutkové podstaty, kterými jsou objekt, předmět, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Právě při výkladu těchto znaků bylo nutné uvést bohatou soudní judikaturu, která z velké části dotváří všechny výše uvedené znaky, jelikož hranice mezi majetkovými trestnými činy je často velice tenká. Bylo také poukázáno na problematiku ustanovení, která by měla doznat změn. Za zmínku stojí zejména recidiva, hranice výše škody a kvalifikovaná skutková podstata krádeže. S tím také souvisí kritika rozšiřujícího se kazuistického pozitivismu, který byl popsán v kapitole páté. U všech těchto uvedených nedostatků jsem se pokusil navrhnout možné změny v kapitole s názvem *Návrhy de lege ferenda*. Dovolil jsem si uvést možné definice jednotlivých znaků, jež by mohly být přidány do výkladových ustanovení, čímž by mohlo dojít ke zkvalitnění právní úpravy v oblasti majetkových trestných činů, zejména trestného činu krádeže.

V této práci jsem se věnoval také komparaci se zahraniční právní úpravou. Po srovnání s anglickou právní úpravou jsem došel k názoru, že přestože se zdá být úprava krádeže v určitých znacích podobná, je celkové pojetí značně odlišné a nenalezl jsem mnoho podnětů, kterými by mohla být naše úprava obohacena. Jedinou výjimkou byla úvaha nad

problematikou stanovování výše trestních sankcí, ale tento problém není možné rozebrat v rámci této diplomové práce, ale naopak by si zasloužil práci samostatnou.

Vzhledem k výše uvedeným problémům by se mohlo zdát, že právní úprava krádeže v trestním zákoníku má mnoho nedostatků a je tedy příčinou vysoké kriminality v této oblasti. Tak tomu ale dle mého názoru není. Naopak si myslím, že až na výjimky, u nichž byla navržena možná změna, je právní úprava krádeže na velice vysoké úrovni a není třeba se příliš znepokojovat jejím zněním.

Seznam použitých zkratk

ŘZ – zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927.

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

POTZ – přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového z roku 1926.

NPOTZ – přípravné osnovy trestního zákona z roku 1937.

TZ50 – zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 31. 12. 1961.

TZ61 – zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 30. 6. 1990;

PZ – zákon č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

TA – Theft Act z roku 1968

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Monografie, publikace, sborníky, články

- KADLECOVÁ, Marta. *Právní dějiny*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, ISBN 80-868-6110-4.
- ŽIDLICKÁ, Michaela a Karel SCHELLE. *Právní dějiny*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, ISBN 80-210-1885-2.
- SELTENREICH, Radim. *Dějiny evropského kontinentálního práva: vysokoškolská právnická učebnice*. 3., upr. vyd. Praha: Leges, 2010. Student (Leges), ISBN 978-80-87212-54-7.
- KLÍMA, Josef. *Zákony Chammurapiho*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1954. Studie a prameny, sv. 2.
- VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a Jana HULMÁKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3.
- JELÍNEK, J a kol.: *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3.
- MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4.
- ADAMOVÁ, Karolína a Ladislav SOUKUP. *Prameny k dějinám práva v českých zemích*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. Dokumenty (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-271-4.
- VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. 3., nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4056-4.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.
- Miřicka, A.: *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní*, Praha: Všehrd, 1934.

- SOLNAŘ, Vladimír. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9.
- PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státověda*. 2., podstatně rozš. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008-. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-694-5.
- JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, Vilém KNOLL a Alena RUNDOVÁ. *Meziny českých právních dějin*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-27-x.
- MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.
- KUKLÍK, Jan. *Dějiny československého práva 1945-1989*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-17-9.
- BOBEK, Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7.
- ŠIMÁK, J. et al. *Trestní zákon, komentář*. Praha: Orbis, 1953
- GLOGAR, Rudolf a kol. *Trestní zákon: komentář*. Praha: Orbis
- ŠÁMAL, Pavel, František PŮRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-896-7.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-109-3.
- *Kindhäuser, U. Strafrecht : Allgemeiner Teil*. 2. Auflage. Baden-Baden : Nomos, 2002,
- CÍSAŘOVÁ, D. Několik zamyšlení nad některými problémy návrhu nového trestního zákona. *AUC Iuridica*, 2007, č. 2, str. 41;
- NOVOTNÝ, František a Josef SOUČEK. *Trestní právo hmotné*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-291-2.
- PIPES, Richard. *Vlastnictví a svoboda*. Praha: Argo, 2008. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-0017-4.

- WAGNEROVÁ, Eliška a Vojtěch ŠIMÍČEK a Tomáš LANGÁŠEK a Ivo POSPÍŠIL, *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6
- ELIÁŠ, K. *Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku* (Také o abstrakci v juristickém myšlení). Právní rozhledy. 2011, roč. 19, 11, ISSN 1210-6410.
- JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. Glosátor. ISBN 978-80-7502-106-9
- ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.
- DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.
- MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminální recidiva a recidivisté: (charakteristika, projevy, možnosti trestní justice)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-119-6
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-652-1.
- KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právní učebnice. ISBN 80-7179-089-3.
- KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právní učebnice. ISBN 80-7179-028-1.
- KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. *Dějiny angloamerického práva*. Praha: Linde, 2007. Vysokoškolské právní učebnice. ISBN 978-80-7201-688-4.
- JEFFERSON, Michael. *Criminal law*. Fifth edition. Pearson Education Limited, 2001. ISBN 0-582-438144.
- CRACKNELL, Douglas. *Criminal law*, Sixth edition. Routledge-Cavendish, 2008. ISBN 0-415-45121-3.
- SIMESTER, A. P. a G. R. SULLIVAN. *Criminal law: theory and doctrine*. Third edition. Portland, Or.: Hart Pub., 2007. ISBN 978-1-84113-705-6.

- ORMEROD, D. C. a Karl LAIRD. *Smith and Hogan's criminal law: text, cases, and materials on criminal law*. Eleventh edition. New York, NY: Oxford University Press, [2014]. ISBN 978-0-19-969-488-4.
- HERRING, Jonathan. *Criminal law: Text, Cases, and Materials*. Sixth edition. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870227
- KÜHN Z. In: BOBEK, Michal a Zdeněk KÜHN. *Judikatura a právní argumentace*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Auditorium, 2013. ISBN 978-80-87284-35-3.

2. Seznam použitých elektronických zdrojů

- BECCARIA, Cesare. *An essay on crimes and punishments. By the Marquis Beccaria of Milan. With a commentary by M. de Voltaire*. [online]. James Donaldson, 1788. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=_QbpOBKoxMwC&oi=fnd&pg=PA7&dq=An+Essay+on+Crimes+and+Punishment,+By+the+Marquis+Beccaria+of+Milan.+With+a+Commentary+by+M.+de+Voltaire.+A+New+Edition+Corrected&ots=YNIJtJMxIII&sig=1k5CyxOVBXIUQfyfZQ9LyRnQQpo&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.
- FIJNAUT, Cyrille. Restructuring of the Criminal Justice System During the Enlightenment and the French Period. In: *Criminology and the Criminal Justice System: A Historical and Transatlantic Introduction* [online]. B.m.: Intersentia, 2017 [cit. 2019-05-06] Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/9781780686059.004>.
- JOHNSON, Ben. *Do Criminal Laws Deter Crime?: Deterrence Theory in Criminal Justice Policy: A Primer*. [online] MN House Research, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.house.leg.state.mn.us/hrd/pubs/deterrence.pdf>
- ANTUNES, George a A. Lee HUNT. The Impact of Certainty and Severity of Punishment on Levels of Crime in American States: An Extended Analysis. *The Journal of Criminal Law and Criminology (1973-)* [online]. 1973, 64(4) [cit. 2019-05-06]. DOI: 10.2307/1142449. ISSN 00914169. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1142449?origin=crossref>

- *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – I. Osnovy*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7991>;
- *Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového – II. Odůvodnění osnov*, Praha: Min. spravedlnosti, 1926. [online]. [cit. 2019-5-20], Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/7989>;
- *Osnova zákona, kterým se vydává trestní zákon*, Osnova trestního zákona 1937, Praha: Min. spravedlnosti, 1937. [online]. [cit. 2019-5-22], Dostupné z: <https://digi.law.muni.cz/handle/digilaw/8001>;
- ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. *Trestněprávní revue*, 2009, č.10, [online]. [cit. 2019-5-29] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- ŠÁMAL, Pavel. *Prezident republiky podepsal nový trestní zákoník*, *Právní rozhledy*, č. 3/2009, s. II. [online]. [cit. 2019-5-31] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- KRATOCHVÍL, V. Zpětná krádež podle trestního zákona a trestního zákoníku. *Trestněprávní revue*, 2011, č. 1, [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- CHROMÝ, J. K právnímu pojetí recidivy v novém trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*, 2009, č. 11, [online]. [cit. 2019-6-2] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- STUNA.S, ŠVESTKA.J. *K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku*. *Právní rozhledy*, 2011, č. 10, str. 366 a násl., [online]. [cit. 2019-6-7] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- KRATOCHVÍL.V. *K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku a v platném trestním zákoníku*. *Právní rozhledy*, 2011, č. 19, [online]. [cit. 2019-6-7] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- KŘÍSTEK L., *Škoda v trestním právu a zvyšování cen*, Česká justice [online] 19. 9. 2018. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/skoda-trestnim-pravu-zvysovani-cen/>;
- ROZUM, Jan, Jan TOMÁŠEK, Jiří VLACH a Lucie HÁKOVÁ. *Efektivita trestní politiky z pohledu recidivy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN

978-80-7338-164-6 [online]. [cit. 2018-06-21]. Dostupné z:
<http://www.ok.cz/iksp/docs/439.pdf>

- DRÁPAL. J. Esej: *Individualizace trestů v České republice: Jak vybíráme tresty a co o tom víme*, Ius et Societas 2016/2017, [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z:
http://www.iuset Societas.cz/fileadmin/user_upload/Vitezne_prace/2017_Drapal-prace_na_web-Individualizace_trestu_v_CR.pdf,

3. Seznam použitých právních předpisů

- zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927.
- Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. prosince 1948, New York.
- ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 117/1852 Ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 1927.
- zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého.
- zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 30. 6. 1990;
- zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění předpisu ke dni 1. 1. 2010;
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, č. 5 a č. 8.
- zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; ve znění pozdějších předpisů
- zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- ústavní. zákon. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.
- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
- zákon č. 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.
- Theft Act z roku 1968.
- ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

4. Seznam použité judikatury

- Nález Ústavního soudu, ze dne 6. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 615/99, [online]. [cit. 2019-5-7] Dostupné <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 23. 3. 1921, sp. zn.: Kr I 725/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) III/1921, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 9. 5 1927, sp. zn.: Zm I 708/26, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1927, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 4. 2 1927, sp. zn.: Zm I 571/26, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1927, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 2. 7 1929, sp. zn.: Zm I 75/29, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) IX/1929, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 6. 10 1923, sp. zn.: Kr I 265/22, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) V/1923, [online]. [cit. 2019-5-8] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 14. 9 1925, sp. zn.: Zm II 320/25, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919–1945) VII/1923, [online]. [cit. 2019-5-9] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 3. 7 1920, sp. zn.: Kr I 495/19, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 21. 2 1920, sp. zn.: Kr II 4/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 5. 4 1929, sp. zn.: Zm I 592/28, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) XI/1929, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 5. 4 1919, sp. zn.: Kr I 54/19, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) I/1919, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 2. 6 1922, sp. zn.: Kr II 268/21, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) IV/1922, [online]. [cit. 2019-5-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 9. 10. 1920, sp. zn.: Kr I 377/20, in: Vážný (Sbírka rozhodnutí NS 1919 – 1945) II/1920, [online]. [cit. 2019-5-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, ze dne 31. 1. 1960, sp. zn. 4 To 150/59, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 7-8/1960 [online]. [cit. 2019-5-27] Dostupné <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 15. 7. 1963, sp. zn. 9 Tz 62/63, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 3-4/1964 [online]. [cit. 2019-5-28] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 20. 2. 1976, sp. zn. 6 To 4/76, in: (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek) 10/1976 [online]. [cit. 2019-5-29] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 21. 11. 1990, sp. zn.: 2 To 193/30, in: Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 4-5/1991, [online]. [cit. 2019-5-30] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>
- Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 3. 8. 1990, sp. zn.: 3 T 49/90, in: Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 4-5/1991, [online]. [cit. 2019-5-31] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Brně, ze dne 31. 8. 1995, sp. zn.: 8 To 131/95 (R 57/1996 tr.), Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, 10/1996 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Nalez Ústavního soudu České republiky, ze dne 25. 3. 2014, sp. zn.: II. ÚS 3758/13, [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 2. 2011, sp. zn.: 7 Tdo 23/2011, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 1. 3. 2011, sp. zn.: 7 Tdo 248/2011, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 26. 4. 2011, sp. zn.: 6 Tdo 1621/2010, [online]. [cit. 2019-6-3] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 6. 2011, sp. zn.: 8 Tdo 18/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 14. 11. 2011, sp. zn.: 15 Tdo 706/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 14. 11. 2011, sp. zn.: 15 Tdo 1035/2011, [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 2. 9. 1996, sp. zn.: 3 To 595/1996, In: Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek, 3/1997– R 22/1997 tr. [online]. [cit. 2019-6-4] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 1. 2013, sp. zn.: Tpjn 301/2012, [online]. [cit. 2019-6-5] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Okresního soudu v Třebíči, ze dne 12. 4. 1951, sp. zn.: T 22/51 (R 90/1951) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 11. 2010, sp. zn.: 8 Tdo 1290/2010 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 6. 8. 1998, sp. zn.: 3 Tz 71/98 (R 44/1999 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 9. 2015, sp. zn.: 6 Tdo 1014/2015 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 19. 4. 2006, sp. zn.: 8 Tdo 446/2006 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 25. 4. 2001, sp. zn.: 5 Tz 63/2001 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 13. 6. 2001, sp. zn.: 7 Tz 120/2001 [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky, ze dne 18. 2. 1986, sp. zn.: St 1/75 (R 13/1976 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky, ze dne 22. 6. 1990, sp. zn.: 8 Tz 94/90 (R 33/1991 tr.) [online]. [cit. 2019-6-10] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 21. 10. 2009, sp. zn.: 5 Tdo 923/2009-II. [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 11. 12. 2002, sp. zn.: 7 Tdo 954/2002-I. [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 19. 7. 2017, sp. zn.: 7 Tdo 23/2017 (NS 4312/2017). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2001, sp. zn.: 7 Tz 103/2011 (R 39/2002 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Stanovisko Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 28. 6. 2006, sp. zn.: Tpjn 304/2005 (R 45/2006 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 17. 12. 2009, sp. zn.: 6 Tdo 1182/2009 [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 22. 1. 1993, sp. zn.: 1 To 66/92 (R 19/1993 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky, ze dne 16. 7. 1971, sp. zn.: 1 To 78/71 (R 71/1971 tr.). [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 15. 3. 2005, sp. zn.: 5 Tdo 291/2005 (R 53/2005 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 22. 8. 1962, sp. zn.: 8 Tz 49/1962 (R 2/1963 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 18. 11. 1980, sp. zn.: 2 Tz 10/80 (R 20/1981 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2018., sp. zn.: 5 Tdo 444/2018 (R 51/2018 tr.) [online]. [cit. 2019-6-12] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 25. 9. 2001., sp. zn.: 7 Tz 215/2001 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 5. 9. 1972., sp. zn.: 2 Tz 6/72 (R 17/1974 tr.) [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, ze dne 29. 3. 1966., sp. zn.: 1 Tz 16/66 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 20. 2. 1976., sp. zn.: 6 To 4/76 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 18. 12. 2013., sp. zn.: 5 Tdo 1237/2013-20 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. 9. 2007., sp. zn.: 8 Tdo 1092/2007 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, ze dne 13. 10. 1997., sp. zn.: 11 To 453/97 [online]. [cit. 2019-6-13] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 5. 2007., sp. zn.: 5 Tdo 479/2007 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 27. 8. 1990., sp. zn.: 3 T 62/90 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 23. 6. 2011., sp. zn.: 11 Tcu 43/2011 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 24. 4. 1978., sp. zn.: 3 To 11/78 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 28. 3. 1996., sp. zn.: 2 Tzn 72/95 [online]. [cit. 2019-6-14] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 21. 11. 1990., sp. zn.: 2 To 193/90 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 10. 2007., sp. zn.: 7 Tdo 1147/2007 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 10. 10. 2012, sp. zn.: 8 Tdo 1149/2012. [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky, ze dne 4. 12. 1920., sp. zn.: Kr I 661/20 [online]. [cit. 2019-6-15] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Českých budějovicích, ze dne 11. 1. 1993., sp. zn.: 4 To 65/1993 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 21. 5. 1993., sp. zn.: 3 To 16/93 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 24. 8. 2011., sp. zn.: 7 Tdo 1017/2011 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 22. 2. 2012., sp. zn.: 8 Tdo 98/2012 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 28. 8. 2007., sp. zn.: 23 To 686/2007 [online]. [cit. 2019-6-16] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyšší soud České socialistické republiky, ze dne 18. 7. 1985., sp. zn.: 11 To 51/85 [online]. [cit. 2019-6-21] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyšší soud České socialistické republiky, ze dne 28. 5. 1976., sp. zn.: 4 To 13/76 [online]. [cit. 2019-6-21] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 21. 9. 2011, sp. zn.: 3 Tdo 579/2011 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. 3. 2008, sp. zn.: 8 Tdo 342/2008 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 2. 11. 1984, sp. zn.: 4 Tz 33/84 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 17. 6. 2004, sp. zn.: IV. ÚS 37/03 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 15. 11. 2011, sp. zn.: 8 Tdo 1419/2011 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Ústavního soudu České republiky, ze dne 19. 6. 2014, sp. zn.: III. ÚS 3255/13 [online]. [cit. 2019-6-20] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Stanovisko Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 13. 3. 2014., sp. zn.: Tpjn 301/2014 [online]. [cit. 2019-6-17] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí ve věci R v Morris (1983) 3 WLR 697 House of Lords.
- Rozhodnutí ve věci R v Gomez (1993) AC 442 (HL)
- Rozhodnutí ve věci R v Hinks (2001) 2 AC 241 (HL)

- Rozhodnutí soudu ve věci Mensah Lartey and Relevy, (1996), Cr App R 143 (CA).
- Rozhodnutí soudu ve věci, R v Smith (Michael Andrew), (2011).
- Rozhodnutí soudu ve věci Oxford v Moss (1979) 68 Cr App R 183 (CA).
- Rozhodnutí soudu ve věci Low v Blease (1975) Crim LR 513.
- Rozhodnutí soudu ve věci White (1853) 169 ER 696.
- Rozhodnutí soudu ve věci Woodman (1974) QB 754 (CA).
- Rozhodnutí soudu ve věci Kelly (1998) 3 All ER 741 (CA)
- Rozhodnutí ve věci A-G Ref (No 1 of 1983) [1985] QB 182.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 16. 5. 2007, sp. zn.: 5 Tdo 538/2007 [online]. [cit. 2019-6-18] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 30. 5. 2018., sp. zn.: 7 Tdo 446/2017 [online]. [cit. 2019-6-22] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
- Rozhodnutí ve věci R v Ghosh (1982) QB 1053 (CA).
- Rozhodnutí ve věci R v Vinall (2011) EWCA Crim 6252.
- Rozhodnutí ve věci R v Walkington 1979 1 WLR 169.
- Rozhodnutí ve věci R v Brown 1985 Crim LR 212.
- Rozhodnutí ve věci R v Ryan (1996) Crim LR 320.
- Rozhodnutí ve věci R v Jones & Smith (1976) 1 WLR 672.
- Rozhodnutí ve věci R v Stones (1989) 1WLR 156.

5. Seznam ostatních zdrojů

- Národní knihovna ČR, Průměrné ceny 1918–1938. [online]. [cit. 2019-5-9]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/prumerne-ceny-1918-1938>;
- Statistický přehled kriminality za rok 2018 [online]. Česká republika: PČR, 2018 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>
- Informační systém o průměrném výděлку, 2018 platová sféra, výsledky ke dni 20. 3. 2019, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, str. 26

- [online]. [cit. 2019-5-13] Dostupné z: <https://www.ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Aktualni.aspx>;
- Český statistický úřad, Průměrné spotřebitelské ceny, průměr v České republice, období 50. týden 2018, [online]. [cit. 2019-5-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CEN11A&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E301_null_&skupId=1673&z=T&f=TABULKA&katalog=31779&pvo=CEN11A&c=v5~5_RP2018TP50;
 - Důvodová zpráva z 5. zasedání Národního shromáždění republiky Československé z roku 1950, k Trestnímu zákonu č. 86/1950 Sb., [online]. [cit. 2019-5-27], Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0472_11.htm#_d;
 - Vláda: *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník*. [online]. [cit. 2019-5-30] Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>;
 - *Všeobecná deklarace lidských práv*, United Nations, 2015 [online]. [cit. 2019-6-6] Dostupné z: https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf
 - POKORNÝ M., *Spodní hranice škody u trestných činů se má posunout na deset tisíc korun*, Právní rádce [online] 6. 11. 2018. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: <https://pravniradce.ihned.cz/c1-66327820-spodni-hranice-skody-u-trestnych-cinu-se-ma-posunout-na-deset-tisic-korun-vedl-knezinek>;
 - ŠTEFAN V., *Kdy už jde o trestný čin? Skupina poslanců chce zvýšit hranici škody z pěti na deset tisíc korun*, In: iROZHLAS, [online] 12. 5. 2019. [cit. 2019-6-11] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hranice-trestneho-cinu-kradeze-pokuta-vezeni_1905121343_dbr
 - Statistický přehled kriminality za rok 2016 [online]. Česká republika: PČR, 2016 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>
 - Aebi, M. F., & Tiago, M. M. SPACE I 2018 – *Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations*, [online] Strasbourg 2018 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: http://wp.unil.ch/space/files/2019/04/FinalReportSPACEI2018_190402.pdf,

- Statistický přehled kriminality za rok 2009 [online]. Česká republika: PČR, 2019 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>
- Rada pro ukládání trestů (Sentencing Council), [online]. [cit. 2019-6-20]. Dostupné z: <https://www.sentencingcouncil.org.uk/about-us/history/>.
- Rada pro ukládání trestů: *Směrnice pro ukládání trestů u trestného činu krádeže prosté*, 2019 (Sentencing Council) [online]. [cit. 2019-6-20]. Dostupné z: <https://www.sentencingcouncil.org.uk/offences/magistrates-court/item/theft-general/>
- Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2019-6-22]. <https://citaty.net/citaty/276932-laurell-k-hamilton-kdyz-clovek-nezna-historii-nezna-nic-je-jako-lis/>
- ČTK. *Za zpronevěru 113 milionů stráví bývalý exekutor 11 let ve vězení* [online]. 7. 2. 2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/02/za-zproneveru-113-milionu-stravi-byvaly-exekutor11-let-ve-vezeni/>
- SATTLER.R. *10 let od největší krádeže v historii. Po pachateli a půl miliardě korun se slehla zem*, [online]. 28. 11. 2017 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/10-let-od-nejvetsi-kradeze-v-historii-ceska.A171127_172218_ln_domov_rsa

Abstrakt

Trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákoníku

Tato diplomová práce se zaměřuje na trestný čin krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. Krádež je dlouhodobě nejvíce páchaným trestným činem vůbec. Proto je možné si myslet, že jednou z příčin tak vysoké četnosti může být její nedostatečná úprava v trestním zákoníku. Z tohoto důvodu bylo cílem této diplomové práce popsat a zhodnotit její vývoj a navrhnout případné změny. Práce zahrnuje také komparaci se zahraniční úpravou a rozsáhlou práci se soudní judikaturou, která se značnou měrou podílela na dotváření jednotlivých znaků skutkové podstaty.

Práce je členěna do pěti kapitol a dalších podkapitol. Úvodní kapitola je věnována zařazení krádeže do systému majetkových trestných činů. Dále jsou uvedeny dřívější názory na ochranu vlastnictví jako takového a také to, jak je vlastnictví chráněno v dnešní době.

Druhá kapitola popisuje, hodnotí a srovnává historický vývoj právní úpravy krádeže s aktuální úpravou a to zejména na českém území. V této kapitole je rozebráno, jak rozdílný byl náhled na ochranu majetku a vlastnictví v průběhu jednotlivých období. Dále je část věnována i problému, kterému musela čelit aplikační praxe se zavedením recidivy do samostatného druhého odstavce § 205 TZ.

Třetí stěžejní část se zabývá právní úpravou krádeže de lege lata v trestním zákoníku a poukazuje na její nedostatky. Důraz je kladen hlavně na znaky skutkové podstaty krádeže, kterými jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. S tím souvisí také rozbor velkého počtu soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu, které musely dotvářet výklad těchto znaků.

Předposlední čtvrtá kapitola obsahuje komparaci krádeže s anglickou právní úpravou. Autor se v ní zaměřuje na výklad jednotlivých znaků krádeže. Dále je také zmíněna úvaha nad problematiku částí při ukládání trestů napříč jednotlivými soudy.

V páté a poslední kapitole jsou shrnuty všechny vytčené nedostatky právní úpravy. Mezi takové je autorem řazena zejména hranice výše škody, absence výkladových ustanovení pojmů přisvojení a zmocnění, překrývající se kvalifikovaná skutková podstata krádeže, výše dolní hranice trestní sazby u recidivujících pachatelů a nejednotnost při ukládání trestů napříč

jednotlivými soudy. Na všechny tyto problémy se autor snažil nahlížet kriticky a navrhnul tak jejich možná řešení.

Klíčová slova

Krádež, trestní zákoník, přisvojení, recidiva, historie

Abstract

The crime of theft according to section 205 of Czech Criminal Code

This diploma thesis focuses on crime of theft according to section 205 of the Act No. 40/2009 Coll. Criminal code. Crime of theft is the most committed crime out of them all. It is therefore possible to think that one of the causes of such a high frequency may be its inadequate regulation in the Criminal Code. For this reason, the aim of thesis was to describe and evaluate its development and propose possible changes. Thesis also includes a comparison with the foreign regulation and extensive work with the judicial case law, which significantly contributed to the completion of the individual qualified crime elements

Thesis is divided into five chapters and many subchapters. The introductory chapter is devoted to the inclusion of theft into the system of property crimes. In the following section are mentioned earlier opinions on the protection of property as such and how ownership is protected today.

The second chapter describes, evaluates and compares the historical development of the legal regulation of the theft with the current regulation, especially in the Czech territory. This chapter discusses how different the perception of the property protection was and over the period has been. Also, next part in this chapter is devoted to the problem, which the application practice had to face with the introduction of theft recurrence into a separate second paragraph in section 205 of the Act No. 40/2009 Coll. Criminal code.

The third major part deals with the *de lege lata* legal regulation of theft in the Czech Criminal Code and points to its shortcomings. The emphasis is mainly on the qualified elements of the theft, which are the object, the objective side, the subject and the subjective side. This is also related to the analysis of many Supreme Court decisions, which had to complete the interpretation of these main elements.

The penultimate fourth chapter contains a comparison of theft with English legislation. The author focuses on the explanation of the individual qualified theft elements. Furthermore, the consideration of the problematic part in imposing punishments across the courts is also mentioned.

The fifth and last chapter summarizes all the shortcomings identified in the legislation. In particular, the author includes the limit amount of damage, the absence of interpretative provisions of appropriation and empowerment, the overlapping qualified facts of theft, the lower limit of the penalty rate for recurrent offenders and the inconsistency in penalties across the courts. The author pointed out all these problems and critically suggested possible solutions.

Key words

Theft, Criminal Code, appropriation, recurrence, history